

Philos 1417

Yeller

Caramuel, logica vocalis,
logica mentalis
Hercules logicus lab. XII
grammatica audacia
Metalogica, de affectu et actio.
Cardani apria: quatuor affectus.

Antony à Folero citati. Extra Elencus
Auler, indifferens. doctrina antiquorum Phil. 9.
Lallemand, p. 4. 10. 23. 27. 31. 35. 39. 43. 47. 51. 55. 59. 63. 67. 71. 75. 79. 83. 87. 91. 95. 99. 103. 107. 111. 115. 119. 123. 127. 131. 135. 139. 143. 147. 151. 155. 159. 163. 167. 171. 175. 179. 183. 187. 191. 195. 199. 203. 207. 211. 215. 219. 223. 227. 231. 235. 239. 243. 247. 251. 255. 259. 263. 267. 271. 275. 279. 283. 287. 291. 295. 299. 303. 307. 311. 315. 319. 323. 327. 331. 335. 339. 343. 347. 351. 355. 359. 363. 367. 371. 375. 379. 383. 387. 391. 395. 399. 403. 407. 411. 415. 419. 423. 427. 431. 435. 439. 443. 447. 451. 455. 459. 463. 467. 471. 475. 479. 483. 487. 491. 495. 499. 503. 507. 511. 515. 519. 523. 527. 531. 535. 539. 543. 547. 551. 555. 559. 563. 567. 571. 575. 579. 583. 587. 591. 595. 599. 603. 607. 611. 615. 619. 623. 627. 631. 635. 639. 643. 647. 651. 655. 659. 663. 667. 671. 675. 679. 683. 687. 691. 695. 699. 703. 707. 711. 715. 719. 723. 727. 731. 735. 739. 743. 747. 751. 755. 759. 763. 767. 771. 775. 779. 783. 787. 791. 795. 799. 803. 807. 811. 815. 819. 823. 827. 831. 835. 839. 843. 847. 851. 855. 859. 863. 867. 871. 875. 879. 883. 887. 891. 895. 899. 903. 907. 911. 915. 919. 923. 927. 931. 935. 939. 943. 947. 951. 955. 959. 963. 967. 971. 975. 979. 983. 987. 991. 995. 999. 1003. 1007. 1011. 1015. 1019. 1023. 1027. 1031. 1035. 1039. 1043. 1047. 1051. 1055. 1059. 1063. 1067. 1071. 1075. 1079. 1083. 1087. 1091. 1095. 1099. 1103. 1107. 1111. 1115. 1119. 1123. 1127. 1131. 1135. 1139. 1143. 1147. 1151. 1155. 1159. 1163. 1167. 1171. 1175. 1179. 1183. 1187. 1191. 1195. 1199. 1203. 1207. 1211. 1215. 1219. 1223. 1227. 1231. 1235. 1239. 1243. 1247. 1251. 1255. 1259. 1263. 1267. 1271. 1275. 1279. 1283. 1287. 1291. 1295. 1299. 1303. 1307. 1311. 1315. 1319. 1323. 1327. 1331. 1335. 1339. 1343. 1347. 1351. 1355. 1359. 1363. 1367. 1371. 1375. 1379. 1383. 1387. 1391. 1395. 1399. 1403. 1407. 1411. 1415. 1419. 1423. 1427. 1431. 1435. 1439. 1443. 1447. 1451. 1455. 1459. 1463. 1467. 1471. 1475. 1479. 1483. 1487. 1491. 1495. 1499. 1503. 1507. 1511. 1515. 1519. 1523. 1527. 1531. 1535. 1539. 1543. 1547. 1551. 1555. 1559. 1563. 1567. 1571. 1575. 1579. 1583. 1587. 1591. 1595. 1599. 1603. 1607. 1611. 1615. 1619. 1623. 1627. 1631. 1635. 1639. 1643. 1647. 1651. 1655. 1659. 1663. 1667. 1671. 1675. 1679. 1683. 1687. 1691. 1695. 1699. 1703. 1707. 1711. 1715. 1719. 1723. 1727. 1731. 1735. 1739. 1743. 1747. 1751. 1755. 1759. 1763. 1767. 1771. 1775. 1779. 1783. 1787. 1791. 1795. 1799. 1803. 1807. 1811. 1815. 1819. 1823. 1827. 1831. 1835. 1839. 1843. 1847. 1851. 1855. 1859. 1863. 1867. 1871. 1875. 1879. 1883. 1887. 1891. 1895. 1899. 1903. 1907. 1911. 1915. 1919. 1923. 1927. 1931. 1935. 1939. 1943. 1947. 1951. 1955. 1959. 1963. 1967. 1971. 1975. 1979. 1983. 1987. 1991. 1995. 1999. 2003. 2007. 2011. 2015. 2019. 2023. 2027. 2031. 2035. 2039. 2043. 2047. 2051. 2055. 2059. 2063. 2067. 2071. 2075. 2079. 2083. 2087. 2091. 2095. 2099. 2103. 2107. 2111. 2115. 2119. 2123. 2127. 2131. 2135. 2139. 2143. 2147. 2151. 2155. 2159. 2163. 2167. 2171. 2175. 2179. 2183. 2187. 2191. 2195. 2199. 2203. 2207. 2211. 2215. 2219. 2223. 2227. 2231. 2235. 2239. 2243. 2247. 2251. 2255. 2259. 2263. 2267. 2271. 2275. 2279. 2283. 2287. 2291. 2295. 2299. 2303. 2307. 2311. 2315. 2319. 2323. 2327. 2331. 2335. 2339. 2343. 2347. 2351. 2355. 2359. 2363. 2367. 2371. 2375. 2379. 2383. 2387. 2391. 2395. 2399. 2403. 2407. 2411. 2415. 2419. 2423. 2427. 2431. 2435. 2439. 2443. 2447. 2451. 2455. 2459. 2463. 2467. 2471. 2475. 2479. 2483. 2487. 2491. 2495. 2499. 2503. 2507. 2511. 2515. 2519. 2523. 2527. 2531. 2535. 2539. 2543. 2547. 2551. 2555. 2559. 2563. 2567. 2571. 2575. 2579. 2583. 2587. 2591. 2595. 2599. 2603. 2607. 2611. 2615. 2619. 2623. 2627. 2631. 2635. 2639. 2643. 2647. 2651. 2655. 2659. 2663. 2667. 2671. 2675. 2679. 2683. 2687. 2691. 2695. 2699. 2703. 2707. 2711. 2715. 2719. 2723. 2727. 2731. 2735. 2739. 2743. 2747. 2751. 2755. 2759. 2763. 2767. 2771. 2775. 2779. 2783. 2787. 2791. 2795. 2799. 2803. 2807. 2811. 2815. 2819. 2823. 2827. 2831. 2835. 2839. 2843. 2847. 2851. 2855. 2859. 2863. 2867. 2871. 2875. 2879. 2883. 2887. 2891. 2895. 2899. 2903. 2907. 2911. 2915. 2919. 2923. 2927. 2931. 2935. 2939. 2943. 2947. 2951. 2955. 2959. 2963. 2967. 2971. 2975. 2979. 2983. 2987. 2991. 2995. 2999. 3003. 3007. 3011. 3015. 3019. 3023. 3027. 3031. 3035. 3039. 3043. 3047. 3051. 3055. 3059. 3063. 3067. 3071. 3075. 3079. 3083. 3087. 3091. 3095. 3099. 3103. 3107. 3111. 3115. 3119. 3123. 3127. 3131. 3135. 3139. 3143. 3147. 3151. 3155. 3159. 3163. 3167. 3171. 3175. 3179. 3183. 3187. 3191. 3195. 3199. 3203. 3207. 3211. 3215. 3219. 3223. 3227. 3231. 3235. 3239. 3243. 3247. 3251. 3255. 3259. 3263. 3267. 3271. 3275. 3279. 3283. 3287. 3291. 3295. 3299. 3303. 3307. 3311. 3315. 3319. 3323. 3327. 3331. 3335. 3339. 3343. 3347. 3351. 3355. 3359. 3363. 3367. 3371. 3375. 3379. 3383. 3387. 3391. 3395. 3399. 3403. 3407. 3411. 3415. 3419. 3423. 3427. 3431. 3435. 3439. 3443. 3447. 3451. 3455. 3459. 3463. 3467. 3471. 3475. 3479. 3483. 3487. 3491. 3495. 3499. 3503. 3507. 3511. 3515. 3519. 3523. 3527. 3531. 3535. 3539. 3543. 3547. 3551. 3555. 3559. 3563. 3567. 3571. 3575. 3579. 3583. 3587. 3591. 3595. 3599. 3603. 3607. 3611. 3615. 3619. 3623. 3627. 3631. 3635. 3639. 3643. 3647. 3651. 3655. 3659. 3663. 3667. 3671. 3675. 3679. 3683. 3687. 3691. 3695. 3699. 3703. 3707. 3711. 3715. 3719. 3723. 3727. 3731. 3735. 3739. 3743. 3747. 3751. 3755. 3759. 3763. 3767. 3771. 3775. 3779. 3783. 3787. 3791. 3795. 3799. 3803. 3807. 3811. 3815. 3819. 3823. 3827. 3831. 3835. 3839. 3843. 3847. 3851. 3855. 3859. 3863. 3867. 3871. 3875. 3879. 3883. 3887. 3891. 3895. 3899. 3903. 3907. 3911. 3915. 3919. 3923. 3927. 3931. 3935. 3939. 3943. 3947. 3951. 3955. 3959. 3963. 3967. 3971. 3975. 3979. 3983. 3987. 3991. 3995. 3999. 4003. 4007. 4011. 4015. 4019. 4023. 4027. 4031. 4035. 4039. 4043. 4047. 4051. 4055. 4059. 4063. 4067. 4071. 4075. 4079. 4083. 4087. 4091. 4095. 4099. 4103. 4107. 4111. 4115. 4119. 4123. 4127. 4131. 4135. 4139. 4143. 4147. 4151. 4155. 4159. 4163. 4167. 4171. 4175. 4179. 4183. 4187. 4191. 4195. 4199. 4203. 4207. 4211. 4215. 4219. 4223. 4227. 4231. 4235. 4239. 4243. 4247. 4251. 4255. 4259. 4263. 4267. 4271. 4275. 4279. 4283. 4287. 4291. 4295. 4299. 4303. 4307. 4311. 4315. 4319. 4323. 4327. 4331. 4335. 4339. 4343. 4347. 4351. 4355. 4359. 4363. 4367. 4371. 4375. 4379. 4383. 4387. 4391. 4395. 4399. 4403. 4407. 4411. 4415. 4419. 4423. 4427. 4431. 4435. 4439. 4443. 4447. 4451. 4455. 4459. 4463. 4467. 4471. 4475. 4479. 4483. 4487. 4491. 4495. 4499. 4503. 4507. 4511. 4515. 4519. 4523. 4527. 4531. 4535. 4539. 4543. 4547. 4551. 4555. 4559. 4563. 4567. 4571. 4575. 4579. 4583. 4587. 4591. 4595. 4599. 4603. 4607. 4611. 4615. 4619. 4623. 4627. 4631. 4635. 4639. 4643. 4647. 4651. 4655. 4659. 4663. 4667. 4671. 4675. 4679. 4683. 4687. 4691. 4695. 4699. 4703. 4707. 4711. 4715. 4719. 4723. 4727. 4731. 4735. 4739. 4743. 4747. 4751. 4755. 4759. 4763. 4767. 4771. 4775. 4779. 4783. 4787. 4791. 4795. 4799. 4803. 4807. 4811. 4815. 4819. 4823. 4827. 4831. 4835. 4839. 4843. 4847. 4851. 4855. 4859. 4863. 4867. 4871. 4875. 4879. 4883. 4887. 4891. 4895. 4899. 4903. 4907. 4911. 4915. 4919. 4923. 4927. 4931. 4935. 4939. 4943. 4947. 4951. 4955. 4959. 4963. 4967. 4971. 4975. 4979. 4983. 4987. 4991. 4995. 4999. 5003. 5007. 5011. 5015. 5019. 5023. 5027. 5031. 5035. 5039. 5043. 5047. 5051. 5055. 5059. 5063. 5067. 5071. 5075. 5079. 5083. 5087. 5091. 5095. 5099. 5103. 5107. 5111. 5115. 5119. 5123. 5127. 5131. 5135. 5139. 5143. 5147. 5151. 5155. 5159. 5163. 5167. 5171. 5175. 5179. 5183. 5187. 5191. 5195. 5199. 5203. 5207. 5211. 5215. 5219. 5223. 5227. 5231. 5235. 5239. 5243. 5247. 5251. 5255. 5259. 5263. 5267. 5271. 5275. 5279. 5283. 5287. 5291. 5295. 5299. 5303. 5307. 5311. 5315. 5319. 5323. 5327. 5331. 5335. 5339. 5343. 5347. 5351. 5355. 5359. 5363. 5367. 5371. 5375. 5379. 5383. 5387. 5391. 5395. 5399. 5403. 5407. 5411. 5415. 5419. 5423. 5427. 5431. 5435. 5439. 5443. 5447. 5451. 5455. 5459. 5463. 5467. 5471. 5475. 5479. 5483. 5487. 5491. 5495. 5499. 5503. 5507. 5511. 5515. 5519. 5523. 5527. 5531. 5535. 5539. 5543. 5547. 5551. 5555. 5559. 5563. 5567. 5571. 5575. 5579. 5583. 5587. 5591. 5595. 5599. 5603. 5607. 5611. 5615. 5619. 5623. 5627. 5631. 5635. 5639. 5643. 5647. 5651. 5655. 5659. 5663. 5667. 5671. 5675. 5679. 5683. 5687. 5691. 5695. 5699. 5703. 5707. 5711. 5715. 5719. 5723. 5727. 5731. 5735. 5739. 5743. 5747. 5751. 5755. 5759. 5763. 5767. 5771. 5775. 5779. 5783. 5787. 5791. 5795. 5799. 5803. 5807. 5811. 5815. 5819. 5823. 5827. 5831. 5835. 5839. 5843. 5847. 5851. 5855. 5859. 5863. 5867. 5871. 5875. 5879. 5883. 5887. 5891. 5895. 5899. 5903. 5907. 5911. 5915. 5919. 5923. 5927. 5931. 5935. 5939. 5943. 5947. 5951. 5955. 5959. 5963. 5967. 5971. 5975. 5979. 5983. 5987. 5991. 5995. 5999. 6003. 6007. 6011. 6015. 6019. 6023. 6027. 6031. 6035. 6039. 6043. 6047. 6051. 6055. 6059. 6063. 6067. 6071. 6075. 6079. 6083. 6087. 6091. 6095. 6099. 6103. 6107. 6111. 6115. 6119. 6123. 6127. 6131. 6135. 6139. 6143. 6147. 6151. 6155. 6159. 6163. 6167. 6171. 6175. 6179. 6183. 6187. 6191. 6195. 6199. 6203. 6207. 6211. 6215. 6219. 6223. 6227. 6231. 6235. 6239. 6243. 6247. 6251. 6255. 6259. 6263. 6267. 6271. 6275. 6279. 6283. 6287. 6291. 6295. 6299. 6303. 6307. 6311. 6315. 6319. 6323. 6327. 6331. 6335. 6339. 6343. 6347. 6351. 6355. 6359. 6363. 6367. 6371. 6375. 6379. 6383. 6387. 6391. 6395. 6399. 6403. 6407. 6411. 6415. 6419. 6423. 6427. 6431. 6435. 6439. 6443. 6447. 6451. 6455. 6459. 6463. 6467. 6471. 6475. 6479. 6483. 6487. 6491. 6495. 6499. 6503. 6507. 6511. 6515. 6519. 6523. 6527. 6531. 6535. 6539. 6543. 6547. 6551. 6555. 6559. 6563. 6567. 6571. 6575. 6579. 6583. 6587. 6591. 6595. 6599. 6603. 6607. 6611. 6615. 6619. 6623. 6627. 6631. 6635. 6639. 6643. 6647. 6651. 6655. 6659. 6663. 6667. 6671. 6675. 6679. 6683. 6687. 6691. 6695. 6699. 6703. 6707. 6711. 6715. 6719. 6723. 6727. 6731. 6735. 6739. 6743. 6747. 6751. 6755. 6759. 6763. 6767. 6771. 6775. 6779. 6783. 6787. 6791. 6795. 6799. 6803. 6807. 6811. 6815. 6819. 6823. 6827. 6831. 6835. 6839. 6843. 6847. 6851. 6855. 6859. 6863. 6867. 6871. 6875. 6879. 6883. 6887. 6891. 6895. 6899. 6903. 6907. 6911. 6915. 6919. 6923. 6927. 6931. 6935. 6939. 6943. 6947. 6951. 6955. 6959. 6963. 6967. 6971. 6975. 6979. 6983. 6987. 6991. 6995. 6999. 7003. 7007. 7011. 7015. 7019. 7023. 7027. 7031. 7035. 7039. 7043. 7047. 7051. 7055. 7059. 7063. 7067. 7071. 7075. 7079. 7083. 7087. 7091. 7095. 7099. 7103. 7107. 7111. 7115. 7119. 7123. 7127. 7131. 7135. 7139. 7143. 7147. 7151. 7155. 7159. 7163. 7167. 7171. 7175. 7179. 7183. 7187. 7191. 7195. 7199. 7203. 7207. 7211. 7215. 7219. 7223. 7227. 7231. 7235. 7239. 7243. 7247. 7251. 7255. 7259. 7263. 7267. 7271. 7275. 7279. 7283. 7287. 7291. 7295. 7299. 7303. 7307. 7311. 7315. 7319. 7323. 7327. 7331. 7335. 7339. 7343. 7347. 7351. 7355. 7359. 7363. 7367. 7371. 7375. 7379. 7383. 7387. 7391. 7395. 7399. 7403. 7407. 7411. 7415. 7419. 7423. 7427. 7431. 7435. 7439. 7443. 7447. 7451. 7455. 7459. 7463. 7467. 7471. 7475. 7479. 7483. 7487. 7491. 7495. 7499. 7503. 7507. 7511. 7515. 7519. 7523. 7527. 7531. 7535. 7539. 7543. 7547. 7551. 7555. 7559. 7563. 7567. 7571. 7575. 7579. 7583. 7587. 7591. 7595. 7599. 7603. 7607. 7611. 7615. 7619. 7623. 7627. 7631. 7635. 7639. 7643. 7647. 7651. 7655. 7659. 7663. 7667. 7671. 7675. 7679. 7683. 7687. 7691. 7695. 7699. 7703. 7707. 7711. 7715. 7719. 7723. 7727. 7731. 7735. 7739. 7743. 7747. 7751. 7755. 7759. 7763. 7767. 7771. 7775. 7779. 7783. 7787. 7791. 7795. 7799. 7803. 7807. 7811. 7815. 7819. 7823. 7827. 7831. 7835. 7839. 7843. 7847. 7851. 7855. 7859. 7863. 7867. 7871. 7875. 7879. 7883. 7887. 7891. 7895. 7899. 7903. 7907. 7911. 7915. 7919. 7923. 7927. 7931. 7935. 7939. 7943. 7947. 7951. 7955. 7959. 7963. 7967. 7971. 7975. 7979. 7983. 7987. 7991. 7995. 7999. 8003. 8007. 8011. 8015. 8019. 8023. 8027. 8031. 8035. 8039. 8043. 8047. 8051. 8055. 8059. 8063. 8067. 8071. 8075. 8079. 8083. 8087. 8091. 8095. 8099. 8103. 8107. 8111. 8115. 8119. 8123. 8127. 8131. 8135. 8139. 8143. 8147. 8151. 8155. 8159. 8163. 8167. 8171. 8175. 8179. 8183. 8187. 8191. 8195. 8199. 8203. 8207. 8211. 8215. 8219. 8223. 8227. 8231. 8235. 8239. 8243. 8247. 8251. 8255. 8259. 8263. 8267. 8271. 8275. 8279. 8283. 8287. 8291. 8295. 8299. 8303. 8307. 8311. 8315. 8319. 8323. 8327.

zenz. ~~Flaig~~ p. 21. v. Weingarten 1861,
Zomper, Zeit. univers. schrib. p. 21. 26. 41.
Angelus a Canalis, curs. philosophiae. p. 22. 72.
Marion. Wiser, manipul. quast. phil. p. 22.
Aler, Jac. J. philosophia in part. p. 22.
Lichtenhainb, quast. philosoph. p. 22. 90.
Goudin, logica. p. 22.
Aleng Zitter. p. 22. 35.
Maffius log. natural. p. 22.
Mitzgen, Paul. Mercurius logic. p. 22.
Zindorffer, Aron. p. 22. 46. 79.
Weiß, Math. p. 22.
Wiser, nicholsh. p. 22.
Oberacher, logica, p. 22.
Gley, Lipsat logica, p. 22.
Friedl. gregor. thes. metaph. p. 22.
Schlagberger, fasciculus spinant logicam p. 22.
J. Daltner, 22. 74.
Zeilmaier, Wolff. Metaph. p. 22.
Zabarella can. p. 22.
Balthasar, p. 22.
Larenus, p. 22.
Smigletius, p. 22.

Wied. junce. 46.
Renz, phlogopha. 99. p. 21. 44.
Corbin. Kham, Sumulac. 62. 87, 98.
Masius, 72. 84, 96.
Muscia, ⁴⁴82, 85.
Joan. sirius Wadary. 22, 73.
Dallus Jlephes, 22, 74.
Jonseca. p. 72.
Caestlin Mijer, p. 21, ^{31. 44.} 74. 96.
Alphonz Wenzl. p. 14.
Cand. d' Aguiore. p. 21.
Alberly v. d. heijden. p. 22. 39.
Solwini. p. 24.
Maximz Steini p. 29.
Maffus Krefslinger p. 29.
Monosch Schwarz. p. 29.

Collegio Complutense. p. 44.

Calanthe. p. 44.

Marian Vise p. 92.

Vasquez p. 95.

Georg. Heeb p. 96.

Novarini arizonale p. 96.

Heinrich, p. 100.

Capitulis Mart. p. 108.

Jo. Bapt. Hofen p. 108.

Pauly Alar p. 22. 108.

Comptomus p. 108.

Heinlein, p. 108.

Quvier p. 108.

Valerianus p. 108.

Cassas Knittel. p. 117.

PRODROMUS

Philosophiæ Mettenfis:

id est,

LOGICUS NESCIENS;

Seu

Quæstio Unica,

An Logica sit propriè Scientia?

in Antiq.^{mo} ac Cele.^{mo} O. S. P. B.

Monasterio ad S. Michaëlem

Archangelum in Metten

Sub Præsidio

P. GREGORII ZELLER ibid. pro-

fessi, ac p. t. Philosophiæ Professoris

Ordinarij

Publicè ex - & proposita;

Quam

Defendendam suscepit

R. F. AUGUSTINUS JUNG, ejusd. Ord.

ac Monast. professor.

Ad diem August. Anno 1733.

Horis ante, & post meridiem consuetis.

Cum permissu Superiorum.

Straubingæ, Typis Cassiani Bez.

REVERENDISSIMO
PRÆSULI,

AMPLISSIMMO DOMINO
DOMINO

AUGUSTINO
ORD. S. P. N. B.

AD

S. MICHAËLEM ARCH.
IN METTEN

ABBATI
VIGILANTISSIMO;
DOMINO AC PATRONO

SUO

PERQUAM GRATIOSO,

ET

OBSERVANDISSIMO.

REVERENDISSIME
PATER,
PATRONE PERQUAM
GRATIOSE!

I caligante duntaxat
oculo inundantium
gratiarum imbrem,
quo studij Mettensis
Athenæum uberrimè perfun-
dis, irremissè fœcundas, nullis
parcendö Sumptibus ad ma-
turi-

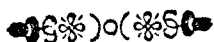

ut divulget laudatix fama non
vulgarem TUI amorem ergà
DEUM & proximum; sanè
Zelus Domûs DEI comedit
TE! loquantur diversa Divini
Numinis Tempia, quæ calici-
bûs, ciboriis, ac cæteris hujus-
modi, argentô, aurô, lapidi-
bûsque pretiosis, Gratosô
TUO annutu ac Jussu elabora-
tis, exornâsci. Profectò To-
nitruï filius quóque audis, vitâ
fulgens, verbô tonans; &
quod ore promis, opere com-
ples, cum Joanne *lucerna ardens*
& *lucens*. Temetipsum NES-
CIS; dicant filij, quos *spiritu*
plenus, velut *virga vigilans* Jerem.
i. regis & dirigis juxta illum In-

nocentij III. versum : *Collige ,
sustenta , stimula , vaga , morbida ,
lenta.* Temetipsum NESCI :
eloquatur œconomia , ubi à
fronte *oculus* , ab occipitio *ocu-
latus* , ubique videris *argus* ; aut
sicut animal apocalypticum ,
plenum oculis ante & retro : apoc.
4. hinc cuncta ordinas *Sanctè ,
prudenter , intrepidè.* Temet-
ipsum NESCI : quia parvus
es humilitate , re autem ac no-
mine *Augustinus Magnus* ! & qui-
dem hodiernâ luce gloriosissi-
mè *Natalizans* ! Cui ex corde
filiali ac humili precor multos
annos canos & fanos ; atque
Natalitij Muneris locò hæc
Theses demississimè TIBI præ-
sento.

fento. Non provehor, ne lineis meis molestus Modestiae TUAE ruborem eliciam, sed venerabundus ori imponens digitum, Virtutum TUARUM Magnitudinem adoro, quas in TE, si vel per capita retexerem, Iliadem Homero inviderem. Dignare proin, REVERENDISSIME PATER! in hanc opellam, velut gratæ submissionis tributum, ac submissæ Gratitude Vestigal Gratiosum vibrare intuitum; & quem hætenus infinitis Benevolentiae foveras charimatibus, imposterum, ut ut indignissimo, Gratiarum TUARUM Zephyrum adspirare jubeas.

Hujus tam Magni favoris
non inmemor, incessanter piis-
simum efflagitabo Numen, ut
REVERENDISSIMO PATRI
felices in feram posteritatem
olympiades clementissimè
concedat.

Ita

REVERENDISSIMÆ
AC GRATIOSÆ AMPLI-
TUDINIS VESTRÆ.

Obsequentiſſimus
Filius

F. Augustinus.

Lectori Candido.

Occasionem, Amice Lector, hujus suscepti laboris præbuere illi, qui, ut Philosophiam typis vulgarem, non semel, ingenuè fateor, *opportune, importune* meas vellicarunt aures, non vanè, sic sibi firmiter persuasum habuere, autumantes, *talentum mihi creditum* non in terram fodere instar *servi nequam*, sed ut *fidelem* cum eodem (omne enim bonum diffusivum sui) publicè operari, aliisque mea (*mea dico*, in pluribus siquidem nemini quidquam in acceptis refero, licèt in multis centonem me consuisse non diffitear) communicare, sicque *duplicatum de negotio lucrum reportare* me debere. Horum votis ut facerem satis, calamum arripui, manum admovei, ac præsentem quæstionem exaravi, tamquam formulam *Philosophia Mettensis cum quintuplici Indice* (*dispersis hinc inde crisibùs Caramuelistico-ingeniosis*) in duos Tomos distincta; quam si placuisse comperero,

rero, nullus in morâ ero, ut publicam lucem brevi aspiciat *Philosophia Mettensis*: quam *Philosophia conciliativa* excipiet. interim vale, & fave!

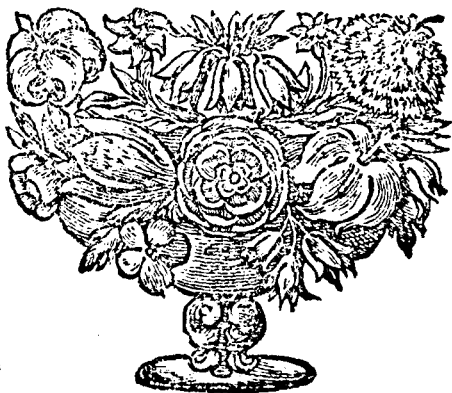
Lectori Politico.

D*issimula simula, Polite Politice! nî insimulari velis vilis notæ pseudo-politica. Unde si non omne tulero punctum, dicas tamen satis, nam non omnis fert omnia tellus* Et si quandoque audias, malè audire hasce meas Theses, simulque incusari, operâ haud magnâ opus est ad excusandum; boni siquidem benè sentiunt, malè verò sentientes, malè audiunt; quos audire non fas, sed nefas est; verbô: cum vulpibus vulpinari te volo, & sic adimplebis legem Politici.

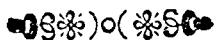
Lectori Critico.

A*ristarchum Te volo, non Zoilum; secus non Argo, sed Arimaspo te accensendum censeo. Fateor, præcepta Delphica hîc non vendo, nec Sibylla folia explico; at neque, Te Diphtheram Jovis*
in-

inspexisse autumes; & dum *Sphingi* cupis
esse *Oedipus*, cave, ne in *Syrtibus* hareas.
Interim nec visu *ajacis* excipi volo; & li-
cèt hoc *Cato* dicat, credat *Judaus* apella,
non ego. Si tamen *Momus* audire con-
tendas, tenta aleam, pace meâ! congrede-
re mecum, sed aperto *Marte*; & si *Tale-*
phium non acceperis vulnus, saltèm
me proprio *marte* habebis
Messapum.

Elen-

Elenchus I.

Varios secundum Alphabetum cum Elogijs Authores in quæst. citandos complectitur.

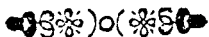
A.

Eminentissimus S. R. E. Cardinalis Josephus Säenz de *Aguirre*, Ord. S. P. Bened. Vir omni scientiarum ac Virtutum genere excultissimus, nobilissimus, celeberrimus In cujus fusiolem laudem meritò effunditur Clar. P. Felix Egger Petrohusanus in *Ideâ Hierarchico - Benedictinâ*, ad quam Lectorem mitto. Opera Ejusdem ibidem vide.

Rodericus *Arriaga* S. J. natione Hispanus, Philosophiam Vallisoleti, Theologiam Salmanticæ primitus docuit. Postea 13. annis in Collegio Cæsareo - Academico ad S. Clementem Pragæ Theologiam est professus Scholasticam; ibidemque denatus annò 1667. Cursum philosophicum edidit, ut testatur Caramuel in metalog. lib. 2. n. m. 169. annò 1632.

B.

Clar. P. Ludovicus *Babenstuber* Ord. S. P. Bened. in Ettal; Rhetor Eloquentissimus; consule orationes pulcherrimò, ac Ciceronianò stylò exaratas, quas edidit. Philosophus solidissimus; lege Philosophiam Salisburgensem nervosè ac præclare elaboratam, quam elucu-

elucubravit. Theologus profundissimus; vide Theologiam speculativo-moralem dexterimè ac saluberrimè compilatam, quam typis mandavit. Cæterum Vir fuit aded pius, ut sapientissimi etiam dubitarent, an doctior fuerit, vel sanctior? hinc sancta Sanctorum, haud aliter opinari licet, introivit annò Chr. 1725.

Gabriel *Biel* philosophus insignis, ac Theologus profundus. Extat ejusdem litteralis & mystica Canonis Missæ explicatio, quàm collegit ex lecturâ Eggingi de Brunsvick teste Emin. Card. Bona in notit. auct. pag. 584. Tubingæ in Württembergiâ diu docuit. mortuus, ut creditur, annò Chr. 1595.

C.

Illustr. ac Reverendissimus D.D. Joannes *Caramuel* de Lobkovviz S. Ord. Cisterc. Abbas Mesfrosensis, Episcopus Missiensis, suffraganeus Moguntinus. Compluti, Salmanaticæ, Lovanii, Pragæ, Viennæ Austriæ &c. Doctor & Professor incomparabilis, omnium ingeniosissimus, cunctis formidabilis. Plurimos compilavit libros liberè, & quidem ex omni scibili scientificæ. Quæ, & qualia opera sint, vide *Ideam Hierarchico-Benedictinam* Clar. P. Fel. Egger. Item *Epistolas apologeticas* P. Bernardi Pez Mellicensis. Rursus Nicolai Antonij Bibliothec. hisp. nov. Tom. I. litt. J. de Caramuele, & in quem haud ita pridem in Monasterio nostro quidam peregrinus (verè in operibus Caramuelis peregrinus) hoc effutijt amarum acroama: *Caramuel magni fuit ingenij, sed parvi judicij*. Cui ego, si ipse audiissem, utique reponere debuissem: *mortuo leoni etiam insultant lepores*.

Carpophorus Del Giudice Onesensis Tractatum de accidentibus absolutis edidit Paderbornæ annò 1718. NB. annum falsò inscripsit; locum malè depinxit; no-

fructus per Schad/ach. Secensij . men

men sibi finxit, quid de hoc judicas? Vir est aliàs profundè doctus, & verè pius; meusque quondam in convictu Salisburgensi Regens Colend. Venerandissimus.

D.

Clar. P. Gregorius *Dietl* Ord. S. P. N. Bened. Priflingæ professus, Philosophiæ ac Theologiæ Professor, varias & solidè doctas ex utrâque facultate elaboravit & elucubravit Theses præprimis ex logicâ commendandas annô Chr. 1662.

E.

Erifistratus Author fuit sententiæ, ut referunt, quodlibet ex quolibet probari posse. Fuit Medicus, quem Galenus tolerare haud poterat; undè verificabatur illud: *figulus figulum odit.*

F.

Hieronymus *Fasolus*, Neopolitanus, S. J. philosophiam 8. Theologiam Schol! 9. & moralem 4. annis professus est. Scripsit commentaria in I. part. D. Thomæ.

Petrus *Fonseca* S. J. natione Lusitanus, patriâ Cortizadanus in universitate conimbricensi Aristotelem explicuit primus; an autem & primus fuerit ex universitate, qui scientiam in mediam in scholas invexit (ut contendit P. Romana S. J. in thes. Phil. pag. 28. & quidem anno 1566.) mihi hæret aqua, forsan alibi contrarium ostendam. Cæterum Fonseca fuit eximio ingenio, acri judicio, prudentiâ singulari. Expiravit Ulissipone anno Chri. 1599.

G.

Carolus *Gschwandtner* Ord. S. P. N. Benedicti Seitenstettensis; cursum Philosophicum Salisburgi anno

1718.

1718. feliciter explicuit. Hic vir quantus fuerit tractatus de quantitate, profectò insignis, sub signis scholæ Thomisticæ pertractatus, an. 1719. luci datas sufficienter indicat.

Casimirus *Guerinois* Cenomanensis S. Ord. Prædicat. Provinciæ Tolosanæ, *clypeum Philosophiæ Thomisticæ*, in 7. tomulos distinctum, Venetiis anno 1710. edidit. clypeus est, fateor, quo quis munitus, verè inexpugnabilis, hostibúsque suis terribilis redditur.

H.

Reverendissimus ac Perillust. D. D. *Hirnhaimb* Abbas S. & cand. ord. Præmonstrat. in Strahov. Pragæ vigilantissimus fuit vir omnis litteraturæ peritissimus; philosophus eximius, Theologus solidus, historicus gravis, Asceta religiosissimus, quorum encomiorum dant luculentum testimonium varia ejusdem, & eximia opera. *plo.*

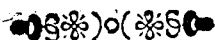
Petrus *Hurtadus* de Mendoza, S. J. natione Hispanus, patriâ Valmasedanus. Philosophiæ Pompejopoli, ac Theologiæ Valisoleti, & Salmanticæ per. 30. annos Prof. Exim. sacrósque Canones Græcii docuit primus. Mortuus anno Christi 1644.

I.

Joannes Baptista de Benedictis, S. J. patriâ Osundentis; mansuetiores litteras quadriennio Philosophiam sexenniò, & Theologiam per 16. annos exquisitissimè tradidit. Romæ ubique notus, ideò apud omnes candido notatus erat lapillo. mundo natus & datus anno Christi 1644.

K.

Corbinianus *Khamm*. Ord. S. P. N. Bened. ad S.
B Udalsr.

Udalr. & Affr. Augustæ vindelic. arte & marte proprio summulas adeo feliciter composuit, ut summa exactissimæ Philosophiæ, & compendium queant nuncupari, quas luci donavit 1698.

L.

R. mus D.D. Marianus *Lendlmayr* Ord. S. B. Abbas Admont. Theologiam Schol. Salisburgi (quam & anno 1700. & seqq. edidit) profundissime, ac felicissime explicuit. De quo, adhuc ut discipulo, Professor S. J. publicè pronuntiavit; *Dignus est, confendere cathedram*, ita ut miraretur tota universitas Græcensis, & merito.

M.

Clar. P. Augustinus *Magg* Ord. S. Ben. Weingart. Salisburgi cathedras Philosophicam & Theologicam condecoravit. à quo profundissime doctæ Theses ex utraque facultate prodire. Cæterum Philosophus erat ingeniosissimus, talisque apud omnes audit, ut *auditus physicus*, cui consonat *organum Aristotelicum*, an. 1701. demonstrat.

Franciscus à *Mellaglin* Ord. S. Francisci *Philosophiam accomodatam* (primi tres tomi an. 1704. & IV. 1706. impressi sunt) planè cunctis accomodatissimam, utpote succinctam, & solido-subtilem Scholæ commodavit.

N.

Nobarinus tres edidit tomos, in quorum primo 3353. in secundo 6040. & in tertio 9835. continentur axiomata. Labor plane Divinus.

O.

Guilielmus *Ocham*, natione Anglus, Ord. S. Franc. Disci-

Discipulus Scoti, & caput nominalium; appellatus Doctor *singularis*. Vixit circa annum Christi 1330.

Franciscus de *Obiedo* S. J. natione Hispanus; Philosophiam prælegit Compluti, Theologiam Scholasticam docuit Murciae, & moralem tradidit Madridi. immaturâ morte sublatus, postquam multa scripsit, anno Christi 1651.

P.

Joannes Baptista *Psolimanus* S. J. Romanis academicis exposuit Aristotelem triennio, ac Divinae Scripturae oracula biennio. vir in Philosophicis commentatissimus an. Christi 1653.

Q.

Antonius Bernaldus de *Quiros* S. J. Hispanus, patriâ fordelegunensis; pluribus annis Theologiam, ac Philosophiam professus est. Vir ingenij admirabilis obiit, & ad Patres abiit 1668. edidit cursum Philosophicum.

R.

Clar: P. Wolfgangus *Reidtmayr* Mettensis ord. S. Bened.-meus olim Philosoph. Professor colendissimus, Confrater venerandissimus. Vir verè Religiosus, & profundè doctus, ac quondam Prior merittissimus, nunc autem in Michaelbuch Parochus zelotissimus; cui plurima in acceptis refero. p. 22.

S.

Exim. P. Pontianus *Schyz* ord. S. Ben. Ottobur. ore facundus Tullius, mente fœcundus Aristoteles, ut demonstrat ejusdem *Dialecticè & Rhetoricè discurrendi ars expedita*, quam feliciter expeditit Salisburgi. an. 1691.

B.

T.

T.

Theophrastus Paracelsus, natus an. 1493. in universitate Basileensi artem chymico-medicam aliquot annis docuit. Libros, uti testantur ejusdem Discipuli, Valentinus de Rhetijs, & Adamus à Podenstein, 230. scripsit. obiit Salisburgi an. 1541. ætatis 48. ad S. Sebastianum ibidem sepultus, cujus epitaphium lapidi sepulchrali inscriptum legere est.

V.

Cajetanus felix *Verani* Clericus regularis universam Philosophiam in 4. tomos distinctam distinctè, exactè, ac feliciter compositam vulgavit an. 1686. plura adhuc ejusdem opera extant.

W.

Carissimus P. Alphons. *Wenzl* Ord. S. Ben. Mallerstorffensis, exemptæ Congregationis Benedictino-Bavaricæ Decus eximium; 30. circiter annis Professor profundissimus. Theologiam Schol. in 4. tomos distinctam luci donavit annis 1723. & 24. cujus operis pretium exinde æstimari poterit, cum extræ nationes illud super aurum, & topazion exambiant. Cæterùm sapientiæ ac virtutis jûge conjugium in viro hoc semper effloruit, florebitque.

Z.

Clar. P. Ambrosius *Ziegler* Ord. S. P. N. Ben. Cremifanensis; varias illustravit cathedras Salisburgi; hinc & diversas plurimâsque tam Philosophicas, quàm Theologicas typis vulgavit theses eruditè, nervosè, solide. meus in Theologia ibidem Professor colendissimus anno 1718. cui alia inter præconia appono sequens: *Vir stupenda memoria.*

NB.

NB. Cæteros authores taceo, utpotè in philosophià Mettensi citandos.

Elenchus II.

*Questionem cum Paragraphis
continet.*

Quæstio Unica.

*An Logica in rigore Aristotelico-Tho-
mistico sit scientia?*

§. I.

Scientiam dari dicitur, deciditur. n. I.

§. II.

Scientia Protheum agere videtur, tenetur. num. 26.

§. III.

Necessitas, ut versatilis Trochus, datur, affirmatur. num. 35.

§. IV.

Ens in animâ Logicam animat. num. 38.

§. V.

Inefficacia adducuntur, efficaciter repelluntur. n. 41.

§. VI.

Resolutio autoritate Aristotelis fulcitur, stabilitur. num. 78.

§. VII.

Resolutio autoritate D. Thomæ Aquinatis roboratur, confirmatur. num. 86.

§. VIII.

De non Ente nihil scitur, aperitur. num. 92.

§. IX.

Logicæ Demonstratio picta, quia ficta. num. 106.

§. X.

Alia Ratio producitur, adducitur. num. 111.

§. XI.

Alia Ratio vera adstruitur in Chimærâ. n. 116.

§. XII.

Diversa adversa ponuntur, proponuntur. num. 119.

§. XIII.

Varia contraria rumpuntur, dissolvuntur. num. 146.

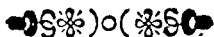

Elenchus III.

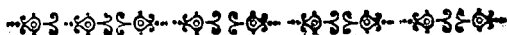
*Verbi - verbia, seu Axiomata
exhibet.*

- I. Qui dat esse, dat etiam consequentia ad esse. n. 6.
- II. Omne, quod est, quando est, necessario est.
num. 7.
- III. Ex necessariis non petuntur nisi necessaria.
num. 8.
- IV. Ex dubiis deducuntur dubia. n. 9.
- V. Ex impossibilibus non - nisi impossibilia habentur. num. 10.
- VI. Quorum tota æqualia sunt, dimidia sunt æqua.
num. 11.
- VII. Si ab æqualibus demas æqualia, manent æqualia. num. 11.
- VIII. Simile, si in omnibus alteri sit simile, non est simile, sed idem. n. 22.
- IX. Loquendum est cum multis, sentiendum cum paucis. num. 40.

X. Æstas

- X. Æstas est calida, hyems est frigida. num. 44.
 XI. Ex puris negativis nihil sequitur vi formæ.
 num. 45.
 XII. Quod uni est per accidens, alteri est per se. n. 82.
 XIII. Contrariorum eadem est disciplina. num. 82.
 XIV. De nihilo nihil scitur. num. 95.
 XV. Analogum per se sumptum stat pro famosiori
 significato. n. 112.
 XVI. Dictum de omni, & dictum de nullo. num.
 151. 152. & 156. &c.
 XVII. Quæcunque sunt idem uni tertio, sunt idem
 inter se. num. 161.
 XVIII. Idem non potest simul esse, & non esse.
 num. 151.
 XIX. Quodlibet est, vel non est. n. 151.
 XX. In prædicationibus per se à concretis valet
 consequentia ad abstracta. num. 173.
 XXI. Essentiæ Rerum sunt ab æterno. num. 175.
 XXII. Nemo dat, quod non habet. n. 188.
 XXIII. Propter quod unum quodque tale, illud magis
 tale. num. 189.

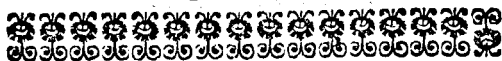
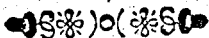
Elenchus IV.

Curiosa, nova, & ingeniosa sub- ministrat.

- I. Academici, scientiam olim negantes, curiosè ac
 nervosè refutantur. n. 1.
 II. Ostenditur, nivem jam esse albam, modò nigram,
 nunc rubram. n. 26.

- III. Antiqua scientiæ (vel artis) definitio noviter impugnatur. n. 34.
- IV. Posset adstrui, syllogismum ex puris negativis constantem, tenere, & formaliter quid probare. n. 46. & 85.
- V. Probabile est, quòd *non omnis* non dicat idem, ac *aliquis non*; sed *aliquis sic*, & *aliquis non*.
- VI. Pulchrè ac ingeniosè explicatur ingenerabilitas, æternitas &c. objecti scientifici. num. 74.
- VII. Mirè illustratur distinctio inter terminos transcendentem, & supertranscendentem. num. 94.
- VIII. Curiosus juxtà ac ingeniosus argumentandi modus prodit, & proditur. n. 145. & 194.
- IX. Quædam principia combinantur & identificantur. n. 151.
- X. Hoc principium, *quæcunque sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se*, non esse absolute verum, decernitur. num. 161.
- XI. Curiosè Essentia syllogismi, ut necessaria, probatur. num. 130.
- XII. Varii & fallaces, sed ingeniosi. enumerantur syllogismi. num. 164.
- XIII. An sit possibilis; & quid sit syllogismus *Imperialis*? num. 179.
- XIV. Principium, *nemo dat, quod non habet*, noviter exenteratur. num. 188.

Elenchus V.

Rerum. & non Rerum.

A.

Academicorum quis fuerit sensus circa scientiam? n.

2. 3. & seq. varia Eorum dicta referuntur, & refutantur. cit. num.

Accidens purè objectivum an detur? n. 46. an, & quomodo de eo possit dari scientia? n. 46. & 99. an, & quomodo univocetur cum substantiâ. n. 100.

Actio quænam sit praxis? n. 147.

Eternitas negativa & positiva quid? n. 29.

Argumentatio à superiori ad inferius negativè an, & quomodo bona? n. 163. bona & necessaria quomodo differant? n. 145. à sensu distributivo ad collectivum an subsistat? n. 165. à concretis ad abstracta an valeat? n. 182. à potentiâ ad actum an urgeat? n. 181. mirabilis. n. 145. & 194.

Ars quid? n. 56. quomodo distinguatur à scientiâ? num. 82.

Aurum alchymicum an sit aurum? n. 88.

B. C.

Calceus potest benè vel malè fieri. n. 82. qualem fundet veritatem? n. 98. an sit objectum scibile? n. 115. 153. 156. 164. 169. 170. 174. 175. & 177.

Certitudo actualis est de essentiâ scientiæ. n. 31. & 32. quomodo distinguatur ab evidentiâ? n. 33.

Chimera an possit fundare scientiam? n. 116.
& seq.

Christus probat, non - omnis valere, aliquis sic, &
aliquis non.

Cognoscibilitas complexa & incomplexa quæ? n. 169

Comparativus quomodo explicandus? n. 70. quomodo
supponat positivum? n. 70. comparative
quid? n. 87. & seq.

Contradictio quid? num. 69.

D.

Demonstratio singularium dictica, & non apodictica
datur. n. 58 à posteriori datur. n. 62. absoluta,
& ad hominem quid? n. 105. logicæ picta.
n. 106. & seq.

Distinctio Virtualis est distinguibilitas. n. 88.

F.

Ens rationis objectum logicæ. n. 38. an habeat sui
causas? n. 62 actus circa ens rationis an: & quomodo
sint imperfecti? n. 68. quomodo eidem
convenient proprietates entis? n. 68. quâ ratione
sit verum? n. 72. ubi sit? n. 88. non est simpliciter
scibile. n. 92. & seq. quale sit ens? n. 100.
& seq. quodnam objectum intellectus? n. 115.
an sit Ens in communi? n. 163.

Ens reale quid? n. 100. est verum simpliciter tale.
num. 162.

Entis ut sic divisio. n. 89. an enti & non enti sit univocatio?
n. 95. de non ente non datur scientia.
n. 102. prædicabile & prædicamentale quid? n.
101. 102. & seq.

Evidentia actualis est de essentiâ scientiæ. n. 31. &
33. quomodo distinguatur à certitudine? n. 33.

F. G.

F. G.

Genus, quomodo nempe *ex suo genere*, & *in suo genere* discrepent? n. 154.

H.

Hirco-cervus an fundet scientiam? n. 116.

Homo bipes & *tripes* qualis? n. 82. *homo pictus* an *homo*? n. 88. *homo platonius* quid? n. 4.

I.

Intellectus quomodo sequatur sensum? n. 21. & 22. potest assentiri minus probabili relicto probabili. n. 19. ejus operatio an debilis? n. 91. actualiter operans, & possibiliter fingens. n. 109. ejus operationes, non sunt objectum logicum. n. 153.

L.

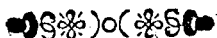
Logica habitualis an sit scientia? qui sic quærun-
t, malè quærun- n. 40. ut practica potest esse scien-
tia n. 42. *Sophistica* & *probabilis* quomodo? n.
44. objectum ejus quomodo aliter se habeat? n.
46. quomodo opinativa? n. 48. quâ ratione cum
aliis conveniat? n. 50. Docens quâ docens an
possit esse scientia? n. 66. an ejus objecti effica-
cia fuerit inventa? n. 52. potest esse ars & scien-
tia. n. 56. utens potest esse scientia. n. 58. quo-
modo per demonstrationem acquiri possit? n. 60.
quomodo versetur circa determinatam veritatem?
n. 64. *logica* non est strictè scientia. n. om. p. t.
q est modus sciendi n. 148. *Varia* ejusdem ob-
jecta. n. 179. an saltè possit esse scientia? n. 181.

M.

Materia prima directè non ponitur in prædicamen-
to substantiæ. n. 147.

Men-

Mensura propria & aliena quid? n. 108. mensurans & mensurata. 109.

Modus sciendi quotuplex? n. 17. nova circa eundem opinio. n. 17. modum sciendi, & ipsam scientiam quærere an, & quomodo sit absurdum? n. 77. objectivus & formalis quid? n. 148.

Monstrum hominis & syllogismi. n. 82.

N.

Necessitas metaphysica, physica, moralis quid? n. 35 absoluta & hypothetica quid? n. 36. complexa & incomplexa quæ? n. 37. necessarium exercitè & signatè. n. 84.

Negatio an propriè sit? n. 102. an de eâ detur scientia? n. 152. & n. 184.

Nihil scitur, i. e. de nihilo nihil scitur. n. 95.

Nix alba an demonstrari possit? n. 26. nigrescit modò, & nunc rubescit. n. 26.

Non-omnis an valeat *aliquis non*? n. 53. an procedat in materiâ liberâ vel necessariâ? n. 54.

O.

Objectum scientiæ quomodo necessarium? n. 29. & quomodo ingenerabile & æternum? n. 74. objectum logicæ debilissimum & incertissimum an, & quomodo? n. 86. 87. & seq. objectum intellectus motivum & terminativum quale? n. 115. objectum scientiæ cur debeat esse Ens secundum naturam? n. 159.

P.

Privatio an propriè sit? n. 102. an de eâ detur scientia? n. 152. & n. 184.

Pro-

Propositio vera & certa quomodo distinguantur? n. 33. negativa an, & quomodo enunciet? n. 85.

Q. R. S.

Sanum quotuplex? n. 89. ejus divisio analogæ. n. 89.

Scibile propriè & impropriè tale quid? n. 94. ratio scibilis an sit ratio Entis? n. 95. & n. 111. 112. & seq.

Scientia in anagrammatismo. n. 6. & 20. inefficaciter probatur, eam dari. n. 7. & seq. variè & efficaciter probatur existentia. n. 11. 12. & seq. scire se scire an sint contradictoria? n. 16. & 17. scientia multipliciter consideratur. n. 26. 27. & seq. ejusdem conditiones. n. 28. habitualis & actualis quid? n. 30. quomodo discrepent? n. 34. de ejus essentiâ est certitudo & evidentia actualis. n. 31. & 32. scientia an infundatur homini, dum DEUS creat animam? n. 6. & 20. habitualis quomodo augeatur? n. 34.

Singulare, an nempè de eo, & quomodo detur scientia? n. 5. & n. 152. singulare logicum & physicum. n. 157.

Substantia purè objectiva an detur? n. 46.

Syllogismus an possit benè vel malè fieri? n. 78. 79. & seq. ex puris negativis quomodo concludat? n. 85. an tantùm habeat tres terminos? n. 150. quomodo eidem convenient prædicata essentialia? n. 154. quomodo aliter possit se habere? n. 164. syllogismi varii quatuor terminis constantes. n. 164. gaudet essentiâ hypotheticâ. n. 170. & 177. quo-

quomoddò dependeat ab intellectu? n. 171. an, &
quomoddò possit constare quatuor terminis? n. 179.
an ex puris negativis dari possit? n. 46.

T.

Terminus transcendens & supertranscendens. n. 94.

V.

Veritas formalis & transcendentalis quid? n. 98.

Virtus intellectualis quid? n. 128. & 162.

QUÆ.

QUÆSTIO UNICA.

An Logica in rigore Aristotelico - Thomistico sit Scientia?

Uthores hic gladium linguæ acunt, calamum stringunt acerrimè, utrinque, ac pro - & contra - gravia simul & efficacia extare fundamenta, inficiari poterit nemo, nisi in Scholis & libris omnino peregrinus. Pro quam autem parte stent solidiora, salvò meliori iudiciò, sequentes paragraphi monstrabunt, dabunt. Sit igitur

§. I.

Scientiam dari dicitur, deciditur.

1. **A**cademici olim omnino negabant, acquisitam de rebus dari scientiam. Ast quò modò? quali mediò? *Primò* Pythagoras (non miror, plurimorum enim sententià, quamvis Italicæ Philosophiæ dicatur Inventor, nil scriptit, ideòque à multis meritò exploditur: ità lego in Caramuelis log.

log. Vocal. pag. 137.) in rerum naturâ nihil esse, nisi *dubium* affirmavit. Contra quem dilectatice sic argumentor: Pythagoras vel cognovit hanc positionem: *in rerum naturâ nihil est, nisi dubium*, evidenter, vel dubie! si evidenter? ergo h. i. habuit scientiam. Si dubie? ergo *dubitabit*, an omnia sint *dubia*? ergo omnia reliquit sub *dubio*: ergo ut *dubius rem* imprudenter deciderit; aut in ejusdem decisione *cum plantis dormivit*, quod etiam sine fundamento docuit; vel enim credidit, plantas animâ sensibili irrationali præditas? & tunc non distinxit plantas à brutis, quod est brutale. Vel credidit, easdem præditas animâ rationali? & tunc incidit in illorum errorem, quem S. Augustinus appellat *rusticam impietatem*.

2. *Secundò*. Socrates nostram congitionem esse *doctam ignorantiam* propugnavit: Quem energice sic impugno: *docta ignorantia* duplicem reddit sensum: *mystico - moralem*, quemadmodum *scienter nescius*, & *sapienter indoctus* extiterat S. P. N. Benedictus. Verum de hoc sensu ne quidem somniâsse Socratem, sentiunt innumeri: & *philosophicum*, sic autem est implicantia in terminis, veluti si dicerem: *genus est species, species est individuum &c.* Aut igitur Socrates de doctrina *ignoranter* divinavit; aut, si *doctè*, se ipsum jugulavit. Quando vero Socratis (qui hoc unicum sciebat, se nihil scire, ut referunt authores; en tamen ipsissimam scientiam) assertum potius audit demissi animi argumentum, quàm dogma philosophicum, *doctam ignorantiam* amplector; nam etiam homines docti, cum ab eruditione commendantur, se nihil scire pronunciant; & eorum verba in rigore philosophico non capimus, ait Caramuel in log. vocal. pag. 173.

etiam non datur veritas, ita & analogicè discurreit circa alia Caramuel in log. vocal. p. 2. Judicativ. huic discurrendi modo simile est dilemma S. Augustini de existentia sui ipsius arguentis: ego assero, me existere; ergò aut verum dico, aut mentior? si verum dico, intentum habeo; habeo etiam, si mentiri dicar: ergò existo; quia, nisi existerem, falli, vel mentiri non possem. Hinc Democriti Canon è Corpore juris philosophici expungendus; & alij aliter hac in parte hallucinabantur. Vide S. Thomam 1. p. q. 74. & lib. 2. cont. gent. c. 83. & 7. met. lect. 14. &c. Horum error est haud absimilis risui Democriti (præced. cit.) omnia esse nugas, sentientis; & fletui Heraclyti, omnia obrui miseris, putantis. Unde Ovvenus lib. 2. epigram. 46. non immeritò canit:

*Iste nihil nisi risit, & iste nihil nisi flebit
Istène ridendus, flendus an ille magis?*

† 6. Quibus non à longè accedit Lalemandetus disput. X. log. p. 1. n. 6. docens: licet de fide tenendum sit, animas rationales ante corpora non esse productas, fore tamen probabilissimum, quòd Deus in illo instanti, quo animas creat, eisdem infundat scientias; moveturque hac ratione paritativà: in generatione supernaturali, nempe Baptismo infunduntur à DEO habitus supernaturales: ergo pariter in generatione naturali habitus naturales. Consequentia tenet à pari: simulque constat ex illo tritò: qui dat esse, dat etiam consequentia adesse. Lalemandetum fulcivit Doctor quidam Anonymus joco-serius, aut serio-iocosus scientiæ anagramatismo: *Scientia nobis ait nesci.*

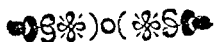
J. Jean. La lemandet. ord. min. non a 7. Con-

7. Contra hunc & alios similiter sentientes aliqui sic argumentatur *primò*. Datur principium certum & necessarium v. g. *omne, quod est, quando est, necessariò est*: ergo ex illo necessarium & certum, seu scientificum sequitur. *Sed malè*; quia contingentia, quando sunt, *contingenter* sunt, & libera, quando sunt, *liberè* sunt. *Nec dicas*: ex hypothesi, quòd sint, necessariò utique sunt? *Contra* enim est, peto (cum Caramuele in log. vocal. p. 3. discursiv.) an intrus albus, ex hypothesi, quòd sit Albus, sit niger? respondes, non, & benè, quia hypothesès non vertunt, nec evertunt rerum essentias, sed reduplicant: ergò actus liber ex hypothesi, quòd sit liber, non erit necessarius, sed liber: ergò non est necessariò, sed liberè: est tamen.

8. Alij sic probant *secundò*: *ex necessariis non petuntur nisi necessaria*; sed necessaria dantur: ergo &c. Consequenter scientiæ, quæ de necessariis tractant. *Sed malè*; ex necessariis enim deduci possunt contingentia; & hoc demonstro (cum Caramuele in Hercul. log. lab. 3.) sequenti syllogismò: omnis homo albus est coloratus; sed omnis homo albus est animal: ergò aliquod animal est coloratum. Syllogismus est in *Darepti*; & ex præmissis necessariis consequentiam contingentem deducit.

9. *Non pauci sic procedunt tertio*: *Ex dubiis dubia*: ergò ex immutabilibus immutabilia, seu scientifica habemus, adeoque scientia datur. *Sed malè*; nam respondeo (tacendo, quòd de illatione sit dubium) ex dubijs posse sequi evidenter falsa. En syllogismum Ceramuelisticum in cit. Hercul. log. lab. 3. *Omnes homines, qui nunc v. g. coram Rege Hispaniarum sunt, albi sunt; sed omnia alba, quæ*

coram rege sunt, canes sunt: ergò omnes homines, qui coram rege sunt, canes sunt. In hoc syllogismo de maj. & min. dubito (ad minimum negativè) & tamen non ignoro, conclusionem esse falsam & improbabilem.

10. Non-nulli sic ostendere conantur *quartò: Ex impossibilibus non-nisi impossibilia deducuntur:* ergò ex infallibilibus non-nisi infallibilia, consequenter & scientifica, quæ fallere nequeunt: ergò datur scientia. *Sed malè!* quia ex impossibilibus habemus infallibilia, necessaria &c. ut patet in hoc syllogismo: *Verbum est creatura, sed creatura sunt aequales patri: ergo verbum est æquale Patri:* præmissæ, ait Caramuel in cit. Hercul. log. lab. 3. sunt impossibiles, & tamen conclusio vera, infallibilis, necessaria &c. His ergò missis probationibus (& ut non-nemo inquit, *ultrà Herculis columnas projiciendâs*) aliæ rationes adducendæ sunt, quarum

11. *Prima hac est:* dantur principia certa, & evidentia, ac lumine naturæ nota. v. g. *quorum tota aequalia sunt, dimidia sunt æqua, si ab æqualibus demas æqualia, manent æqualia* &c. ergò ex his principiis certis, evidentibus, ac lumine naturæ nobis debent deduci certa, & evidentia; & non quodlibet ex quolibet; aliàs contra ipsos procedendum foret, uti Galenus contra Erisistratum, qui Logicam existere negavit: *Cygni sunt albi, & corvi sunt nigri: ergò Erisistratus est stultus.*

12. *Secunda hac est:* Quisquis negat dari scientiam, vel scit dari scientiam, vel nescit! si nescit: quid igitur stultè negat, quod nescit? si scit: ergò in eo non potest non dari scientia; secùs quomodo sciret, nescio.

13. *Tertia hæc est*: vel hoc, quod est nescire nos omnia, certò scitur, vel non? si non: ergò non debet totaliter negari scientia. Si sic: ergò datur scientia nostræ ignorantix. Ista ratio analogatur huic, quâ probo ex inutilitate logicæ ejusdem utilitatem; qui enim efficaciter persuadere conatur, logicam esse inutilem, debet uti logicâ. Vide Caramuelem in Grammat. audac. meditat. I. circa n. m. 217.

14. *Quarta hæc est* : si sit aliqua veritas, quæ ita subijciatur per cognitionem intellectui, ut non possit esse dubium de parte oppositâ, jam datur scientia; sed hæc veritas datur: ergo &c. min prob. dicat Petrus, scio, me vivere, hæc veritas talis est, ut intellectus timere non possit, se falli; nam hoc dicens, vel vigilat? & tunc non potest dubitare, se vivere. vel dormit? & idem est, quia dormire, & in somnis videre, viventis est.

15. Ego contra protervè scientiarum existentiam negantes (ceteros aliorum rationes combinandò) ulterius ità progredior : qui scit, se scire, scit dari scientiam, res est lippis, & tonsoribus notà : atqui negans scientiam, scit, se scire hoc, non enim putat, se scire hoc, quia putare errare est : ergò negans dari scientiam, scit dari scientiam, consequenter datur scientia.

16. *Neque dicas* Imò hos terminos, *scire, se scire*, implicare contradictionem; nam si tunc quis sciat, quando scit, se scire, utique in aliquo priori debet scire, quàm sciat, se scire; secùs non posset scire, se scire; sic autem sciret, & non sciret, quòd implicat.

17. *Contra enim est I. mō. quōd scire, & non
scire non sint contradictoria, si versentur secundum
C 3 diversa,*

diversa; ut ex lege contradictoriorum patet, hoc vero contingit in data hypothesi. Unde clarius *Contra est II. dō* quando sciens scit se scire, tunc in aliqua prioritate debet scire *imperfectè, inchoatibè, incompletè* &c. & in aliqua posterioritate sciens se scire scit *completè, ultimatò, & perfectè* &c. hoc autem non arguere repugnantiam, exinde constat, cum quasi semper ab imperfectiori ad perfectius fiat gradus. Hic remitto te ad summulas de modo sciendi, aut ad physicam de generatione naturali. *Incidenter* NB. posset quis tenere, vix non malam esse modi sciendi ut sic Peripateticorum modernorum divisionem; est enim modus sciendi *oratio ignota dilucidans*, & triplex, apprehensivus, judicativus, & discursivus. Inter apprehensiones excellunt definitio & divisio; inter propositiones definitiva, & divisiva; inter discursus evidens, & demonstrativus. Audi jam Caramuelem circa præsens punctum in Metalog. de Essent. & accident. C. I. n. m. 21. ita discurrentem: *plūs & melius intelligit, qui auditā voce athiops concipit hominem, quàm qui animal* &c. & infra: *inquiris, an cœli sint liquidi an solidi? aliquid ignoras, quod addiscere cupis; & cum ego respondeo, esse liquidos, ignotum manifesto; nec tamen definitio, nec dubio nec argumentor.* Hæc Caramuel. hic speculare!

18. *Neque dicas II. dō* Scire inter, & putare inveniri medium, videlicet *probabiliter* sentire. hinc valet quis probabiliter cognoscere, non dari scientiam, quin sciat, aut putet, non dari; est quippè illegitima sequela: *non scit: ergò putat.* Sed: *ergò vel putatibè, vel dubitanter vel ignoranter procedit.* Nam

19. *Contra est:* vel tua sententia gaudet probabi-

babilitate, vel certitudine? non II, aliàs non probabiliter sed certò cognosceres non dari scientiam sicque hoc ipso daretur. non I, quia etiam tali modo altera sententia probabilitate non caret, ut ex terminis liquet. Jam sic argumentor: vel cognoscis alterius sententiæ probabilitatem esse veram vel non? si hoc? ergò à veritate recedis, dum dicis alteram sententiam innixam esse probabilitati. Si illud? ergò eo ipso tibi vendicas certitudinem, evidentiam, scientiam; quia *judicium* (ait P. Udfiscalus Hueber in Doctrin. antiq. phil. d. 2. *controv.* 4. §. n. m. 12.) quo cognoscis probabiliter aliquam veritatem, est probabile, ambiguum, incertum; & *judicium* quo cognoscis probabilitatem ejus veritatis, est certum, evidens, scientificum.

Hujus rei pono exemplum; dicat atheus: *non datur DEUS*: hæc positio falsa est, impia est, blasphema; at hæc positio: *falsum, impium, blasphemum, est dicere, non datur DEUS*, vera est, pia est, sancta est; aliud quippè est, *opinionem esse falsam*, & aliud, *notitiam, quâ ejus falsitatem cognosco*. lege Caramuelem in Metalog. cit. n. m. 51. aliòquin quomodo *per principia reflexa*, alterius sententiæ probabilitatem demonstrare posses, non video, non capio. *Plus ultra sic ego argumentor*: Si non potest dari ratio tam efficax rapiens intellectum, non posse dari scientiam; tunc potest dari scientia, atqui non potest dari ratio tam efficax rapiens intellectum, non posse dari scientiam: ergò potest dari scientia. Majorem suadent Moralistæ communiter cum S. Thoma lib. 3. Ethic. lect. 13. quòd intellectus possit assentiri objecto minùs probabili relicto probabiliori, (præscindendò licitè, an illicitè, de quo solum disceptatur) assignant rationem, quia non adest

C 4

moti-

*Udfiscal. Hueber v. Gittensteth, Ex. 2. Salzburg
1712. Bände 4to*

motivum rapiens intellectum ad assensum, vel dissentium. Minor Philosophis est certa; si enim posset dari talis ratio, posset dari scientia, sola siquidem evidentia rapit intellectum. Demonstravi, *posse dari*, & defacto *dari scientiam* demonstro. Nulla adest defacto ratio necessitans intellectum, non dari defacto scientiam; ergo defacto datur scientia. ant. est evidens; si enim defacto datur ratio convincens intellectum, non dari defacto scientiam, datur defacto scientia, sola siquidem & unica, ut antea dixi, evidentia intellectum convincit. conseq. autem ostendo sequenti discursu: quando dico, *non potest dari ratio convincens intellectum*, non *posse dari scientiam*, bene infero: *ergo potest dari scientia*: ergo pariter valet: *defacto non datur ratio convincens intellectum*, non *dari defacto scientiam*: ergo *defacto datur scientia*. Nunc

20. *Respondeo* ad paritatem Lalemandeti, consistere nempe disparitatis rationem in hoc, quod habitus supernaturales habeant se per modum potentiarum & principiorum, quæ simpliciter necessaria sunt ad operandum supernaturaliter. Unde cum anima Baptismo elevetur ad vitam supernaturalem, DEUS ei dat id, quod est simpliciter necessarium. Econtra habitus naturales non sunt simpliciter necessarij ad operandum naturaliter, quia anima corpus ingressa non statim operatur, ac consequenter non indiget tunc habitibus; postea verò Ministeriò sensuum successivè necessarios sibi acquirit habitus. Ad robur Doctoris Anonymi *Respondeo*, numquid & nomen *Scientia* sonat *Sci-Entia*, seu ut alij volunt, *scire Entia*? adeoque anagramatismo ait *nesci* opponitur *Sci-Entia*. Vide Hirnhaimb in Thiph. gen. human. de vanitat. scient.

21. *Nec quid evincitur*, dum dicitur, intellectum moveri à sensibus, hos autem falli, patet. aut, quòd non attingamus rerum naturas, sed easdem potius per quasdam similitudines percipiamus, consequenter de iis vera non habetur notitia.

22. *Contra enim est*; quia sensus circa proprium objectum non semper fallitur, si benè sit dispositus, & intellectus non necessario sequitur apprehensionem sensus, sed proprio lumine, & aliorum sensuum ope potest alicujus errorem corrigere. Alterum omninò nihil probat, nam species intelligibiles sunt rerum similitudines naturaliter repræsentantes; imò realiter intentionaliter identificatæ cum rebus cognitis; vel enim est imaginis aut similitudinis ratio *adequata*? & tunc non distinguuntur juxta Tritum: *simile, si in omnibus alteri est simile, non est simile, sed idem*. Vel *inadequata*? ergo nunquam poterimus aliquid adæquatè cognoscere, quod est contra experientiam; nam *quando cognosco* (inquit Caramuel in Log. mental. circa num. MX.) *Numerum Ternarium, tres non duas unitates concipio*; & sic similiter in alijs.

23. *Nec tandem movet Plato sic arguens*: quando quid scire cupimus, aut illud scimus aut nescimus? si primum? ergò frustra inquirimus id, cùm jam sciamus, itaque non de novo. Si secundum? licet in illud incurramus, quo signò percipiemus illud esse, quod inquirimus? Plato hîc haud divinitus divinavit, nam

24. *Respondeo* Imò Si Plato numeraret panes v.g. quos in sacco haberet repositos, vel sciret prius, quot sint, vel non? si I. dum, ergò per numerationem non acquireret notitiam de panibus, sed jam antea habuisset. Si II. dum, quomodo ergò poterit

frato

ctum necessarium, non *necessitate existentiae* (hic enim est character divinitatis, quem Aristoteles per errorem huic mundo, sicut & Lampsacenus, referente Cornelio à lap. in cap. I. gen. pag. 27. adscripsit) aliàs sola Theologia, cujus objectum DEUS est, qui *solus essentialiter est*; foret scientia; sed *necessitate essentiae*, quatenus habet necessariam connexionem prædicatorum essentialium cum proprietatibus secum connexis. Et hinc si essentia sit in statu possibilitatis, in eo etiam connectitur cum proprietatibus possibilibus, si in statu existentiae, cum proprietatibus existentibus; si denique quo ad se, & secundum se spectetur, involvit in conceptu essentiali seu objectivo earundem proprietatum exigentiam; utri hinc & aliàs profunde discurret Clar. P. Alphonfus Wenzl in philo. q. 2.

29. *Affirmo constanter*, objectum necessarium necessitate essentiae non differe ab objecto aeternae veritatis *aeternitate negativâ*. Unde attentè consideres velim, quid sit propositio aeternae veritatis *negativè* & *positivè*. meo videri profundius nemo explicat, ac Caramuel in Grammat. audac. circa n. m. XLXII. audiatur. „Aeterna veritas sumitur *positivè*, „ & *negativè*: I.mò modo, ut si dicerem: *in omni tempore, ab aeterno & in aeternum fuit, est, „ & erit, leo, qui sit animal rugibile*. Hæc propositio falsa est, quia ante mundi creationem non „ fuit leo, nec erit post excidij diem. II.dò modò, „ ut si dicerem: *in nullo tempore præterito, præ-* „ *senti, aut futuro, & si ab aeterno, & in aeternum procedamus, fuit, est, aut erit leo, qui non* „ *sit animal rugibile*. Hinc propositio rei creatæ „ (nam de increatis aliter discurremus) seu definitio „ est

Vid. Ebenhart.

ritur *obscuritas actualis*; ergo ad veram scientiam *evidentia actualis*; quia *contrariorum eadem est disciplina*, testante flagyritâ. III. tio Numquid vera lex, ut actu obliget, exigit *actualem* promulgationem? ergo & scientia, ut sit actu talis, *evidentiam actualem* postulat, &

32. Alij addunt IV. tō, probantque sic: ad opinionem requiritur *formido radicalis*; ergo & ad scientiam *evidentia radicalis*. Verum posset responderi, quemadmodum fui doctus Salisburgi, negando conseq. quia in fide humana non adest consensus *absolutus*, sed tantum *conditionatus*; ego enim dicenti, dari Romam, credo taliter, ut, si verum sit, dari credo. à Contrario intellectus per scientia actu convincitur, adeoque præsente non-nisi *evidentia actuali*.

33. Cæterum *evidentiam*, & *certitudinem* distinguo, quod *evidentia* sit distincta rei cognitio; *certitudo* autem sit firma adhesio intellectus ad verum, præscindendo à claritate. Hinc *certitudo* & *evidentia* se habent, ut inferius & superius, sic valet: *Altus est evidens: ergo est certus*; non verò: *altus est certus, ergo est evidens*. Veluti enim dico, aliud esse *propositionem veram*, & aliud *propositionem certam*; veritas enim non dependet ab hominum notitiâ; quia seu v. g. id Turca sciat, vel non, (inquit P. Georgius Neubauer in select. contro. 2.) te has lineas legere, *verum est*; at id, quod *absolutè verum est*, ipsi turcæ *certum non est*, cum ille te legere, *certus non sit*, sed tu, te legere; *certus es*. Sonat igitur *verum* veritatem *absolutam*, & *certum* veritatem *respectivam*: unde valet: *certum est verum*, non autem: *verum est certum*.

34. Denique scientiam actualem inter & habi-

tualem

Phon. J. H. v. M. p. 160 in p. 160,
Joh. J. H. Philagius de reg.

tualem hoc est discrimen, quod actualis multiplicetur secundum numerum propositionum cognitarum; aliâ enim cognitione actuali cognoscitur hæc propositio: *homo est risibilis*; aliâ hæc: *homo est disciplinabilis*, & aliâ singulæ propositiones, ut diversis demonstrationibus demonstrantur, ut locuitur Franciscus Toletus S. J. q. 2. log. habitualis autem non multiplicatur secundum numerum propositionum (potius *conclusionum*) Iam sub unâ scientiâ multæ continentur demonstrationes. Scientiâ tamen habitualis in communi Thomistarum sententiâ augetur *intensivè* per majorem radicationem sui in subjecto; & *extensivè* per applicationem ad nova objecta, prius potentix non representata. Unde actualis, peractâ demonstratione, ipsa quoque perit, in nobis relinquens aliquod vestigium, generaturque postea habitualis. *Nota* jam coronidem huic paragrapho imposuissim, nisi in quamdam valde absurdam scientiæ incidissem definitionem, quam in cujusdam M. S. Legi, nempe quod *fit habitus vel actus artificialis bene demonstrandi*. Nam mala definitio est sequens: Logica est ars benè ratiocinandi: ergo & prior non subsistit. Consequentiam tenetur concedere ob paritatem rationis: ant. autem probo cum Caramuele in log vocal. p. II. ind. circa n. m. DCC. quia *benè* bis ponitur, *benè* enim in vocabulo artis, & artificialis habitus, & actus includitur; quippe non ad *malè* operandum artes inventæ sunt, sicut hæc definitio mala est: *homo est sensibile animale, & rationale*, (exemplum est Caramuelis cit. loc.) quia sensibilitas in animalitate involvitur. Similiter nec flocci astimanda venit definitio scientiæ, quam assignavit Galenus I. introducit: c. 8. quod sit *conveniens, firma, & nun-*

quam
Franc. Toletus h. Disput. eundem.
1536. / Soti discipul. Salamanca

† *quàm à ratione deficiens*, sive, ait leo à stipite p.
 I. ma Relig ment. cap. 2 p. 14. *sic declinans cogni-*
tio. Hanc definitionem apud Philoſophos, præfer-
 tim dum rerum Naturas perſcrutantur, non inve-
 nies multò minus in re medica; *verbò*, inquit Phi-
 † lagrius le Roy hic tract. 41. de ſcient. ſect. 2. da,
nè ad homines quidem venit.

§. III.

*Neceſſitas, ut verſatilis Trochus,
 datur, affirmatur.*

35. **N***ecessarium* aliud ſumitur *ut Metaphyſicè ta-*
le, eſtque illud, ſine quo alterum ne qui-
 dem per DEI potentiam, obtineri poteſt;
 ita oculus neceſſarius ad videndum, intellectus ad
 intelligendum &c. aliud *neceſſarium phyſicè tale*,
 & eſt illud, ſine quo alterum abſolute haberi po-
 teſt, non tamen ſine miraculo; ſic cibus neceſſa-
 rius eſt ad vitam longo tempore conſervandam.
 Aliud *neceſſarium ut moraliter tale*, appellaturque
 illud, ſine quo alterum & abſolute & ſine miracu-
 lo obtineri poteſt, ſed non niſi maxima difficulta-
 te; ita homini claudo ad conſciendum longum
 iter neceſſarium eſt vehiculum. Aliud denique *ne-*
ceſſarium ſecundum quid tale & accipitur pro eo,
 ſine quo alterum obtineri poteſt; faciliùs tamen &
 commodiùs cùm illo; ſic homo ſanus ſine equo
 iter unius diei conſciet, commodiùs tamen & fa-
 ciliùs equò. Iterùm alia neceſſitas eſt *distributiva*,
 quæ afficit omnes ita, ut ſingulos etiam afficiat;
 & hæc eſt in materia neceſſaria; e. c. *omnis homo*
eſt

tamen merè contingens, quæ tacta respuit rudimenta.

37. *Necessitas* iterùm alia est *complexa*, seu *in sensu composito*, alia *incomplexa*, seu *in sensu divisio*. primæ Necessitatis ratio formalis consistit in hoc, quòd non ex intrinseca rei naturâ subjectò correspondeat prædicatum, sed ex formâ, quæ eidem accidentariò convenit; sic v. g. Petrus est scientificus, si sit Mathematicus, quia tamen non necessariò est Mathematicus, Petro solùm accidit, esse Mathematicum, ac per consequens etiam, quòd sit scientificus. Secundæ necessitatis definitio, seu descriptio est eadem cum expositione necessitatis absolutæ; quemadmodùm & prior cum necessitate merè & purè contingenti solet confundi.

§. IV.

Ens in anima Logicam animat.

38. **S**uppono hîc pro certo cum communi Thomistarum, objectum formale logices esse ens rationis (& hoc dari contra Caramuellem omnesque illud negantes, auxiliante DEO, alia Q Tom. I. phyl. Mettensis efficacissimè probabo) est clara, expressa, & manifesta mens Doct. Angel. D. Thomæ 4. met. lect. 4. ubi sic habet; *Ens est duplex: ens scilicet rationis & ens naturæ; ens autem rationis dicitur propriè de illis intentionibus, quas ratio adinvenit in rebus consideratis, sicut intentio generis, speciei & similium; quæ quidem non inveniuntur in veram naturâ, sed considerationem*

fectus est : ergò Logica scientijs adnumerari nequit. *Confirmant* : scientia est circa id, quod est, ars verò circa generationem juxta arist. 2. poster. cap. ult. sed logica non est circa id, quod est, sed circa generationem syllogismorum : ergò logica non est scientia. Hoc me non moveret. Nam

42. *Respondere possem*, neg. ant. quod supponitur, non probatur. Deinde datò, logicam esse practicam, numquid ex Affrica monstrum adduceremus? nequaquam, sed est ipsissima mens & sententia Doct. Angel. qui 6. met. lect 1. inquit : *unde scientiæ factivæ dicuntur artes mechanicae*. Porro Aristoteles 6. met. cap. I trisecat ac tripartitur scientiam in *activam*, *factivam*, & *Theoricam*, tunc nempè, quando circa suum objectum demonstrativè procedunt. *Ad Confirmat. possem* & neg. maj. differentia enim hæc est, quòd ars sit circa factibilia, & scientia circa demonstrabilia; unde si eadem veritas sit factibilis & demonstrabilis, ad artem & scientiam pertinebit. sic pariter sentit Caramuel in metalog. lib. I. n. m. 64. Cæterum quòd dentur scientiæ practicæ, constat ab exemplo & experientia de Philosophia morali.

43. II. do *Alij Logicam scientifico non esse insigniendam Charactere, probant sophisticè sic* : Logica agit de syllogismo sophistico; item etiam de probabili; ergò Logica nequit dici scientia. *Confirmat* Polizius Tract. I. a. 9. s. 4 n. 39. Virtute nemo malè utitur : Logicâ autem multi malè utuntur : ergò Logica non est Virtus scilicèt intellectualis; consequenter nec scientia. Hoc me non urgeret; nam 44. *Respondere possem* I. mo numquid pictoria et optica, quò magis Oculum fallunt, & hoc mediante, intellectum, eò perfectiùs censentur finem suum consequi? II. dò dist.
ant,

ant. Logica agit de Syllogismo sophistico & probabili *demonstrative*. Concedo, *sophistice* & *probabiliter* neg. ant. & Conseq. Logica enim demonstrat, ex præmissis probabilibus sequi Conclusionem probabilem, & fallacibus Fallacem, nam (Caramuelisticè scribo) Si possim cognoscere *verè Mendacium, piè impietatem, prudenter imprudentiam* &c. Cur non & sophisma evidenter, ac *probabilissimum demonstrative* &c.? deinde, decipere est Abusus, non usus Logicæ, hoc autem nihil refert, nam bonò possumus abuti, nec propterea fit malum. Logica igitur non immediatè & per se decipit, sed solùm mediatè & per accidens; I. e. vel ex ignorantia, vel ex astutiâ loquentis. Confirmatio Polizzij probaret, nec artem ullam, nec scientias perfectissimas esse Virtutes; adeoque qui syllogismum bonum facit ex malo fine, non peccat contra Logicam, sed contra Virtutem moralem, aut prudentiam. Demùm quæ rarò & contingenter, ac per accidens contingunt, non destruunt Regulam; sic sunt V. g. quidam Dies æstivi frigidi-ores hybernis, & sunt quidam hyberni Calidiores æstivis, nec ideo tamen falsa est regula: *æstas est calida, hyems est frigida.*

45. Ill. tiò *Alij Logicæ objectum alietate esse vestitum, probant sic*: quod potest aliter fieri, illud non est necessarium, non est scientificum, atqui V. g. syllogismus potest aliter & aliter fieri, nempe modò in hac, modò in alia figurà: ergò &c. *Confirmant* I. mò sola substantia veram potest fundare demonstrationem; atqui Logicæ Objectum (ens scilicet rationis in Via Thomistarum)* non est substantia: ergò non potest fundare demonstrationem adeoque Logica non est scientia. *Confirmant*. II. dò, Logica docet, *ex puris negativis nihil sequi si forma*, esse

præceptum verum necessarium & invariabile; sed hoc Præceptum falsificatur in sequenti Syllogismo: *qui non colit Deum, non erit saluus; sed impius non colit Deum: ergo impius non erit saluus*; ergo Logica docens hoc & similia præcepta, non est habitus demonstrativus rei necessariæ per causas. Hoc me non convinceret; nam

46. *Respondere possem*, majorem esse veram *de conceptu essentiali & intrinseco*, falsam vero *de conceptu extrinseco & accidentario*. Ratio igitur syllogismi est indifferens ad varias species, sicut e. c. animal ad speciem humanam, equinam, bovinam &c. quemadmodum ergo non: valet animal potest produci modo in specie humana, modo in specie bovinâ, modo specie equina &c. ergo prædicata essentialia animalis non sunt necessaria & immutabilia: ita pariter est pessima consequentia: potest syllogismus fieri nunc in *Ferio* nunc in *celarent* &c. ergo prædicata essentialia syllogismi non sunt necessaria & immutabilia. *ad confirmat. I. Respondere possem I.* mò neg. min. sicut enim defendi potest, ens rationis esse accidens purè objectivum ità & teneri queit, ens rationis esse substantiam purè objectivam: ergo velut substantia realis fundat scientiam realem ità & substantia purè objectiva scientiam rationalem, nempe Logicam; quis mihi demonstrabit contrarium? Nemo certè! *Respondere possem II.* dō neg. mai. utique quantitas est objectum scientificum geometricæ, numerus Arithmeticæ? *nec dicas*: de accidentibus spuriam & degenerem esse demonstrationem; nam Homo *Caramuelisticus*. (in log. vocal-pag. 254) respondere potest, maioris artis esse, iaculò hirundinem volantem, quàm bovem iacentem attingere: & maioris omnino ingenij Cras futuram pluviam, quàm eclipsem demonstrare. Addo Ego hunc
syll-

Syllogismus: quod supponit rem in suo esse constitutam, accidit rei; atqui accidens supponit rem in suo esse constitutam: ergo accidens accidit rei: an non vera de accidentibus dari videatur demonstratio; ad confirmat. II. Respondere possem I. mo. neg. mai. nam Herbipoli (ut refert Caramuel in Hercul. log. labl) anno 1645. sub P. Maximo Steiner S. J. pag. 9. §. 4. fuit problematice data hæc Thesis: an possit dari syllogismus ex meris negativis, nec ne? adeoque dictum logices præceptum non est adeo necessarium. Verum de hoc in nostra Resolutione redibit quæstio. interim

Respondere possem II. dō neg. min. quia est affirmativa, licet appareat negativa; Cuius sensus est: impius est ille, qui non colit DEum. neque dicas: hic syllogismus; nullum marmor est equus; sed nullum lignum est marmor: ergo nullum lignum est equus, est in I. ma figura legitime concludens: ergo regula logices; quod ex puris negativis nihil sequatur, falsa est. Nam in gratiam modernorum Respondere possem, prædictum syllogismum recte concludere vi materiæ & consequentis, non autem vi formæ & consequentiæ.

47. IV tō Alij Logicam non demonstrativè, sed opinativè procedere probant sic: Logica elicit actus opinativos; ergo non est Scientia. ant. prob: Logica elicit v: g: hos actus: genus non potest Salvare in unica Specie; Species potest salvare in unico individuo &c. atqui hi actus sunt opinativi: ergo &c. Confirmant axiomate; a potiori desumitur de nominatio; Sed potiores logicæ actus sunt probabiles, & non Scientifici ergo &c.

48. Respondere possem I. mo Sic é medio tolli omnem Scientiam, cum in qualibet Scientia dentur

actus opinativi. *Secundò*: tales actus à logica tantum considerari *secundariò*, & non *primariò*; ab actibus autem *primarijs* generatur habitus, ut me docent Thomæ. *III.tiò* tales actus effici ab habitu opinativo, qui à Logica realiter distinguitur. ad Confirmat. Respondere possem *Imò* distinguendo maj. à *potiori* *desumitur denominatio*, quò ad perfectionem, & æstimabilitatem conc. quò ad numerum neg. maj. Utiquè unus actus scientificus præstantior est, quàm complures probabiles? potius igitur Logica denominanda erit scientia. Ger-vasius à S. Cruc. d. 2. §. 1. p. 14. Respondere possem *II. Axioma solum valere in affirmativis*, ubi ad veram denominationem sufficit, quòd prædicatum uni conveniat parti; non verò in negativis ob malignantis naturæ particulam *non*, quæ negat Totum id, cui applicatur. De reliquo dictum brocardicon jam olim explicui in *Thef. de Terminis*. Respondere possem *III.tiò ad argum.* Logica in parte Topica elicit actus opinativos *signatè tales* i. e. *cognitos ut tales* conc. *exercitè tales* h. e. *creditos pro certis* nego; nam æquè verum est, & certum, syllogismum probabilem esse probabilem, quàm demonstrativum esse demonstrativum. ita explicat P. Magnus Romoser in *Curs. phil. q. I. n. 7. & 9. pag. 19.* Respondere possem *IV.tò* Logica elicit actus opinativos, quò ad actus directos, conc. *quòd ad actus dirigentes* neg. sufficit igitur, quòd actus *dirigentes* sint certi & infallibiles; & hoc in Logica semper contingit, seu syllogismus bonus seu malus sit; dictamina tamen & præcepta, quæ præscribit ad inducendam formam syllogisticam, manent certa & infallibilia. ita exponit Clar. mus P. Baben-

Zeller, Thef. de Terminis

49. Vtò *Alij, Logicam esse simiam scientia, æquivocant sic: si Logica foret propriè scientia, vel cum alijs scientijs univocaretur, vel analogaretur? non primum; logica enim habet objectum ab alijs scientijs totaliter diversum. Non secundum; quia h. i. si foret analogicè scientia, propriè scientia non esset. Confirmant: actus logicæ docentis quâ docentis non sunt scientifici: ergò logica quâ docens non est scientia. ant. prob. hic actus, Syllogismus debet constare tribus propositionibus, est logicæ docentis quâ docentis, est enim dictamen actuale regularum; atqui non est scientificus, ut subtilizant Admo. R. P. Massæus Kresslinger in princ. Sent. Scoto - phil. q. I. & R. P. Nonnolus Schvvarz in Triad. q. phil. q. I. Utpote per demonstrationem non deductus: ergò actus Logicæ docentis quâ docentis non sunt scientifici. Hoc me non stringeret; nam*

50. *Respondere possem* I. *mò* retorquendò argumentum: Si v. g. physica foret propriè scientia, vel esset univocè talis, cum e. c. Theologicâ, vel analogicè talis? non primum, quia habet objectum totaliter diversum, non secundum, alias h. i. non foret propriè scientia. II. *dò directè*: Logicam cum alijs scientijs analogari *in esse rei*, seu *objecti materialiter considerati*; & univocari *in esse scibilis*, seu *objecti formaliter sumpti*; ab objectis enim *formaliter* spectatis scientiæ suam desumunt denominationem, seu specificationem. *Ad Confirmat.* *respondere possem*, actus Logicæ docentis quâ docentis dupliciter considerari; materialiter nempè *& formaliter*. *formaliter* spectantur, quando illorum doctri-

doctrina per demonstrationem cognoscitur; *formaliter* enim docemur, præbendo assensum actui, ita ut *formaliter* teneamus, rem aliter se non posse habere ex principiis, ex quibus hoc cognosci potest, quod necessario fieri oportet, per demonstrationem. *materialiter* autem sumuntur, quando tales actus nobis proponuntur *absolutè & secundum se*, & non deducti per demonstrationem; sic enim solum sunt materia actus, qui potest demonstrationem deducere, & esse *formaliter* docens. Horum exemplum est iste actus: syllogismus debet constare præmissis certis & evidentibus; & illorum Actus est sequens: omne, quod facit scire, debet constare præmissis certis & evidentibus: sed syllogismus demonstrativus facit scire, ergo &c. ita subtiliter distinguit Petrus à S. Catharin. disputat. 2. q. 4. unde patet, quidnam, & quomodo in forma foret respondendum.

51. VI tò *Alij Logicam non gaudere Titulo scientiæ, experimentaliter discurrunt sic*: Plato definitionis, Socrates divisionis, & Aristoteles syllogismi essentialia invenere prædicata: ergo objectum Logicæ non est necessarium, non immutabile, non æternum. *Confirmant*: Si non omnis Logicus est scientificus, tunc Logica non est scientia. Atqui non omnis Logicus est scientificus: ergo Logica non est scientia. maj. patet, & min. prob. Si omnes Logici sunt scientifici, tunc non omnis Logicus est scientificus; sed omnes Logici sunt scientifici: ergo non omnis Logicus est scientificus. min. est AA.orum & maj. prob. *non omnis est aliquis non (non aliquis)* ergo si omnes, tunc utique non aliquis? ant. est ex regulâ æquipollentiæ modernorum peripateticorum. & consequentia cum grano Salis,

Salis; ut ajunt, est optima. Hoc me non angeret; nam

52. *Respondere possem*, disting. ant. prædicata essentialia definitionis, divisionis, & syllogismi invenire, eadem faciendò, neg. eadem manifestandò, con. ant. & neg. c. Plato igitur, Socrates, Aristoteles à doctâ gentilitate (ut loquitur Cælest. Mayr in disputat. mensr. §. 3. (velut Dij. salutabantur, quatenus ut Primipilares philosophi inventam modorum sciendi essentiam, pro priori ignotam tanquam thesaurum nobis manifestarunt. ad *Confirmat*: *Respondere possem*, si non omnis logicus est scientificus, tunc Logica non est scientia, primâ fronte con., *enucleative*, nego mai. aut: *vulgariter rusticandò*, con. *Philosophice ratiocinandò*, neg. mai. putant enim aliqui, prædictam maiorem hunc reddere sensum: *si nullus Logicus est scientificus, Logica non est scientia*; sed male; nam *omnis non æquivalet nullus* sicuti *nullus non* idem valeat ac *omnis*; *non omnis* autem sonat *aliquis non*, & non *nullus*, ita discurrunt Moderni. vel si placet, respondere poteris, mai. esse absolutè falsam *sine comma* (si *non omnis*; & esse simpliciter veram *cum comma*) si, *non omnis* &c. tunc enim ly *non* afficeret verbum; specularè!

53. Contra Modernos summulistas posset quis cum acutissimo Caramuele in Hercul. log. lib. 2. circa n. m. 1304. defendere, & quidem fundamentaliter, quòd *non omnis* non æquivalet *aliquis non*, sed *aliquis sic* & *aliquis non*. Et hoc probat I mō Christus Dominus apud Matthæ. 19. inquit, & agens de Virginitate, & Cœlibatu: *non omnes capiunt Verbum hoc* i. e. *aliqui* capiunt consilium hoc & manent Cœlibes: & *aliqui non capiunt*, quia maritant uxores ducere. Si neges? reponam: *quid est veri-*

festibus, Logicam in Chorum artium, ut non - nemo inquit, tanquam Paranympheus ducere poteris, nil officio; dummodo ob modestiam ipsius innatam per cribrum ne cadas, attendito; Veritatem enim, & rectitudinem amat, non extra vagari, sed immanens pudica Martha &c. II. dō neg. conseq. cujus prob. disting. membra dividentia debent esse distincta vel *realiter*, vel *formaliter* con.. semper *realiter*, neg. antec. & c. quemadmodum ergo juxta S Doct. opus. 70 q. 2. a. 2. ad 1. sapientia non dividitur contra scientiam, tanquam unum oppositum ad aliud, secus nec S. Theologia (supernaturalis) nec Metaphysica (naturalis) forent simul sapientia, & scientia; sed ut duæ species in eodem genere distinguuntur, velut perfectius ab imperfectiori; ita & hic pariformiter discurrendum. Et radicitus sic explicare possem: habitus, ut dicit ordinem ad verum, & determinatum judicium in ordine ad operationem artificiosam, vocatur *ars*; ut verò ordinatur ad hoc, ut tale judicium acquiratur per demonstrationem, nuncupatur *scientia*; quæ rationes se habent tanquam superius & inferius. Hinc valet: *est scientia regulativa*; ergo *est ars*. non autem: *est ars*; ergo *est scientia regulativa*. sicuti valet: *hic habitus est sapientia*; ergo *scientia*; non tamen vicissim: *hic habitus est scientia*; ergo *sapientia*.

§7. VIII. vō Alij, Logicam non posse appellari scientiam, ostendunt singulariter sic: de singularibus non datur scientia; atqui objectum Logicæ est singulare, quia est singularis modus sciendi, quem Logica facit: ergo &c. & confirmant tripliciter I. mō Logica utens, seu usus actualis non versatur circa universalia, est enim *rebus concreta*, ut loquuntur Græci, & docens *à rebus abulsa*; atqui scientia de-

bet esse de universalibus. *II. dō* ex Doct. angel. 4. Met. lect. 4. ubi ita ait: *utens* verò est, *secundum quod modo adjuncto nititur ad concludendum aliquid probabiliter in singulis scientijs; & sic recedit à modo scientiæ.* *III. tio.* Usus scientiæ non est scientia, sicut usus ferræ non est ferra: atqui Logica utens quæ utens non est scientia. Hoc me non morderet; nam

58. *Respondere possem I. mo* neg. maj. utique medicus e. c. elicit actum scientificum, si ex vulnere lethali hunc hominem moriturum cognoscit? Si autem dicas, Galenum asserere, medicinam non esse scientiam; *responderem ego*, intelligendum esse de scientia purè speculativa. Addo, quod unus, alterve (mihi notissimi) Galenum parum curent. Deinde nunquid Astrologus ex causis sibi evidenter notis demonstrat hunc in singulari solem, tali die, tali horâ, tali momento obicurandum? *rursus*: hæc est demonstratio Theologica: *Omnis verus homo est mortalis; Christus fuit verus homo: ergo & mortalis.* Et hæc Philosophica: *omne, quod constat contrarijs qualitatibus, est Corruptibile; sed Petrus constat contrarijs qualitatibus: ergo est Corruptibilis.* utrâque tamen conclusio est particularis. accedit, quod Hydrographici & Cosmographici agant de hac terra, de hoc Mari &c. nullus tamen negat, Hydrographiam & Cosmographiam esse scientias *Respondere possem II. dō*, Logica versatur circa singularia modo singulari neg. modò universali conc. maj. nam logica hunc v. g. numero syllogismum per tale Judicium regulat, ut eodem mediò Regulari valeant infiniti syllogismi, si possibiles forent. *ad confirmat. I. Respondere possem*, scientiam quidem versari circa universalia immediate, & ex primariâ intentione, mediatè tamen
circa

non potest esse causa prioris. Unde hæc demonstratio non foret; *Omne risibile est homo; Petrus est risibilis: ergo Petrus est homo*; quia risibilitas non est causa *materialis*, nec *formalis*, nec *efficiens* hominis. *Respondere possem* II. dō Ens rationis non habet sui causam *physicè influentem*, Con. *Logica & objectivè eidem dantem esse*. neg maj. videtur enim sufficere hoc ultimum, ut de Ente rationis demonstrari possint proprietates; ut erit videre in Tom. I. phil. Mettenensis. Q. 3. de Ent. rat. per tot.

63. XI. mō Alij, *Logicam, utpote cum Reubau coincidentem, non esse scientiam, philosophantur sic*: scientia debet versari circa materiam determinatam; atqui logica non versatur circa materiam determinatam, utpotè quæ per omnium scientiarum materias instar Termini *Reubau* divagatur juxta Aristotelem. 4. met. cap. 3. ergo &c. Hoc autem non perturbaret; nam

64. *Respondere possem*, Logicam versari circa materiam aliarum scientiarum, tanquam circa materiam remotam, cum sit modus sciendi directivus; occupari tamen in materiâ determinatâ propriâ & proximâ v. g. in definitione, divisione & argumentatione &c.

65. XII. mō Alij, *Logicam non posse esse scientiam, docent sic*: Logica docens quâ docens non est scientia: ergo multo minùs quâ utens. ant. prob. omnis enim reduplicatio ex mente philosophi I. Prior. arguit universalitatem; unde hæc consequentia est legitima: *Homo in quantum albus est disgregativus visus: ergo omne album est disgregativum visus*, ergo pariter, si Logica docens quâ docens

E. 2

est

*Illel provocat hic ad tom. I. Philosoph.
Mettenensis, a se edendam.*

est scientia, valet: *Logica docens quā docens est scientia: ergo omne docens est scientia*; atqui hoc est falsum, cum dentur artes docentes, quin sint scientiæ &c. hoc mihi nullum caufaret scrupulum; nam

66. *Respondere possem*, aliud esse, Logica docens reduplicativè ut Logica docens, & aliud, ac si solum docens reduplicetur, & non simul Logica docens; tunc enim intelligitur Logica docens ut reduplicativè demonstrativè docens. *Neque inferas: Ergo Logica non est absolutè scientia*, quia *respondere possem*, esse absolutè scientiam, licet sub aliqua ratione non sit scientia. Exemplum cape sequens: de leone v.g. absolutè affirmamus, quod sit rugibilis; possumus tamen dicere, *leo quā progressus non est rugibilis*, per quod non negamus de leone rugibilitatem, sed solum affirmamus, rugibilitatem, quam leo habet, eidem non convenire ratione progressibilitatis, quod verum est. analogicè in nostra hypothesei discurre. Cæterum quia hic de reduplicatione sermo est, audi Franciscum bon. spe. Carmel. Tract. II. log. disputat. IV. dub. VI. n. 472. ita ratiocinantem: *species subijcibilis ut subijcibilis specificativè semper est universalis* & n. 480. *species subijcibilis ut subijcibilis reduplicativè non est universalis*. Quem corrigit Caramuel in log. vocal. p. 2. circa n. m. CCCCLXXX. eo quod dictio Francisci implicet; repugnat enim ut species sumatur ut subijcibilis, & simul specificativè quia illud ut est particula reduplicativa. An Franciscus à Caramuele correctus fuerit *merito*, an *immerito*? hic decidere nolo, sed solum dico, cautè circa reduplicationem esse procedendum.

67. XIII. tio Alij, *Logicam non esse scientiam*, pro-

est; cuius rationem lego in Caramuele log. mental. circa n. m. 1020. quia illa ratio, quæ excellentius reperitur in uno, minus excellenter reperiri debet in altero. nostro casui applica.

71. XV. to *Alij, Logicam nominari non posse scientiam, probant sic*: Ens rationis non est verum, sed fictum: ergo non est scibile. *neque dicas*: Ens rationis non esse verum *veritate physicâ* quidem, esse tamen verum *veritate Logicâ formali*, & *objectivâ*; *contra enim est*: (pergit P. Aug. Magg in cit. org. arist.) veritas objectiva, & Logica indispensabiliter præsupponit veritatem subjectivam, & physicam in objecto; atqui ens rationis veritatem subjectivam & physicam non habet: ergo nec objectivam, & logicam. maj. prob. veritas objectiva est conformitas actûs cum objecto, sed hæc præsupponit in objecto veritatem subjectivam, & physicam; sic ut intellectus dicatur formaliter cognoscere coloratum, requiritur, ut coloratum prius habeat colores: ergo veritas subjectiva præsupponitur ad veritatem objectivam, & logicam. Hoc planè non laudarem; nam

72. *Respondere possem cum Romoser Phil. arist. a. 2. datam responsonem esse bonam. ad instantiam neg. maj. ad hujus prob. nego ant. quia veritas formalis consistit in conformitate actûs cum obiecto, & non objectiva. Deindè poterit utique actûs esse conformis obiecto non intellectuâ veritate subjectivâ; sed objectivâ tantum; quod inficiari nemo potest, quicunque admiserit, dabile ens rationis. Hinc ista propositio, ens rationis tantum habet esse objectivum in intellectu, consistit in veritate objectivâ, non præsuppositâ subjectivâ. Exemplum de colorato*

E 4

non

Vid. Eleach.

non est ad rem; quia, quòd coloratum debeat priùs esse coloratum, antequàm cognoscatur, adeoque priùs debeat habere esse subjectivum, ideò est, coloratum enim est objectum *motivum* & *primarium* intellectus, non *secundarium*, & *terminativum*, veluti est ens rationis.

73. XVI. tò *Alij, Logicam non esse scientiam, probant sic*: ad objectum scientiæ requiritur, ut sit ingenerabile, incorruptibile, universale, & æternum; atqui objectum logices non est tale; ergò &c. min. prob. logicum objectum v. g. foret hoc: *Syllogismus mentalis, aut vocalis in Darii benè concludit; sed hunc ipsissimum Syllogismum mente in hoc instanti A concipio, aut ore profero: ergò hic Syllogismus à me mente conceptus, aut ore prolatus in instanti A benè concludit*; atqui hoc objectum non est ingenerabile, & incorruptibile; nam in instanti *a* est generatus syllogismus, & in instanti *b* corrumpitur; nec universalis, cum sit hic, & non alius syllogismus mente conceptus, aut ore prolatus. nec demùm æternus, h. i. quia in instanti *A* formatus: ergò &c. Hoc nil efficit, sed deficit; nam

74. *Respondere possem I. mò neg. maj. omnes quippè tenent, de terrâ, de mundo &c. dari demonstrationes; & tamen scimus, hæc fuisse facta in tempore, esse cõrumpenda &c. Hinc respondere possem II. dò maj. esse veram de ingenerabilitate, incorruptibilitate &c. Objectivè, & falsam de reali formali.* explico *Caramuelisticè*: pono hanc propositionem, *Cæsar est Praga* duret per integrum annum 1733. & tamen Cæsar circa initium aut medium Novembris Pragæ fuit, & postea Viennam redijt. Data propositio est genita & corrupta, quia habuit

habuit initium & finem; singularis, ut constat, nec necessario prolata, potuiffem enim proferre, & non proferre. Hæc autem ipsissima propositio, *Cæsar est Praga*, est ingenerabilis incorruptibilis &c. *objectivè*; ab æterno enim & in æternum verum fuit dicere, ejusmodi propositionem fore proferendam annò 1733. consequenter ingenerabilis & incorruptibilis, quia quod est ab æterno, caret principiò; & quod est in æternum, caret fine. Simulque est universalis, utpotè non in uno tempore, non in uno loco, non respectu unius, sed universaliter loquendò est vera, scilicet *veritate objectivâ*. Et hæc ingenerabilitas, incorruptibilitas, universalitas, & æternitas (in metalog. lib. I.) ad objectum scientificum *sufficit*, & Ego *sufficere videtur*.

75. XVII. tmò *Alij, logicam non posse scientiam indigitari, probant sic*: & quidem ex Aristotele, qui lib. I. Rhet. cap. 12. ait: *si quis Dialecticam aut Rhetoricam ut scientias, non ut facultates pertrahat, imprudens est, & earum naturam subvertit.* & 6. met. Cap. I. item lib. 11. cap. 3. & 6. affert divisionem scientiarum, nullam tamen mentionem logicæ facit. Rursùs lib. 2. met. cap. 3. inquit: *absurdum est quarere simul scientiam & modum sciendi*. Ubi Averrões Comment. 15. per modum sciendi vult intelligi logicam; sic subula v. g. futoria non est calceus, nec scalprum statuarij est statua, nec modus operandi est operatio &c. ad hoc riderem; nam

76. *Respondere possem ad I. Textum Aristotelem tantum loqui de Dialecticâ, secundum quod est habitus discurrendi merè probabiliter juxta sensum in §. IV. h. Q. in respon. ad 4. prob. al. deindè ad*

77. Respondere possem I mò cum Clar. P. Celest. Mayr in Disputat. Menstr. omninò non esse ad rem, cum Philosophus c. l. de Logicâ nullam fecerit mentionem, ut legenti illud integrum caput patebit; & in istius capitis epigraphâ habetur; quia solum differit generatim, quis modus sit tenendus in veritatis investigatione. II. dð cum Complutensi.

bus hic disputat. I. q. 5. Logicam esse modum sciendi, id tamen non verificari de logicâ docente, sed utente, quam fatentur formaliter quâ utentem non esse scientiam. III. t. cum P. Rentz hic a. 1. pag. 79. logicam esse scientiam *formaliter*, & modum sciendi *objectivè*, quatenus objectum illud, quod scientificè tradit, est instrumentum alias scientias sciendi. IV. t. cum Clar. P. Babenstuber hic a. 2. §. 3. n. m. 41. logicam potiori jure dicendam esse instrumentum intellectûs, quàm scientiarum, quia utitur habitu logicô ad dirigendas alias scientias. V. t. Cum Eminent. Sfondrati hic q. I. §. V. retorquendô arg. sigillum est imago, & est instrumentum imaginis; item habitus frænifactorius est instrumentum artis equestris, & tamen est ars &c. ergo logicam esse instrumentum sciendi, & simul scientiam, quis, aut quid vetat? VI. t. cum Murcia in select. Dial. q. 3. pag. 14. negandô, logicam esse modum sciendi; aliud enim est scientia, quæ disputat de modo sciendi,

§. VI.

*Resolutio Autoritate Aristotelis
fulcitur, stabilitur.*

78. **P**Robo Resolutionem autoritate stragyritæ, qui I. Poster. cap. II. & I. Phys. ac I. meta. cap. III. specialissimè autem 6. Ethic. cap. 3. ità habet: *Scientia igitur quid sit, indè manifestum est, si exquisitè tractare, & non sequi similitudines opus est; omnes enim, quod scimus non posse aliter, & aliter se habere existimamus; quæ autem aliter esse possunt, cum extra contemplationem fuerint, an sint, nec nè, latent. Scibile igitur necessarium est: ergò æternum.* Ità ille, sublimo ego: atqui Logica non est de necessariis & æternis, quia e. c. syllogismus potest benè vel malè fieri, consequenter aliter & aliter se habere: ergò logica (in rigore Aristotelico) non est strictè scientia.

+ 79. *Neque dicas I. mō* Cum Francisco de Oviedo Controv. II. log. punct. 3. n. 7. Philosophum nomine scientiæ non semper intellexisse scientiam in totà suâ latitudine, sed aliquando contraxisse ad perfectissimam, ità, ut illa scientia tantum sit, quæ tractat de ijs, ut non contingant aliter se habere, fundenturque ejus principia non in nobis, sed in naturâ. Non ideo tamen scientias practicas, qualis logica est (puta in communi Recentiorum opinione) à vera ratione scientiæ ablegasse; nam

+ 80. *Contra est;* nunquid sic nudis loquendi modis, & quæstionibus de nomine cuncta involvimus? ait P. Bernardus Ruedorffer in Tert. ment. operat. cap. I. §. 10. pag. 30. hoc ipsissimum est, de quo

contro-

controvertimus, an logica sit *proprie*, *presse* & *strictè* scientia? notentur verba in cit. Text. Aristotelis: *si exquisitè tractare, & non sequi similitudines opus est.* in sensu lato, minúsque stricto, non renuo, logicam esse scientiam veluti Philosophus artem scientiam esse docet I. meta. cap. I. item & Grammaticam in antepæd. cap. II. & dicat Oviedo (quem aliàs magni æstimo) quid *necessarium*, quid *æternum*, quid *immutabile* sit? quæ prædicata c. l. Aristoteles ad veram & strictam requirit scientiam, si principium in nobis seu contingens non destruat rationem scientiæ? aut quæ distinctio scientiam inter & artem?

81. *Neque dicas II.* Cum alijs communiter, syllogisum non posse benè vel malè fieri, sed certa quadam ratione esse faciendum; secùs syllogisum non futurum syllogisum. qui sic respondent, putant, rem esse confectam, sed inaniter; nam

82. *Contra est I.* mò syllogismus est quoddam artificiatum, ut constat: ergò potest benè vel malè fieri, hoc enim artificiatum est proprium; quia Aristoteles 6. ethic. cap. 3. & 4. artem à scientia per hoc distinguit, quòd scientia sit de necessarijs, ars verò de contingentibus. *Contra est II.* dò calceus utique potest benè vel malè fieri; nemo tamen dicit, dum benè factus non est, calceum non esse, sed, non esse calceum benè factum: ergò similiter nullus affirmet, syllogismaum non esse syllogisum, si ritè factus non sit, sed non esse syllogisum rectè formatum. Vel dicat quis, quid sit calceus malè factus? quid syllogismus non benè confectus? nec appelles *monstrum syllogismi* quia *monstrum syllogismi* nil aliud est, quàm *syllogismus malè factus*; quem-

admo-

admodum domus sine debitâ v. g. fenestrarum dispositione *monstrum domûs* est, non tamen absolute domus non est, sed *domus malè exstructa*. si autem dicas, calceum ideo benè vel malè fieri, quia non fundatur in principijs naturæ, cum sutor non possit dare rationem sui sciti. tunc (hanc responsionem nunquam satis potui mirari) contra est. nam si sutor non daret rationem sui sciti *per se*, tunc solum *per accidens*: ergò deberet alia scientia dare rationem *per se* artis futoriæ juxta axioma: *quod uni est per accidens, alteri est per se*; verùm quæ illa? ars? illa facultas? illa scientia? & quæras ex futore, cur calceum ità & non aliter formet? reponet haud dubiè, quia regulæ artis futoriæ sic me docent & non aliter.

Contra est III. tiò amabò, nunquid Homo de novo generatus *tripēs* est monstrum hominis? & tamen nullus audebit absolute asserere, *non esse Hominem simpliciter*, sed cum addito: *non esse tam perfectum Hominem sicuti est homo bipēs*, ita pariter syllogismus de novo factus in terminis *quadrupes* est monstrum syllogismi, nemo tamen exinde potest absolute inferre: *non esse syllogismum simpliciter* sed cum restrictione: *non esse tam perfectum syllogismum veluti est syllogismus in terminis tripēs. nec respondeas*, esse disparitatem, quia homo *bipēs* & homo *tripēs* essentialiter conveniunt, licèt accidentaliter seu integraliter differant; syllogismus autem *tripēs*, & syllogismus *quadrupes* essentialiter discrepant. *Contra enim sic argumentor*: homo *bipēs* quamvis distinguatur ab homine *tripede* integraliter, homo tamen *tripēs* dicitur integraliter homo cum imperfectione, & absolute *non integralis*,
ergo

ergò pariter licet syllogismus *tripès* à *quadrupede* essentialiter differat, syllogismus tamen *quadrupès* cum imperfectione dicitur syllogismus, & non simpliciter *non syllogismus*.

Contra est IV. tò datà definitione syllogismi mali, datur syllogismus malus; sed datur definitio syllogismi mali; si enim datur definitio syllogismi boni cur non et mali? (utique æque malum morale ac bonum morale definiri solet; :) *contrariorum* liquidem juxtà Aristotelem I. Topic. cap. 8. *est eadem disciplina*. si autem anxius fores de definitione syllogismi mali, eam recipe à Caramuele in metalog. 1. 9. a. 2. *syllogismus malus est*, inquit, *qui ab una aut altera falsâ quæ apparenter sit vera, conclusionem apparentem vel fortè apparenter deducit*.

Contra est V. tò. Lubens Volens accepto Responsum, quòd syllogismus non rite factus non sit syllogismus; sed iam infero, ergò syllogismus potest esse non syllogismus: ergò quoad connexionem prædicatorum essentialium est contingens: ergò syllogismus simpliciter necessariò syllogismus non erit. hinc

Contra est VI. tò sicut absolute necessarium est, ut impossibile non sit, ità absolute impossibile est, ut necessarium non sit, atqui absolute necessarium non est, ut syllogismus non sit, secus syllogismus nunquàm esset: ergò absolute impossibile non est, ut syllogismus non sit : ergò syllogismus potest non esse, ergò syllogismus necessarius non est. Ad hunc syllogismum

Respondet I. mò quidam ex scholâ fundamentalì; syllogismum posse non esse *exercitè* concedit; *signatè*, negat. *Respondet II. dō* Non nemo Alumno-

rum scholæ subtilis, prædictum syllogismus meris negativis constare, ac per consequens nullam esse conclusionem. Unde absolute negat in syllogismo, quem formavi, consequentiam. verum

84. *Contra I. mam resp. est I. mō & sic inflo:* sicut necessarium est *signatè*, ut impossibile non sit *signatè*, ita impossibile est *signatè*, ut necessarium non sit *signatè*, atqui necessarium non est, ut syllogismus non sit *signatè*, aliàs syllogismus omnino non esset, ergò impossibile non est ut syllogismus non sit *signatè*: ergò potest non esse *signatè*: ergò syllogismus necessarius non est *signatè*.

Contra est II. dō. Syllogismus potest non esse *exercitè*: ergò etiam potest non esse *signatè*: Conseq. probō: si homo posset esse non animal rationale *exercitè*, posset etiam esse non animal rationale *signatè*: ergò & quando syllogismus potest non esse *exercitè*, potest etiam non esse *signatè*.

Contra est III. tiō. Essentia possibilis seu *signatè* est essentialiter essentia actualis seu *exercitè*; nam Petrus possibilis & actualiter existens est idem in re, distinctione solum penes statum se se habente: ergò si syllogismus actualiter seu *exercitè* potest non esse, etiam possibiliter seu *signatè* potest non esse, consequenter absolute potest non esse.

Contra est IV. tō. bene argumentor: accidenti non convenit per se existere *exercitè*: ergò nec ei existere per se convenit *signatè*: ergò & bene infero: Syllogismus potest non esse *exercitè*: ergò potest non esse *signatè*.

85. *Contra II. am Resp. I. mō & contra scotistam* argumentor ad hominem syllogismus in *Darii* bene concludit, ut nemo Peripateticorum negat; atqui hic syllogismus; *omne subsistens est incommunica-*
bile

bile alteri; hic scotista est subsistens: ergò hic scotista est incommunicabilis alteri; est in Dary: ergo bene concludit: & tamen juxta scotistam meris negativis constat; cum subsistentia in purâ negatione communicabilitatis tam actualis quàm aptitudinalis in via Scoti consistat.

Contra est II. dò Syllogismus tractans de Entibus positivis, non concludit negativè; veluti syllogismus agens de scientificis non concludit probabiliter; atqui meus syllogismus in n. 83. formatus tractat de entibus positivis, nempe de necessario, quid sit? de syllogismo, quomodo necessarius sit? necessarium autem & syllogismus entia positiva sunt: ergò meus syllogismus merè negativè non concludit.

Contra est III. tiò Ex puris negativis nil sequitur si forma (altum clamamus sub Jugo stagyritico summulistæ) ergò ex puris negativis aliquid sequitur si materia; veluti à sensu distributivo ad collectivum mala est argumentatio si forma, non tamen semper si materia; jam sic est; in syllogismo, quem formavi, materia, circa quam est forma syllogistica, & syllogismus; atqui materia scilicet syllogismus, ut probavi, potest non esse signatè: ergò materia prædicti syllogismi, nempe syllogismus potest non esse signatè, ac per consequens non materia scibilis. posset

Contra esse IV. Propositio purè negativa verè enunciat, cum sit actus positivus verè aliquid de aliquo negans: ergò & syllogismus purè negativus bene concludit, cum Conclusio sit actus positivus verè aliquid de aliquo negativè inferens. Nota! Ex puris negativis nihil sequitur hoc principium negandi potest esse mihi ratio, quòd rationem conceden-

di non habeam, audi haec super re Burghaber Thef.
12. affirmantem: *ad negandum aliquid rationem negativam pro parte contrariâ optimum efficere argumentum.* unde posset

Contra esse V. t. d. Præmissæ positivæ benè & verè inferunt conclusionem positivam: ergo & præmissæ negativæ negativam. conseq. possem sic probare: affirmatio est causa affirmationis: ergo & negatio causa negationis. ant. patet ab hoc exemplo: est homo: ergo est risibilis. & Conseq. ex isto: non est homo: ergo nec risibilis. ast de hac materia alibi plura.

§. VII.

Resolutio Autoritate Thomæ Aquinatis roboratur, confirmatur.

28. **P**Robo Resolutionem auctoritate Doct. Angel. qui opusc. 56. sic loquitur expressis verbis: *Inter omnia objecta scientiarum debilissimum & incertissimum est objectum Logicæ; quia unumquodque, quantum habet de Entitate, tantum habet de Veritate & certitudine, ut dicit Aristoteles; nunc autem secundæ intentiones solum habent esse in animâ, vel ab animâ: ex quo sequitur, quod habeant debilissimum; ita Magister Angelicus; jam subsumo: Sed quod est debilissimum, & incertissimum, non est simpliciter scibile (certitudo siquidem est de intrinsecâ ratione scientiæ) ergo ens rationis, ut objectum Logicæ, quod suppono ex §. 4. h. 2. non fundat Scientiam, nempe Logicam.*

87. *Néque dicas I. m. d. Juxta S. Doct. cit. l. objectum Logicæ esse debilissimum & incertissimum*

pliciter non est. consequenter *objectivè* est, i. e. ut ait A. ius *saltem suò modò*; & nonnè etiam homo pictus saltèm suò modò est homo? deindè non capio, quomodò hæc duo convenient, *predicatum v. g. unitatis enti simpliciter proprium convenit enti rationis*; &; *ens rationis est unum saltem Suò modò*? utque *unitas simpliciter talis*, & *unitas saltem suò modò* non sunt unum, & idem?

Contra est II. dò Distinctio virtualis *respectivè*, ad actualem est secundùm quid distinctio, est quasi distinctio, est debilissima distinctio; & tamen sub nulla ratione potest dici vera distinctio, sed (Thomisticè loquor, quia cum Thomistis hîc mihi agendum) *distinguiibilitas*; quia ante operationem intellectûs e. c. animalitas & rationalitas non sunt *actû distinctæ*, sed *distinguiibiles*, nî placeat dicere, distinctionem virtualem esse distinctionem *saltem Suò modò*.

Contra est III tio Secundùm S. D. in 2. sent. dist. 7. q. 3. a. I. aurum Alchymicum *transitivè* ad verum aurum est secundùm quid aurum, est quasi aurum, est debilissimum aurum; & tamen nullatenus *intransitivè* potest dici verum aurum, aliàs aurum alchymicum S. Doct 2.2. q. 3. a. 1. ad 3. non vocasset *Sophisticatum*, & *quoad accidentia externa* aurum, nisi velis vocare aurum *Saltem Suò modò*. rursùs, & tandèm: si quadrans non potest dici *simpliciter hora*, sed *hora secundùm quid*: si e. c. decem argentei Grossi dici non possint *simpliciter florenus*, sed *secundùm quid*, seu *dimidius*; quid de ente rationis, entis umbrâ philosophandum?

89. Néque dicas *II. dò* Præceptorem Angelicum divisisse ens ut sic in ens reale & in ens rationis; er-

gò sicut ens reale est propriè ens in suo genere, ità & ens rationis, secùs ens reale & ens rationis membra dividèntia entis ut sic haud forent. AA.rij dant Instantiam de divisione animalis in hominem, & brutum, quorum quodlibet *Vivens sensitivum* propriè & simpliciter participat. Nam;

Contrà est; Communis DD. dividit sanum ut sic in sanum *formaliter*, in sanum *causaliter*, in sanum *indicativè* &c. & tamen cuncta membra sanum ut sic dividèntia non sunt propriè sanum. quemadmodum ergo divisio sani ut sic in sua membra (putà animal, medicinam, aerem &c.) solùm est analoga; ità & divisio entis ut sic in ens reale, & in ens rationis, non erit univoca, sed ut ens reale *propriè*, ens verò rationis impropriè participet rationem entis, ut clarè patet ex Text. S. D. In hoc §. 7. adducto. Paritas de divisione animalis in hominem & brutum egregiè claudicat, nam animal respectu suorum inferiorum ex mente omnium Modernorum (sub vexillo Aristotelico pugnantium) est univocum.

90. *Néque dicas III.tiò* Doctorem Angelicum vocitasse objectum logicæ *debilissimum quo ad existentiam*, sic enim procedit ab operatione intellectus, quæ essentialiter fluens est; adeoque non *in se*, sed *effectivè* quatenus operatio *fluens quà fluens debilis est*, *debilissimum* esse, dicique poterit. Et *incertissimum* quoque, non *in se*, sed *respectu nostrum*, quia est à sensibus remotum, appellari queit. Nam

91. *Contra est I.mò* S. Thomas 4. met. lect. 4. & opusc. 41. cap. 4. ac opusc. 56. eòdem modò assignavit secundas intentiones pro objecto logices, veluti & nunc cit. loc. atqui in prioribus locis lo-

cutus est de objecto quo ad essentiam : ergò & hîc. maj. est manifesta ex §. 4. de min. autem Thomista, quem impræsentiarum impugno, haud dubitat, aut dubitare potest.

Contra est II dò quia falsum est, operationem intellectûs *fluentem esse debilem*; utique auxilia actualia, Præmotio Physica (quam semper & Mordicus ad sanguinem usque defendere paratus sum) & similia *fluentia* sunt? & tamen *efficacissima, perfectissima* &c. Porro nunquid adversarius dedit ad meum argumentum distinctionem, quæ erat *fluens*? ergò *debilis* responsio: Ergo imperfecta distinctio. Jam.

Contra III tio est: quia sequeretur, non tantum objectum Logicæ, sed etiam omnium reliquarum scientiarum objecta esse *incertissima*; atqui sequela est contra S. D. citato loco, ergò &c. sequel. maj. probo efficacissimè hîc unicò syllogismo. *quod est remotum à sensibus est incertissimum; sed omnia objecta scientiarum sunt remota à sensibus, utpote universalia; ergò omnia objecta scientiarum sunt incertissima.* maj. est Aij. min. omnium philosophorum, & consequentia legitima, syllogismus liquidem currit in *Barbara*, ergò objectum Logicæ *in se certissimum, & respectu nostrum incertissimum*, vel est omninò æquale cum objectis aliarum scientiarum, consequenter S. D. cit. loc. nihil speciale docuit, quod non est verum, vel non fuit ab Aio. Ratio ultima assignata, quâ objectum Logices differret *quoad incertitudinem* ab alijs scientiarum objectis.

§. VIII.

De non Ente nil scitur, aperitur.

92. **P**robo Resolutionem Ratione I. m. a. habitus, cujus objectum non est simpliciter scibile, non est propriè scientificus, atqui objectum Logicæ, nempe ens rationis (ut semper hic suppono) non est simpliciter scibile: ergo Logica non est habitus propriè scientificus. maj. liquet ex Terminis; & min. probó: quod non est propriè ens, non est propriè scibile, atqui ens rationis non est propriè ens, ut ipsimet AAij. concedunt: ergo non est simpliciter scibile. maj. probó: scibilitas est proprietas Entis: ergo si ens rationis non est propriè ens, non est simpliciter scibile. Hoc argumentum mirum in modum torquet ingenia AAorum, ut ex multiplici Eorundem patet responsione. adeoque

93. Respondent AAij I. m. o. conc. maj. neg. min. ad hujus prob. neg. maj. dant causam, quia scibile est terminus *supertranscendens*, & ens est terminus *transcendens*; ergo ut hi termini non confundantur, sed distinguantur, potest dari aliquid, quod est simpliciter scibile, quin sit propriè ens

94. Contra sic argumentor I. m. o. Hic Syllogismus, *ens rationis potest esse propriè scibile, sed ens impropriè est ens rationis: ergo ens impropriè potest esse propriè scibile*, iuxta a. a. os est optimus, adeoque, quia duo extrema scilicet *impropriè ens* & *propriè scibile* sunt idem uni tertio, nempe *enti rationis*, etiam sunt idem inter se, sicquæ ens rationis potest fundare scientiam, non minus ac in hoc

syllogismo, *rationale est risibile; sed admirativum est rationale, ergo admirativum est risibile*; uterque enim syllogismus tam hic posterior, quam ille prior est in *Barbara*; at ecce! alium formo syllogismum. juxta a.a. os: *terminus transcendens, & terminus supertranscendens debent esse distincti, sed propriè scibile est terminus supertranscendens, & propriè ens est terminus transcendens: ergo scibile propriè & ens propriè distinguuntur*. Ergo sicut quia ens rationis cum scibili in primo syllogismo identificatur, fundat scientiam; ita & à contrario, quia ens propriè tale distinguitur à scibili, propriè tali in secundo syllogismo, non fundat scientiam. Verum qui hoc potest capere, capiat.

Contra sic Argumentor II dô: datur ens propriè & impropriè: ergo etiam scibile propriè & impropriè; atqui si datur scibile propriè & impropriè, datur etiam terminus supertranscendens propriè & impropriè, consequenter & terminus transcendens propriè & impropriè. nescio, quis summularum neget hunc discursum? aut detur maior ratio, cur admitti possit terminus impropriè supertranscendens & non etiam impropriè transcendens? Jam sic est, ens propriè tale est terminus propriè transcendens, & ens impropriè tale est terminus propriè supertranscendens, ut volunt a.a. ij ergo etiam scibile propriè tale est terminus propriè transcendens, & scibile impropriè tale est terminus propriè supertranscendens; ac per consequens, scibile propriè tale identificatur cum Ente propriè tali, & scibile impropriè tale cum ente impropriè tali. quamvis igitur scibilitas propriè talis solum radicetur in ente propriè tali, adhuc terminus transcendens à supertrans-

transcendente sufficienter distinguitur. Hæc ratio magis illustrabitur in §. X h. q.

95. Respondent a a. ij II. dō posse dari aliquid Commune enti & non enti, non quidem in ratione entis, cūm juxta triviale axioma *enti & non enti nulla sit univocatio*; sed in aliā ratione, ut patet in negatione lapidis, quæ est communis homini, qui est ens, & Chymææ, quæ est non ens. Hinc ens & non ens *in ratione entis* discrepare, *in ratione scibilis* univocari dicunt. adēque in forma distinguunt: scibilitas est proprietas entis, seu fundatur in ente *præsuppositivè* concedunt; *commensurativè* negant. Sensus distinctionis est (ut inter alios Præclare & clarè more suo explicat P. Rentz Phil. a. I. proleg. pag. 77. & 78.) quod adhuc, ut quid propriè sit scibile, debeat adesse quidem prius aliqualis entitas, quam scientia præsupponat, *de nihilo enim nihil scitur*, sonat tritum, attamen scientia, quæ de aliquo habetur, non debeat commensurari eius entitati, quia *ratio entis*, & *ratio scibilis* ex diversis petuntur principijs. *ratio entis* quidem ab ipso esse, quod res habet; undè quod non habet *propriè esse* non est *propriè ens*; *ratio scibilis* verò desumitur à *demonstrabilitate*; hinc illud propriè dicitur scibile, quod habet proprietates, de se demonstrabiles, cūm ergo de ente rationis logico proprietates (quales vide § V. h. q. in Respon: ad 13. prob. al.) demonstrari possint, erit *propriè scibile, licèt non propriè ens*.

96. Contra sic arguo: Juxtà a a. os & datam explicationem *ratio scibilis* desumitur à *demonstrabilitate*; sed ens rationis propriam de se demonstrabilitatem non habet: ergo &c. min. probō: quod non habet veram essentiam cum proprietatibus con-

99. Respondent a a. ij III. tiò ab instantia: accidens, quamvis non sit *proprie ens*, sed *secundum quid*, potest tamen esse simpliciter scibile, & obiectum scientiæ, v. g. quantitas Mathematicæ: ergò simpliciter ens rationis, licet non sit *proprie ens*, potest tamen esse *simpliciter scibile*, consequenter obiectum scientiæ, nempe Logicæ.

100. Contra sic replico I. mo quod est in natura fundatum, velut est quantitas tanquam accidens reale, potest esse *proprie scibile*; atqui ens rationis, cum sit non quid reale, in naturâ fundatum non est, utpotè merum fictitium: ergò ens rationis *proprie scibile* non est, adeoque paritas nulla. quòd autem omne *proprie scibile* debeat esse ens reale (cum Aristotelicis loquor) expressè tenet Philosophus I. Poster. text. 5. inquires: *scire arbitramur, cum causam cognoscimus, propter quam RES est*; atqui solum ens reale RES est: ergò

Contra sic replico II. dò ostendendò, antecedens a a. orum esse falsum. Ens reale *proprie tale est id, quod est, vel potest esse independenter ab omni operatione intellectûs*, ut constat ex definitione Contrariâ entis rationis, *quod tantum est dependenter ab intellectu*; atqui accidens e. c. quantitas est independenter ab omni operatione intellectûs, ut patet: ergò accidens est ens reale *proprie tale*; adeoque substantia & accidens *in ratione entis realis proprie talis* pari passu ambulant, licet *in ratione entis simpliciter talis* distinguantur; hoc ultimum enim involvit *perfectatam existendi* quæ accidenti competere nequit.

101. Respondent a a. ij IV. Ens rationis non quidem esse *proprie ens predicamentale*, seu ens, quod significat essentiam & existentiam rei; esse
tamen

seu dein sit verum, seu fictum ens, seu omnino non ens, controversia est de nomine quia exinde minimè evincitur. *ens predicabile* veram habere scibilitatem, cum etiam, ens omnino contingens, & minima quævis entitacula, imò entitaculæ umbra veram possit significare seu terminare propositionem. Undè seu ens rationis dicas *ens predicabile*, seu non, sub nulla ratione fundabit scientiam. hanc rationem

103. *Confirmo unicò syllogismo demonstrativo*: sicut se habet ens ut sic ad ens reale, & ad ens rationis, ità se habet scientia ut sic ad scientiam entis realis, & ad scientiam entis rationis; atqui ens simpliciter solum dicitur de ente reali, secundum quid autem de ente rationis: ergò & scientia simpliciter talis erit respectu entis realis, secundum quid verò respectu entis rationis.

104. *Respondet nonnemo*, si demonstrari possit, *Logicam non esse scientiam* sequitur, omnes, hoc negantes, esse ignorantes; quod enim demonstrari potest, à nemine, nisi ineptè negari potest. verum

105. *Accepto responsum, & sic retorqueo*: quod demonstrari potest, à nemine, nisi ineptè, negari potest; sed, *logicam esse scientiam* ab a. io demonstrari potest, h. I. quod sit in numero scientiarum: ergò *logicam esse scientiam*, à nemine nisi ineptè, negari potest; quod tamen sine ulla ineptia gravissimi DD. in §. IV. adducti Constantissimè negant, & pernegant. Ex summulis igitur demonstrationem absolutam à demonstratione respectiva seu ad hominem distinguere debemus Vide P. Corbinianum / Khamm in summul. Tert. ment. operat.

essentiam & in actu signato dictæ demonstrationes dependent ab intellectu vel non? si ita? ergò habetur intentum. si non: ergò sunt ens reale, consequenter non considerationis logicæ. *Neg. dicas,* non dependere; nec tamen exinde sequi, esse ens reale, quia illud tantum est ens reale, *quod est, vel potest esse à parte* ex §. 8. h. q. ens autem rationis non est, nec esse potest à parte rei. nam *Contra est,* quod est independenter ab intellectu, est ante intellectum, sicut quod est dependens ab intellectu, est post intellectum; atqui quod est ante intellectum, est ens reale: ergò quod est independens ab intellectu, est ens reale. maj. patet, & min. probò: quod est post intellectum, est ens rationis, quia est *ens in apprehensione*: ergò quod est ante intellectum, est ens reale, quia est *ens in se*, ut docet Aristoteles 4. met. Ens siquidem medium à Thomistis contra scotistas non solet admitti.

Contra sic argumentor II. dò præfatæ demonstrationes *quo ad existentiam & in actu exercito* dependent ab intellectu *actualiter operante*: ergò & *quo ad essentiam, ac in actu signato* dependent ab intellectu *possibiliter fingente*, ant. est AA. orum & Conseq. probò: eò modò res sunt in æternitate tanquam *aliena mensurâ*, quò modò sunt in tempore tanquam *mensurâ propria*; atqui in tempore dictæ demonstrationes dependent ab intellectu *actualiter operante*: ergò pariter in æternitate dependent ab intellectu *possibiliter fingente*.

109. *Néque Respondeas* cùm profundissimè Docto quodam Thomista Salisburgensi, esse disparitatem in hoc, quòd ens rationis *quo ad existentiam & in actu exercito* ab intellectu *actualiter operante* dependens, tanquam *à mensurâ mensuratâ*,

& *mensurante*, habeat totum esse actuale ab intellectu; quale esse, sicuti ab intellectu potuit fieri vel non fieri, est contingens. ex adverso *Essentia entis rationis in actu signato* exigit solum fieri ab intellectu possibili tanquam mensurâ mensuratâ, non verò *mensurante*, hinc nullum prorsus esse ab intellectu *possibiliter fingente* habet; non esse existentiae, ut supponitur, hoc enim primum advenit beneficio intellectus *actualiter operantis*; nec essentiae, cum id non fundetur in possibilitate intellectus, sed in non repugnantia prädicatorum essentialium entis rationis. Sed pace tanti Viri!

110. *Contra est*: *Essentia entis rationis in actu exercito* dependet ab Intellectu ut à *mensura mensuratâ & mensurante*: ergò & *in actu signato*. conseq. probò: *Essentia entis rationis exercite* non fundatur in non repugnantia Prädicatorum essentialium, sed in intellectu *actualiter operante*: ergò etiam *essentia entis rationis signatè* non fundatur in non repugnantia prädicatorum essentialium sed in intellectu *possibiliter fingente*; *essentia enim alicuius objecti artificialis eò proportionaliter modò se habet in statu possibilitatis*, quò modò se habet *in statu actualitatis* ut patet ex §. II. & quis negabit, quod non quælibet *essentia cuiuslibet objecti artificialis* v. g. in arte sutoria *essentia calcei* ante actualem hominum inventionem habeat non repugnantiam prädicatorum essentialium? indè tamen non sequitur, *essentiam calcei*, aut cuiuscunque alterius rei fundare scientiam, ut fusiùs patebit ex §. §. 11. 13.

§. X.

Alia Ratio producitur, adducitur. :

III. *Probo resolutionem Ratione III.* scibile tam pro formali, quàm materiali dicit rationem entis & pro formali importat ens rationis, quod est essentialiter inferius ad ens ut sic; atqui à superiori ad inferius *negativè* bona est consequentia, v. g. *non est animal: ergò non est homo*, ut patet ex maximis summulificis, ergò similiter valet: *objectum logica* (ens rationis) *non est simpliciter ens: ergò non est simpliciter scibile*; ergò logica non est propriè scientia.

III. *Respondent AA. ij* disting. min. à superiori ad inferius est bona consequentia *negativè*, si sit à ratione superiori absque aliquo addito, concedunt, si sit cum aliquo addito, negant; quando scilicet superius est analogum rationem reddunt hanc, quia analogum dicitur de uno *simpliciter*, & de alijs *secundum quid*. Et sic quando analogo v. g. enti addo *simpliciter*, coarcto illud, ut sumatur pro membro magis principali; si enim audio ens *simpliciter*, statim intelligo substantiam, cum cetera sint accidentia, & respectu substantiæ *entia secundum quid*, utpotè *entis entia*. Undè quamvis bene valeat consequentia à superiori *universo* ad inferius *negativè*, v. g. *animal non est: ergò homo non est*, tam cum addito, quàm sinè illo, ex eo, quod ratio superior simpliciter inveniatur in omnibus inferioribus, sicque de illis dici possit; in analogis tamen non bene sequitur, si additum apponamus, ut in ente contingit. Hinc mala est consequentia; *ens rationis non est simpliciter ens: ergò*

(idem semper sentias de scibilitate) est cognoscibilitas incomplexa; quemadmodum necessitatem absolutam à necessitate incomplexa nullus distinguit; atqui cognoscibilitas incomplexa tantum convenit enti simpliciter tali, i. e. reali, ut habet philosophia Salisburgensis, aliisque hac in parte nobis contrarij: ergo ens simpliciter tale, h. e. reale, tantum habet cognoscibilitatem incomplexam, absolutam, simpliciter talem: ergo ens reale tantum habet scibilitatem simpliciter talem, absolutam, incomplexam: ergo ens simpliciter tale convertitur cum scibili simpliciter tali: ergo est bona argumentatio: *Ens rationis non est simpliciter ens: ergo non est simpliciter scibile.* Dictam hanc rationem sequenti syllogismo Confirmo: *Ens, in quantum ens, est scibile; sed ens rationis, in quantum ens, est ens secundum quid: ergo ens rationis, in quantum ens, est scibile secundum quid.* Ad quem

114. Respondent AA. ij disting. maj. ens, in quantum ens, est scibile, si ly in quantum sumatur reduplicative; concedunt; si ly in quantum spectetur specificative, negant, & sub data distinctione min. neg. etiam consequ. sicque explicant. si id in quantum consideretur reduplicative, vera est, ens est; & quia ens est, objectum intellectus est, consequenter scibile; quæ causalis utique vera est, sicut ista: *homo reduplicative ut homo risibilis est.* si verò spectetur in quantum specificative, major falsa est; facit enim hunc sensum: *ratio entis est ratio scibilis*, quemadmodum hæc falsa: *ratio hominis est ratio risibilis.* At

115. Contra sic argumentor: Verum est dicere in sensu reduplicativo & causali: *ens rationis ens est,*

„ non sit bona. hanc ego rationem demonstrativam
„ dico. huc usquè Caramuel.

120. *Argumentum II.* um. est Masij sect. I. q.
5. con. I. „ habitus speculativus est vel intelligentia
„ vel sapientia, vel scientia; sed logica est habitus
„ speculativus, nec est intelligentia, nec sapientia,
„ ut patet: ergo est scientia. mai. est Aristotelis,
„ & min. prob. logica dirigit actiones definiendi,
„ dividendi, & argumentandi, quæ sunt specula-
„ tivæ. ità Masius.

121. *Argumentum III.* ium est Muricæ in select.
disputat. un. q. 3. „ modus sciendi est quoddam
„ obiectum scibile, plurimas continens difficultates:
„ debet ergo assignari scientia aliqua, quæ circa
„ illud versetur; sed hæc non est alia, nisi logica:
„ ergo est verè & propriè scientia. hæc Murcia.

122. *Argumentum IV.* um est Toletti in com-
ment. q. 2. conclus. 2. „ conclusiones, quæ in Di-
„ alecticâ traduntur, sunt necessariæ, & demon-
„ stratæ, sicut illæ quæ sunt in Physica; omne
„ habens naturam movetur; sed corpus naturale
„ habet naturam: ergo movetur. Sic Physicus.
„ Omnis syllogismus procedens ex probabilibus, gen-
„ erat opinionem, Topicus est huiusmodi: ergo gen-
„ erat opinionem, ità Dialecticus. Propositio Toletti.

123. *Argumentum V.* tum. est Michaelis Ang.
M. a Canalis in Curs. phil. disputat. I. proemial. q.
„ 2. c. 2. scientia est cognitio certa, & evidens
„ per demonstrationem acquisita; sed logica secun-
„ dum omnes suas partes est cognitio certa, & evi-
„ dens per demonstrationem acquisita: ergo. min.
„ Prob: analytica & topica docent quòd in syllogis-
„ mo esse non possint nisi tres termini, & quidem
„ demonstrativè; quia si essent plures, aut pauciores

non

2. pag. introduct: cap. I. lect. 1. notabil. I. verum.
V. A. C. loquor cum Hurtado, disput. 2. summul. §. 2.
Sum.) focus melior fuit *summulista*, quam *Latinus*.
 „ significatis accipiuntur &c. &c. ergo. adeoque lo-
 „ gica est habitus verè & propriè scientificus. Ratio
 „ Casimiri Guerinois.

126. *Argumentum VIII.* um est, quod refert
 Jldephonfus Dallner in M. S. log. Mettens. §. 1.
 „ Operationes mentis necessàrio sunt & ex naturâ
 „ suâ dirigibiles: ergo logica est de necessariis. con-
 „ sequenter scientia propriè dicta. labor Jldephonsi.

127. *Argumentum IX.* um est quod habet
 / Bernardus Ruedorffer in Big. op. ment. tres. §. 21.
 pag. 30. „ quod ex naturâ habet, non posse aliter
 & aliter se habere, seu sine his, & his prædicatis
 „ essentialibus esse, est necessarium, est scibile, fun-
 „ dat scientiam; atqui syllogismus v: g: ex naturâ
 „ habet non posse esse sine his & his prædicatis essenti-
 „ alibus, scilicet tribus terminis, tribus propositioni-
 „ bus &c. &c. ritâ, & rectâ dispositione inter se con-
 „ nexis, aliâs syllogismus non foret, ergo syl-
 „ logismus est necessarius, est scibilis, fundat sci-
 „ entiam, nempe logicam. quo ad substantiam relatio
 „ Bernardi.

128. *Argumentum X.* um est Cælestini Mayr
 in disputat: Menstr. §. 2. „ Logica est una ex vir-
 „ tutibus intellectualibus propriè talibus ergo logica
 „ est propriè dicta scientia. Conseq. patet; quia non
 „ est ars, non enim est habitus cum vera ratione
 „ factivus iuxta Aristotelem 6. Ethic.: cap. 4. &
 „ S. Doctorem. 1. 2. q. 57. a. 4. non intelligentia
 „ nec sapientia, nec prudentia, utpote mores non
 „ dirigens, circa causas altissimas non versans, &
 princi-

„principia indemonstrabilia non considerans; ergò
 „est scientia. ant. autem prob: Virtus intellectualis
 „illa dicitur, quæ perficit intellectum ad verum, &
 „nunquam in falsum inclinât. seu ut dicit Philo-
 „sophus 6. Ethic.: cap. 3. est habitus, quò anima
 „dicit verum affirmandò aut negandò; hæc quippe
 „ratione nec error, nec opinio meretur nomen vir-
 „tutis, quia ille constanter in falsum; hæc verò
 „aliquandò in verum, non nunquam in falsum degene-
 „rat; atqui logica semper in verum inclinât; ergò
 „logica est Virtus intellectualis propriè talis mens
 „Cœlestini.

129. *Argumentum XI.*um est cuiusdam Recen-
 tioris Thomistæ in M. S. a. 3. mihi pag. 70. „ens
 „rationis est ens in communi: ergò ens rationis
 „est ens simpliciter, est ens strictum, est ens absolu-
 „tum, consequenter scibile, Conseq. prob. à pari:
 „hæc argumentatio est bona. *distinctio scotistica*
 „*est realis in communi: ergo est strictè realis: ergò*
 „& hæc erit bona: *ens rationis est ens in Com-*
 „*muni: ergo est ens strictum, absolutum, simplici-*
ter. ita ille, qui hoc Argumentum æstimat validissi-
 mum, ictuque unico nostram sententiam, ac distincti-
 onem scotisticam, evertere conatur. Verùm an tanti
 sit momenti, ut propter eam mittendum sit Delphos
 ad consulendum Apollinis tripodem, videbimus in
 §. 13. h. q.

130. *Argumentum XII.*um est acuti, simulque
 astuti alterius Thomistæ in suis notat. extraord.
 notabil. 3. fol. mihi 93. „vel est de essentiâ syllo-
 „gismi, syllogismus posse aliter & aliter se habere,
 „vel non? si non, ergo essentia syllogismi est im-
 „mutabilis, infallibilis, æterna. Si ita: h. I. est ne-
 „cessaria, quod in hunc modum probat: quod est

me ollm Straubingæ , sed sibimetipsi contradicenti-
 „tis : „ hæc sunt contradictoria : *ens rationis est cog-*
 „*noscibile, ens rationis non est cognoscibile*; atqui ul-
 „timum non admittimus , aliàs de ente rationis nul-
 „lam haberemus cognitionem , ac per consequens
 „illud non fundare scientiam , cum veritate dicere
 „non possemus : ergo concedimus primum. jam sic
 „est : *ens rationis est cognoscibile* : ergo & scibile
 „cum scibile & cognoscibile sint termini conver-
 „sibiles. mala propositio , quia pessima sup-
 „positio.

134. *Argumentum XVI.* est viri valdè docti
 ininclytâ universitate Salisburgensi nunc Clar. mi. Pro-
 fessoris Emeriti : „ habitus , cuius actus sunt certi
 „ & evidentes , est scientificus , sed actus logicæ
 „ analyticæ , Topicæ & sophisticæ sunt certi & e-
 „ videntes : ergo logica est habitus scientificus ,
 „ maj. est omnium , & min. prob. actus quibus
 „ assentimur ob causam necessariam , sunt certi
 „ & evidentes ; sed actibus logicæ analyticæ , To-
 „ picæ & sophisticæ assentimur ob causam neces-
 „ sariam : ergo sunt actus certi & evidentes. maj.
 „ est ex I. poster. cap. 3. & min constat ; quia
 „ impossibile est , ut præmissæ probabiles causent
 „ conclusionem analyticam , necessariæ Topicam ,
 „ & apparentes necessariam. ita prælaudatus.

135. *Argumentum XVII.* um. est mei quon-
 dam in Philosophia discipuli , suum impugnantis
 condiscipulum : hæc propositio , *logica est scientia* vel
 „ est possibilis vel impossibilis ? si possibilis ? ergo non
 „ implicat , logicam esse scientiam ; nam quod impli-
 „ cat , illud non possibile est. Si impossibilis : ergo
 „ nobismetipsis contradicimus , dum asserimus ,
 „ ex utrâque parte extare fundamenta ; quod autem
 im-
 po-

» tam esse scientiam quia falsum est logicam non
 » esse scientiam. si vera, ergo sicuti verum est lo-
 » gicam non esse scientiam, ita & verum erit,
 » logicam non esse seu non dari; quia utrumque
 .. in hac propositione *Logica non est scientia*,
 » involvitur dilematicè non emphaticè.

139 Argumentum XXI. est S. Thomam non bene
 „ penetrantis ; Doct. Angelicus opusc. 7. q. 5. a.
 „ 1. ad 3. sic habet : *illa inter ceteras scientias di-*
 „ *cuntur artes, quæ non solum habent cogniti-*
 „ *onem, sed etiam opus aliquod, quod est immedi-*
 „ *atè ipsius rationis, sicut syllogismus, notentur*
 „ *hæc verba inter Ceteras Scientias: ergo logica*
 „ *juxta S. Doct. est scientia: & 4. met. lect. ita*
 „ *loquitur: licet autem Dialectica quod philosophia*
 „ *est scientia, non autem Dialectica & Sophistica;*
 „ *non tamen per hoc removetur, quin Dialectica,*
 „ *& sophistica scientiæ sint. item 2. 2. q. 51. a.*
 „ 2. ad 3. ait: *in speculativis alia est rationalis*
 „ *scientia Dialectica; ergo ex mente S. doct. logica*
 „ *debet dici scientia: sensus valde infirmus.*

140. *Argumentum XXII.* um est constitutiva rerum haud intelligentis „ si hæc propositio, *logica non est scientia*, vera est (uti iuxta nos „ vera esse debet) tunc prædicatum debet esse „ de intrinsecâ ratione subjecti ; atqui prædicatum, nempe *non scientia*, non potest esse de „ intrinsecâ ratione subjecti scilicet *Logica*; negativum enim non potest constituere positivum, „ ergò hæc propositio, *logica non est scientia*, „ non est vera, consequenter illius contradictoria „ videlicet *Logica est scientia*. putatio energica.

141. *Argumentum XXIII.* um est Maximas philo-

Philosophicas malè distinguendis : „ Aristoteles I.
 „ Topic, cap. 9. vocat problemata logica *proble-*
 „ *mata adminiculantia*. cui subscribit Doctor
 „ Angelicus opusc. 70. sup. Boët. de Trinitat. ubi
 „ *logicam adminiculum quoddam* ad alias scientiàs
 „ appellat. & I. met. lect. 3. *indroductionem* ad
 „ alias scientias. ex quibus textibus sic (inquit præ-
 „ citatus) argumentor ; logica juxta Philosophum
 „ & S. Thomam est instrumentum ad alias scientias,
 „ ergo & ipsa erit scientia. conseq. prob. *nemo*
 „ *datur quod non habet* secundum Commune philoso-
 „ phicum : ergo si logica non est scientia, non
 „ potest etiam aliis dare esse scientificum seu ne-
 „ quit esse instrumentum aliarum scientiarum.
 magnus in Maximâ error.

142. *Argumentum XXIV.* um est cuiusdam
 subtilisantis : „ quod non potest concipi, illud non
 „ potest defendi ; atqui hæc propositio *logica non*
 „ *est scientia*, non potest concipi : ergo nec defen-
 „ di. mai. constat ; nam suam defendere sententiam
 „ nil aliud est, quam in mente conceptam pro-
 „ bare. min. autem prob. essentialiale est logicæ non
 „ identificari cum scientiâ, quia juxtâ nos vera
 „ est propositio, *Logica non est scientia* : ergo si
 „ logica non concipiatur cum hac suâ quidditate,
 „ i. e. non identificari cum scientiâ, non concipi-
 „ tur logica : atqui logica potest concipi sine dictâ
 „ quidditate (*quidditatem negativam appellabo?*
 „) hæc tria siquidem, *esse, idem esse, & non idem esse*,
 „ non esse idem, vix non omnes tenent ; cum
 „ quælibet res essentialiter concipi possit non ex-
 „ plicatâ quidditate illius, seu identitate cum alijs,
 „ aut distinctione ejusdem ab alijs, utpotè quia ab
 „ utrâque præscindit, perinde ac animal ab esse

rato-

„ rationali, aut vivens ab esse sensitivo, aut cor-
 „ pus ab esse animato, aut substantia ab esse cor-
 „ poreo, aut ens ab esse substantiali; æque enim
 „ esse rationale, & irrationale accedit animali,
 „ esse animatum, aut inanimatum accedit corpori,
 „ esse corporeum aut incorporeum accedit sub-
 „ stantiæ, esse substantiale aut accidentale accedit
 „ enti; & in omnibus vicissim, quàm *idem esse*,
 „ aut *non idem esse* accedit esse rei juxta dogma
 „ paradoxum Platonis: *unum & idem non sunt unum*
 „ & *idem*: ergo &c. profectò subtiliter.

143. *Argumentum XXV.* est cuiusdam
 absurdissimè inferentis: „ habitus logicus vel est
 „ ars, vel est scientia, atqui non est ars, ergò est
 „ scientia. absurditas absurditatum.

144. *Argumentum XXVI.* est demonstra-
 tivè procedere volentis, ac paritativè confirmantis:
 „ habitus eliciens veras demonstrationes est scientia,
 „ atqui logica elicit veras demonstrationes, v. g.
 „ de Topicâ, quòd generet opinionem, de Sophi-
 „ sticâ, quòd producat apparentiam, de divisione,
 „ quòd tollat confusionem &c. ergò logica est
 „ scientia. *Confirmat*: „ si ens rationis non
 „ fundaret scientiam, foret, quia à principio con-
 „ tingenti dependeret; atqui etiam actus intellectus,
 „ & voluntatis habent Principium in nobis, nempe
 „ intellectum & voluntatem; hoc tamen non obstante
 „ actus intellectus, & voluntatis fundant scientiam;
 „ quis enim neget hunc actum non esse scienti-
 „ ficum: *omnis actus vitalis debet procedere à*
 „ *principio Vitali; sed omnis actus intellectus,*
 „ *& voluntatis est actus vitalis: ergò debet pro-*
 „ *cedere à principio Vitali* ergò etiam &c. nulla
 „ demonstratio, nulla paritas.

I45i *Argumentum* XXVII. est curiosum iuxta, ac ingeniosum, cuius inventorem perbene nosco „ implicat logicam esse, & dari ut scientiam: „ ergo logica est & datur ut scientia. Conseq. prob. „ si est & datur implicantia, logicam esse & dari „ ut scientiam, h. i. logica est & datur ut scientia, „ atqui si implicat, logicam esse & dari ut sci- „ entiam, est & datur implicantia, logicam esse, „ & dari ut scientiam: ergo si implicat, logicam „ esse & dari ut scientiam, logica est & datur ut „ scientia. min. est certa; quid enim aliud est, „ implicat, logicam esse, & dari ut scientiam, „ quam quod detur implicantia logicam esse & „ dari ut scientiam? mai. verò prob: implicantia de aliquo, esse & dari est id ipsum, quod implicat esse & dari; implicantia enim est de essentia rei implicantis, sicut forma est ipsa rei essentia informantis aliam rem, potentia receptiva de essentia rei recipientis aliam rem &c. atqui implicantia logicam esse, & dari ut scientiam, est, & datur; ergo pariter est, & datur id, quod implicat, nempe logicam esse & dari ut scientiam: ergo datur hoc complexum: *logica est & datur ut scientia*, ergo logica est scientia, „ excitatio Spirituum Philosophicorum.

§. XIII.

Varia Contraria rumpuntur, dissolvuntur.

I46. *Respondeo ad I. m. Argumentum.*
Caramuelis scilicet, bonam, & necessariam argumentationem, multis distare paralangis. bonam probas

probat Caramuel circa logicam, quam in artibus, entibus contingentibus, puris negationibus, privationibus &c. facile admitto; at hæc insufficiens est ad scientiam; *necessariam* requiro argumentationem h. e. circa obiectum necessarium, immutabile, æternum, ac in natura fundatum, quo caret logica, ut ostensum. Sin autem Caramuel bonam argumentationem à *necessaria* distinguere nolit, quid ad sequentem syllogismum respondeat, ignoro: *quod bonum est, necessarium est, sed quælibet ars bona est: ergo necessaria est*; consequenter quælibet ars scientiâ est, quia in qualibet arte *bona* argumentatio fieri potest. Clariùs contra Caramuelem in Mechanicis ratiocinor: *ars sutoria docet, quod calceus iuxta regulas formatus possit tegere pedem; sed calceus A ita est formatus, ergò calceus A potest tegere pedem*. Quis concessis præmissis impunè neget consequentiam? manifestiùs contra Caramuelem, qui in Theolog. fundament. n. 448. docet, ut sequitur, sic arguo in moralibus; *quidquid asserunt quatuor authores, est probabile sed quòd unus author faciat sententiam probabilem, asserunt quatuor authores; ergò quòd unus author faciat sententiam probabilem, est probabile*. Nunquid iuxta Caramuelem est *bona* argumentatio? ergò necessaria? ergò scientifica? ergò probabilismus scientiæ? neutiquàm. undè & Caramuel non benè docet, dum dicit in log. vocal. n. m. 737 pag. 252. demonstratio est syllogismus, cuius consequentia negari non potest: nam præter inmediate dictam contrarium hunc formo Syllogismum: *circa questionem, an logica sit scientia; Caramuel fallere, & falli potest; (quia omnis homo mendax & Caramuel homo est) atque si fallere & falli po-*

test, Caramuelis argumentum in § 12. h. q. ratio demonstrativa dici nequit (ut vult Caramuel cit. metalog. L. I.) secus demonstratio non foret: ergo Caramuel non demonstravit, logicam esse scientiam. Quis neget hanc consequentiam quæ est in forma? quis maiorem, quæ est ex sacra scriptura? minor autem est Caramuelis cit. loc. hinc rursus non bene scripsit Caramuel, log. vocal. n. m. 740. pag. 254. stet igitur, ait, præmissas infallibiliter esse veras debere; at illas necessarias esse, ne quidem ad rem necessariam demonstrativè evincendam requiri; relege dicta, maxime in § 2- h. q. Ecce! dum hæc scribo, recordor, recoloque, me non semel Salisburgi à quodam meorum RR. Convictorum percepisse responsum: quid si admitteretur, essentias artium quæ tales esse scientias? nulla utique inconvenientia? nulla absurditas? verum semper reposui & constanter reponam, quod confusio exinde maxima orietur: quæ enim tunc essentias artium inter, & scientiarum distinctio? planè nulla? quæsi vi dñi, non inveni & ut verum fatear, non capio verbum hoc.

147. Respondeo ad II. Argumentum, nempe Masij neg. min cuius prob. pariter nego; non enim quæcunque actio audit praxis, sed quæ vel transit in materiam extremam, ut communior sentit Thomistarum, vel quæ est Opus alterius potentiae, ut communis tenet Scotistarum. Taceo, quod vel maxime controversia sit, an actiones intellectus sint obiectum logicæ, ut certum hic supponit Masius. hæc dico gratis; nam respondeo II, præter intelligentiam, Sapientiam, prudentiam, scientiam, & artem dari alios habitus, videlicet instrumentarios, quibus adnumeranda venit logica. Aristoteles

teles verò solum locutus est de principalioribus magisque famosis scientiis. Si dicas: hoc fingi studio, cum omnes habitus, consequenter etiam logica, ad quinque recensitos reducantur. *Respondeo*, Logicam reduci ad habitum scientiæ; quid inde? *infern*: ergo est reductivè scientia. concedo; & sic est scientia improprie talis, omne enim *reductivè tale* est *improprie tale*, ut patet in materia prima, quæ solum *reducitur* ad prædicamentum substantiæ, adeoque *proprie* haud ponitur in prædicamento. probet ergo Maius, logicam ad prædictos habitus reduci tanquam veram speciem ad genus.

148. *Respondeo ad III. Argumentum*, quod est Murciae I. mò negando suppositum, logicam non esse modum, seu instrumentum sciendi; nam Philosoph & S. Doctor in anteced. problemata logica *adminiculantia* indigitant; nemo non autem non nescit, *adminiculum* & *instrumentum* verbo, & non re diversificari. *Respondeo II.* dò purè gratis distinguo ant. modus sciendi *formalis* est quoddam objectum scibile, con. modus sciendi *objectivus* neg. modus igitur sciendi *formalis* v. g. definitio est ipse actus realis intellectus tendens in objecta ad modum definitionis disposita; & hinc quia fundatur in rerum natura, potest esse objectum-scibile. modus sciendi *objectivus* sunt ipsa objecta intentionata & disposita, hæc verò dispositio in nobis est, & à nobis dependet. unde necessario sequitur, non esse objectum proprie scibile. Caterum alia ratio de actibus intellectus elucescet infra.

149. *Respondeo ad argumentum IV.* scilicet Tolleti Imo. qui placet Tolleto hic syllogismus? *Omnis habens artem est artifex; sartor est habens*

H2

artem

*1) utrum prima non sit subalternata, nisi
1) utrum sic?*

artem. ergò est artifex; æquè enim in hoc syllogismo demonstratur conclusio, ac in prioribus. Vel assignet Tolletus discrimen quod nullum reperio, nisi Respondendo II. dò Corpus naturale in necessarijs ac immutabilibus radicari principiis; syllogismum verò & artem sartoriam in contingentibus & mutabilibus; aut etiam necessariis, sed merè hypotheticè. plenior huius argumenti solutio constat ex anteced. magisque patebit ex subsequen. dictis.

150. *Respondeo ad V. argumentum, Mich. Canalis, con. mai. intellectam de demonstratione verâ & non fictâ. ad prob. min. neg. ant. & quæro, cur non plures, aut pauciores, quàm tres termini sint & debeant esse in syllogismo? nonnè ex placito hominum, & neutiquàm ex natura rei. quod autem est ex placito hominum, in vera demonstratione fundari non potest. ulterius progredior. Ponamus Malleum malleo cudi centum percussionibus; nam certum est malleum certas exigere percussiones; itaque discurre taliter: perfectus malleus centum indiget percussionibus: ergò si una desit, aut plures adsint, malleus perfectus non erit, consequenter ars fabrilis demonstratione gaudet, adeoque est Scientia. quid ad hunc discursum Canalis?*

151. *Respondeo ad VI. argumentum Uvædani neg. min. quæ conspicua non est, ad huius prob. nego min. Cuius probatio haud liquet; nego enim, & pernego absolute, hæc principia, quæ sunt eadem unj tertio &c. & dictam de omni &c. qua talia esse propria logicæ; quia principium dictum de omni &c. in re est hoc: idem non potest simul esse & non esse; & principium, quæ sunt*

sunt eadem uni tertio &c. in re est illud: quodlibet est vel non est. Jam principia, quodlibet est, aut non est, & idem non potest simul esse & non esse appropriari methaphysicæ, vel pertinere, ad intellectum, aut spectare ad habitum primorum principiorum, & non logicæ esse, nemo est, qui dubitet. Nunc verò præfata principia in re esse idem, cum P. Corbiniano Chammi in sum. log. cap. 3. sect. 1. sic demonstro: quando dico: *omne brutum est sensibile*, vel habet leo suum esse in *to omne brutum*, vel non? si habet, uti debet habere, cum sit propositio universalis affirmativa, ergo *Leo est sensibilis*. si non? uti non haberet, quando dictum principium esset falsum, ergo *Leo non esset sensibilis*; consequenter *Leo esset sensibilis & non esset sensibilis*, quod repugnat principio, *idem non potest simul esse & non esse*. Rursus Uvadam ita impugno: si duo essent uni tertio eadem, & non essent eadem inter se, essent idem & non essent idem; consequens non potest admitti, ergo nec antecedens. maj. firmatur hoc principio: *quodlibet est vel non est*; & min. fulcitur sequenti: *idem non potest simul esse & non esse*; per consequens principium: *quæ sunt eadem uni tertio* in re coincidit cum hoc, *quodlibet est vel non est*. ergo verum non est dicta principia esse propria logicæ. *Nota!* mecum sentit sententiæ contrariæ Patronus Senfftleeben in P. 3. §. 6. pag. 63. dum dicit: *quæcunque sunt eadem uni tertio &c.* est principium Metaphysicæ.

152. *Respondeo ad septimum argumentum.* Guerinois, I. mò negando simpliciter, dictam demonstrationem esse propriè talem ex Respons. ad argument. IV. Toletti. *Respondeo II.* Guerinois

in Metaph. q. 6. docet de entibus per accidens, & de singularibus contingentibus non dari scientiam, benè tamen de non entibus, ut sunt privationes, negationes &c. & de tenebris hanc facit demonstrationem: *recedente luce fiunt tenebrae; atqui adveniente nocte lux recedit: ergo adveniente nocte fiunt tenebrae.* Jam dicat mihi Guerinis solidam disparitatem inter duplicem suam de ente logico & de tenebris demonstrationem, & inter meas, quas de ente per accidens & de singulari contingenti hic formo: *ens per accidens est aggregatum è pluribus entibus; atqui b: g: acerbus lapidum est quoddam aggregatum è pluribus entibus, ergò acerbus lapidum est ens per accidens.* Rursus: *quod modò est, & modo non est, de illo nihil certi affirmari potest, atqui singulare contingens modò est, & modo non est: ergò de singulari contingenti nihil certi affirmari potest.* Sanè omnimoda paritas; æquè enim meus, ac duplex Casimiri syllogismus fundatur in principiis dictum de omni &c. quacunque sunt eadem uni tertio &c. Si ergò Casimirus demonstrativè concludat, cur non & ego? nec quidquam probat P. Mellaghlini hîc q. 8. pag. 506. con: 3. syllogismus: *non possunt simul stare habitus, & privatio; atqui mors est privatio vitæ: ergo vitæ & mors non possunt simul stare; nam cit. loc. q. con. 3. docet, de singulari creato non dari scientiam; ego enim pono hunc syllogismum: non potest simul stare ratio singularis creati, & ratio singularis increati; atqui Deus involvit rationem singularis increati, & c. c. Petrus rationem singularis creati: ergò Deus & Petrus in una essentia simul stare nequeunt.* dicat iam, quid sentiat Mellaghlinus?

Resp.

153. *Respondeo ad VIII argumentum Dall-
neri* Imo. neg. suppositum ant. operationes mentis
ut dirigibiles esse obiectum logicæ; transmitto
tamen *remotum*, non *proximum*. *Respondeo II* dō
retorquendo argumentum: *corium necessariò est,
& ex naturâ suâ dirigibile* (quia ductile, tracti-
le &c.) ergò *ars sutoria est de necessariis con-
sequenter scientia propriè dicta*. *Respondeo III* tio.
operationes mentis necessariò sunt, spectandò e-
aldem *Physicè*, quatenus in nobis habent principia
dirigentia, con. considerandò illas *logicè*. neg.
ant. & conseq. dum enim dico, *homo est discursi-
vus*, in se habet principium discurrendi, nec ab
alio extrinseco potentia eius in actum reducitur;
operationes autem mentis in se non habent, ut *in
se dirigibiles* ad certum essendi modum ordenen-
nentur, nisi ab extrinseco accedat ordinatio quæ-
dam artificialis, quæ dirigibilitas habitui logicæ
adscribi poterit.

154. *Respondeo ad IX. argumentum Rue-
dorfferi*, I. mo retorquendò: quod ex naturâ suâ
habet, non posse esse finè his, & his prædicatis
essentialibus, est necessarium, est scibile, fundat
scientiam; atqui calceus v. g. non potest esse
finè his, & his prædicatis essentialibus, nempe
hac, & non alia juxtâ regulas dispositione tegan-
di pedem formatus, secus perfectus calceus non
foret: ergò calceus est necessarius, est scibilis,
fundat scientiam, scilicet sutoriam. *Respondeo II.*
dō. concessis præmissis negandò consequentiam,
syllogismus enim peccat contrâ regulam sum-
mulisticam, *terminus esto triplex*; cum tō *na-
tura* sit nomen æquivocum; nam aliud est, ha-
bere prædicata essentialia *in naturâ*, *in principiis*

natura, in re fundata, quod scientiis proprium est; hoc autem logica non sortitur, utpotè quia eius obiectum (ens rationis) purè putè ab intellectu dependet. Et aliud est *ex naturâ*, sic quodlibet, quod est, prædicata essentialia sibi vendicat, absque hoc, quòd fundet scientiam, aliàs omnes artes dici possent scientiæ. quod verò non sit mera divinatio, *ex naturâ* & *in naturâ* inter se multum differre, probo ab instantia: sic e. c. oppositio contradictoria *ex suo genere* est maxima, quia maior est contrariâ, subcontrariâ, relativâ, & subalternâ (si tamen hæc sit vera species oppositionis) *in suo genere* autem non semper est maxima; reperitur enim subindè *inter rem, & rem*, al quoties *inter rem, & modum*. nonnunquam *inter modum, & modum*, aliquando *inter formalitatem, & formalitatem* &c. unde *in suo genere* quandoque est maior, quandoque minor, ita proportionaliter discurrendò: quædam fortuntur prædicata essentialia *ex natura tantum*, sicuti ens rationis in logica, calceus in arte lutoria &c.: quædam verò *ex naturâ & in naturâ* simul, veluti ens mobile in Physica, numerus in Arithmetica, quantitas continua in geometrica &c. & hæc obiecta sunt propriè, ac strictè scibilia, cum *in naturâ*, i. e. à parte rei fundentur. *Respondet Illiò.* in formâ: quod *ex naturâ* habet h. e. prædicata essentialia in principiis naturæ, est scibile &c. con. solum ab intellectu dependentia uti est v. g. syllogismus, est scibile &c. neg. mai. distinctio sat & abundè patet ex immediatè dictis.

155. *Instabis cum Liechtenhaimb* in quest. Philos. q. 3. pag. 16. prædicata essentialia syllogismi

ni fundantur in his principiis dictum de omni &c. quæcunque sunt eadem uni tertio &c. item sunt principia infallibilia v. g. de propositione sequens versus: *Quæ ? ea. vel hyp. qualis ? ne. vel aff. un. Quanta ? par. in. sing.*

de æquipollentia :

Præ contradic. post contra. præ, postque subalter.

de modis :

primus amabimus, edentulique secundus, Tertius filiae, purpurea reliquus. de reductione per viam ostensivam: *S. vult simpliciter verti, P. vero per accid. M. vult transponi, C. per impossibile duci. & per impossibile:*

Nesciebatis, odiebant, latere, Romanis &c. atqui hæc, & similia principia sunt naturalia, sunt in naturâ, sunt à parte rei fundata : ergò prædicata essentialia syllogismi fundantur in naturâ, & non ex naturâ tantum.

156. *Respondeo I. mō retorquendō argumentum:* prædicata essentialia v. g. calcei fundantur in his principiis, e. c. *breve non exigit tegi longō, nec longum brevi &c.* (nem sicut repugnat naturæ, *rotundum quadratō, & quadratum rotundō* operiri, ita nec *pes longus, & pes brevis, pes sani, & pes podagrici* eodem tegi possunt calceo) atqui hæc principia sunt naturalia sunt in naturâ, sunt à parte rei fundata : ergò prædicata essentialia calcei fundantur in naturâ, & non ex naturâ. *Respondeo II. dō neg. min.* illa duo principia scilicet dictum de omni &c. quæcunque sunt eadem uni tertio &c. : (cætera enim sunt mera inventa, figmenta, & placita Philosophorum) esse naturalia, prout sunt considerationis logicæ; sic quippè sunt

sunt artefacta rationis ; nam sive dispositionem Terminorum secundum prædicationem & subjectionem , sive propositionum secundum universalitatem & particularitatem &c. ad peram et ad saccum excutias , nil nisi secundas intentiones (quas formaliter esse entia rationis ex quaest. III. Tom. I. Phil. Mettensis suppono) habebis , ac per consequens præcisè ab intellectu dependent. hinc *Respondeo III. tiò* in forma. prædicata essentialia syllogismi fundantur in dictis principiis *remotè*, con. *proximè* neg. maj. præfata principia sunt naturalia, si spectentur *secundum se* con. si *considerentur à logica*, neg. min. & conseq. Non ergò sufficit ad hoc, ut sit simpliciter scibile, & absolute necessarium, quòd in principiis naturalibus fundetur *remotè*, cum etiam contingentia in illis ita radicari possint, ut e. c. patet in prudentia.

157. *Urgebis cum eminentissimo Sfondratij* hic §. 5. q. 1. ergò consideratio logica est Ecclypsis, ipsum quoque lumen naturale, seu principia naturalia obfuscans tenebris ; quod nefas est dicere de logica. *Respondeo I. mo retorquendò Argumentum* : lumine naturæ constat, e. c. Petrum esse ens reale ; & tamen iuxta aa. os potest Petrus modò considerari *primò intentionaliter*, & *ut individuum physicum*, modo *secundò intentionaliter*, & *ut individuum logicum* : ergo per aa. os essentia Petri Ecclypsat ? *Respondeo II. dò* nos non intendere, quòd præfata principia *secundum se*, & *per se* spectata sint considerationis logicæ ; nam sic vel ad intellectum, vel ad habitum principiorum reducuntur ; sed solum volumus, principia, quæ sunt velut semina, in quibus virtualiter latent, continenturque variæ conclusiones, à variis scientijs

tijſe aſſumi poſſe ; à quavis tamen ſcientia ſub alia ratione formalj in ordine ad proprium objectum.

158. *Inſurges cum Mariano Wiſer* in manip. quæſt. philoſ. q. 3. pag. 38. & 39. quærendo , cur objectum ſcientiæ debeat eſſe ens „ ſecundum naturam ? cur non debeat habere „ principium in nobis ? certè non videntur aliam „ dare poſſe rationem , niſi authoritatem „ Ariſtotelis , quia ſcilicèt ipſe ita ſenſit , „ dixit , ſcripſit ; & hinc plerùmque aiunt , logicam „ impropriè ac latè dici poſſe ſcientiam , non ta- „ men in rigore Ariſtotelico. ſed contra eſt (per- „ git idem ibidem) quod philoſophum deceat po- „ tiùs ſua per efficaces rationes probare , quàm per „ ſolam extrinſecam Authoritatem aliorum , ita di- „ centium ; 1. mò philoſophi eſt , ſcrutari rationes , „ ob quas alij ad hoc dicendum moti fuerunt. „ quare ſi veram rationem fateri velint , dicent , „ quia illa entia ab Ariſtotele ita deſcripta Poſſunt „ intelligi per veram & legitimam cauſam , in- „ telligere autem rem per cauſam ; eſt ſcire rem : ergo tantum datur de ijs ſcientia propriè dicta ; atqui logicus (ſubſumit) intelligit rem per cauſam „ nempe ſuum obiectum ; intelligit enim , cur ſyllogiſmus in Barbara ſit bonus ? ſcit cauſam , cur definitio debeat conſtare genere & differentia ? &c. hucusque citatus loc cit

159. *Reſpondeo* 1. mò Si licitum , imò ſubinde neceſſarium non foret , adducere authoritates , quilibet poſſet pro ſuo libitu aſſignare conditio- nes , v. g. pro ratione ſcientiæ , ſpeculationis , praxis &c. Et ſic quantæ in populo philoſophico ſciſſiones ? quæ ſectæ ? quot ſcandala ? *Reſpon- deo*

deo II. dō Nunquid & Marianus q. 4. §. con. 2. probat opus practicum esse opus alterius potentiae, fundans se in authoritate Aristotelis ? dū eundem citat 3. de an. cap. 10. & 2. met. cap. 2. item allegat S. Doct. q. 14. de veritate a. 4. & 2. 2. q. 57 a. 2. & 1. 2. q. 5. 1. a. ad 2. sicut ergo ille ex authoritatibus rationes deducit, ita & nos. Cur ergo *obiectum scientiae* debeat esse *ens secundam naturam* pugnat ratio planè efficax in §§ 6. 7. ex mente Aristotelis & Doct. Angel. extracta, ut nempe objecta artium, entium purè contingentium &c. & scientiarum inter se verè, propriè & essentialiter distinguantur.

160. *Dices cum nonnemine saltem hoc principium est omnino & absolutè infallibile: quæcunque sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se, sed hoc principio utitur logica: ergo &c.*

161. *Respondeo I. mò* (præterquàm quod-
jam sufficienter fuerit responsum num. 156) in-
fallibilitatem & necessitatem principij multùm
inter se discrepare. *Respondeo II. dò* rotundè neg.
maj. dictum enim principium absolutè non esse
infallibile, demonstro sequenti syllogismo: *quod*
distingui potest, & debet, absolutè infallibile non
est; atqui prædictum principium distingui po-
test, & debet: ergò absolutè infallibile non est,
maj. est certa, quia *distinctio* involvit *respectum,*
respectus autem est oppositus *absoluteitati.* min.
prob. & quidem

Primò Doctor fundamentalis S. Thomas videtur judicâsse prædictum axioma in synonyminis tantum verificari 1. p. q. 28. a. 3. ad 1. ex cuius verbis sequens deducitur syllogismus: *hec vestis est indumentum ; indumentum est Tunica ; ergò hæc vestis*

Seftis est tunica.

Secundò Doctor subtilis Joannes Duns scotus in 1. distinct. 2. q. 4. distinguit sic : in illo tertio, concedit ; in se ipsis negat.

Tertiò. Ingeniosus Valquez 1. p. q. 28. a. 3. disputat. 122. cap. 2. ait : quæ dicuntur de aliquo tertio, invicem de se ipsis prædicantur. Nescio, an hæc expositio non explicet idem per idem ?

Quartò. in Doctrina multis præponendus Præpositus 1. p. q. 27. a. 3. respondet, esse verum, quando aliqua sunt eadem re & ratione uni eidem tertio singulari, atque incommunicabili.

Quintò. Inquiunt alij : quæ sunt eadem uni tertio, intentionaliter vel realiter, sunt realiter vel intentionaliter eadem inter se.

Sextò. quidam, discurrunt : eò modò quo sunt idem uni tertio, concedunt ; alio modò, negant. quem sensum docui, fulque doctus.

Septimò. aliqui existimant, axioma esse falsum, si inter duo extrema oppositio relativa adsit ; verum, si absit.

Octavò. Non - nulli putant, illud in humanis subsistere, in divinis autem omninò claudicare.

Nonò. Non pauci explicant : quæcunque sunt æqualis longitudinis cum uno tertio, sunt etiam æqualis longitudinis inter se. Cur non & qualitatis ?

Decimò. alij, ut defendant, illud multis centronibus consuunt, dicentes, quæ sunt eadem uni tertio *individuo* &c. ponunt hoc *individuum*, ut hâc lap-pâ se expediant à sequenti syllogismo : Petrus est Homo ; sed etiam Paulus est Homo : ergò Paulus est Petrus.

Undecimò tandem acutissimus Caramuel in *Metalog.* lib. 8. de princip. pag. 406. illud absolute negat. præscindendò tamen ab hac controversia, vide, quæ mea mens sit, resp. ad argum. 6. denique quamvis axiomata *Georgii Reeb* S. J 100. aut *Novarini*, in cuius *I. mo* tomo 3353. in *II. do* 6040. in *III. tio* 9835. continentur, attuleris, dico; si sint *per se nota*, pertinere ad habitum primorum principiorum. si *demonstrata*, non ad logicam, sed alias scientias: si *probata*, aliunde non fundari in scibili. si *supposita* stare pro ratione voluntatem, non tamen sine ratione. Unde multa sunt *principia*, *axiomata*, *dignitates*, *proloquia*, *Maxima*, *pronuntiata*, *regule*, *effata* &c. in logica, quorum pauca (ut liberè loquar, non vero temerariè) approbo, multa reiicio. audi & Caramuelem in *log. vocal.* n. m. 747. addentem : *Et six aliquid teneo.*

162. *Respondeo ad X. um Argumentum Cœlestini Mayr*, neg. ant. prob. disting. *Virtus intellectualis* est, quæ perficit intellectum ad verum; seu quâ anima dicit verum *veritate simpliciter tali*, con. verum *veritate secundum quid tali*, neg. mai. & dist. min. neg. conseq. definitio enim virtutis intellectualis, quam Aristoteles cit. loc. tradidit, intelligi debet de illis habitibus, qui versantur circa *verum simpliciter tale*, quod solum est ens reale.

Neque Dicat: logica est *Virtus*: qualis ergò? utique intellectualis. nam *Respondeo*, esse virtutem intellectualem *secundum quid*, & *reduci*se, non verò *simpliciter* & *proprie*. relege respons. ad arg.

2. *Masij*. quod autem verum *simpliciter tale* sit ens reale, sic ostendo : *Virtus intellectualis est dispositio*

*sic*io perfecti ad optimum ; sed optimum intellectus est ens reale, vel ens rationis ; atqui ens rationis non est, nec esse potest ; quemadmodum enim ens rationis non est optimum, seu simpliciter ens, Cum sit umbra entis & non ens : ita & veritas eius non est optima, seu propria veritas, sed tantum secundum quid : ergo logica non disponit intellectum ad optimum, consequenter non est virtus intellectualis propriè talis.

163. *Respondeo ad XI. um Argumentum* Recentioris Thomistæ I. mo neg. consequ. cuius falsitas elucet ex hac retorsione : *equus est animal in communi : ergo est animal, rationale? arbor est vivens in communi : ergo est vivens sensitivum? lapis est corpus in communi, ergo est corpus animatum? &c.* qualis illatio ? quæ absurditas ? rationem desumas velim ex regulis summulisticis (*Veris*, Nota benè) ubi pro legitimo statuitur ascensus ab inferiori in scala Porphyriana ad superius per affirmationem, non per negationem ; & descensus à superiori ad inferius per negationem, non per affirmationem. sic e. c. valet : *animal est : ergo vivens est.* Non autem : *animal non est : ergo vivens non est.* Item bene sequitur : *vivens non est. ergo animal non est*, non verò : *vivens est : ergo animal est.* similiter ad factam paritatem cum schola subtili (sic credo, responsuram) respondeo : *est distinctio strictè realis : ergo est distinctio realis in communi, valet ; & non vicissim ; est distinctio realis in communi : ergo est distinctio strictè realis.* bona igitur est illatio affirmativa à maiori ad minus, mala à minori ad maius & legitima est consequentia negativa à minori ad maius, pessima à maiori ad minus. *Respondeo*

deo II. dō si hæc propositio *ens rationis est ens in communi*, reddat hunc sensum: *ens rationis est ens communiter dictum*, con. verū *ens communiter dictum* est *improprie ens*, veluti S. Thomas *facere communiter* appellat *facere improprie* 2. 2. q. 134. a. 2. in c. si nō verō præfata propositio hunc faciat sensum, *ens rationis participiat rationem entis ut sic*, seu *in communi*, dico, tantū esse participationem *analogicam*, & *secundū quid*, ut patet ex §. 7. h. q.

164 *Respondeo ad XII. Argumentum alterius acuti & astuti Thomistæ I. retorquendo vel est de essentiā calcei, calceum posse se habere aliter & aliter, vel non? si non? ergo essentia calcei est immutabilis, infallibilis, æterna. si ita? ergo essentia calcei e. c. est necessaria, quod probatur præcedenti argumentatione aij. ad hominem. Respondeo II. dō essenziale esse ipsi syllogismo, (pro hic, & nunc) posse aliter, & aliter se habere, utpote qui est opus quoddam artificiatum ex §. 6. h. Q. Respondeo III. tiō & quidem ad prob. concessis præmissis negandō consequentiam; nam prædictus syllogismus quatuor constat terminis, cum in tō necessariō lateat æquivocatio; aliud enim est hoc est simpliciter necessarium essentia & aliud: essentia rei simpliciter est necessaria. primum admitto, (quia cuilibet rei, etiam purè putè contingenti convenit) secundum de syllogismo constanter nego. Tandem aspiciat (quia hīc incidenter agitur de syllogismo quatuor terminis constante) a. us hunc syllogismum in materiā Theologicā ex Colleg. Salmanticens. Q. L. a. I. de angel. nihil movetur nisi corpus ex 2. physic. sed angelus est substantia intellectualis semper mobilis: ergo Angelus est substan-*

substantia intellectualis semper mobilis : ergo Angelus est substantia corporea. Vel hunc in materiâ peripateticâ - philosophicâ ex P. Corbiniano Khaimm in sum. log. c. 1. sect. 3. pag. 37. *quod habet rationem , est rationale ; sed asinus habet rationem : ergo asinus est rationalis* , aut hunc in materiâ summulisticâ ex stengelio cap. 6. §. 57. *omne falsum est altera pars contradictionis ; sed omnis contradictionis , altera pars est vera : ergo omne falsum est verum.* aut hunc in materiâ syllabicâ ex Hotomano lib. 4. cap. 28. *homo est duarum syllabarum ; sed Constantinopolitanus est homo , ergo Constantinopolitanus est duarum syllabarum.* Vel hunc in materiâ scripturisticâ , ex Caramuele Metalog. lib. 9. pag. 428. *omnis , qui diligit iniquitatem , odit animam suam ; sed qui odit animam suam , dignus est Christo : ergo qui diligit iniquitatem , dignus est Christo.* aut hunc in materiâ Grammaticali ex Toletto lib. 5. cap. 11. *Gladius est secunda declinationis ; sed ensis est gladius : ergo ensis est secunda declinationis.* &c. at A. ius mecum respondebit ; & quidem ad I. mûm quod motus accipatur , prout intelligere & velle motus quidam dicuntur ; adeoque appellatur Angelus substantia semper mobilis quia semper est actu intelligens , non quandoque actu , & quandoque potentiâ sicut nos homines. ad II. dum mai. esse veram de ratione , sumptâ pro potentiâ intellectivâ , falsam verò de ratione spectatâ pro definitione essentiam rei explicante. ad III. um neg. min. esse univversalem quia tò altera est signum particulare duorum , ubi universale affirmativum uterque , & negativum , neutrum. ad IV. um esse cavillosum & Sophisticum ,

I

labor-

laborat siquidem suppositione materiali, & formali ad V. um distinguere debere animam sensitivam à rationali. & ad VI. um sicuti ad IV. um. unde patet, quod ratio in hisce syllogismis procedat ex æquivoco. jam nunquid ovum ovo tam simile est, quàm syllogismi posteriores priori in argumento? atqui posteriores pessimè concludunt: ergò & ille prior. paritas de ente naturali corruptibili nulla est, quia tale ens in rerum naturâ fundatur, minimè verò ens rationis.

165. *Respondeo ad XIII. tium Argumentum nullius summulistæ: I. neg. consequ. ex Resp: ad arg. 2. h. §, ubi diximus, præter dictas facultates dari habitus instrumentarios, quos inter censem logicam. hinc gratis disting. consequens: ergò logica est nihil nihileitate scientiæ, sapientiæ &c. con. est nihil nihileitate etiam habitus instrumentarii neg. Respondeo II. do neg. dictam illationem esse bonam; fit enim à sensu distributivo ad collectivum, ubi nunquàm formalis consequentia, secus in omni materiâ subsisteret, contrarium tamen ostendo Primo theologicè: possum mediantibus auxiliis ordinariis vitare & hoc veniale, & illud veniale: & istud veniale, : ergò omnia venialia simul collectivè? neutiquàm. Secundo Philosophicè; Petrus non debet existere in loco A. nec in loco B. nec in loco C. &c: ergò in nullo loco? nullatenus. Tertiò Mechanicè; Paulus potest portare hunc lapidem, illum lapidem, istum lapidem &c. ergò omnes lapides simul? minimè. ratio autem horum omnium est, quia acceptio plurium simultanea, quàm sensus collectivus denotat, plùs dicit, ac acceptio singulorum sensim sumptorum: veluti sensus distributivus significat*

166. *Instabis cum Haunoldo Theol speculat. lib. 1. tract. I. §. 1. n. 21. benè argumentor: singula accidentia indigent subiecto: ergo tota collectio accidentium indiget subiecto. ergo pariter benè infero: logica non est virtus intellectualis, non scientia, non sapientia non ars &c. ergò nec ex tota collectione est aliquid, consequenter nihil.*

167. *Respondeo neg. ant. non enim est argumentatio à sensu distributivo ad collectivum formaliter ergò omnia accidentia collectivè indigent subiecto. quia aliquis terminus verificatur de omnibus simul, & de singulis seorsim, & sic h. i. sumitur in suppositione distributivâ, quæ definitur, quod sit acceptio termini communis pro omnibus suis significatis copulativè seorsim sumptis; atque adeò tò collecto explicite quidem ponitur, implicite tamen dicit id, quod ly omnes, tò omnia &c.: qui termini sensum faciunt distributivum. vide summulas.*

168. *Respondeo ad XIV. Argumentum Philosophi Catholici: I. mo Catholicus circa propositionem, Christus non est in Eucharistia habens tale iudicium, quale est propositio, foret hæreticus: ergò logicus circa hanc propositionem logica non est ars, (alius concedit logicam esse artem) habens tale iudicium, quale est propositio, non est artifex: atqui non artifex. de artificiatu discurre nequit: ergò*

Respondeo coll. do concedendo totum, nos ut logicos non esse scientificos. Ad subsumptum dico in primis, nunquid scientifici de opinativis, cur non & non scientifici, de scibilibus discurrant? deinde disting. mai. non scientifici de scientificis discurre nequeunt in principiis ex non scientiâ desumptis con. ex materiâ alienâ petitis neg, unde liberè fateamur,

nos *in logica ut logicos* non posse discurrere scientificè.

169 *Respondeo ad XV. Argumentum* sibi metipso contradicentis *I. mo animal est essentialiter rationale, animal non est essentialiter rationale*, ex his propositionibus una debet esse vera ante operationem intellectûs; atqui prima vera esse non potest, quia aliàs omne animal esset rationale: ergò secunda: consequenter ante operationem intellectûs animalitas & rationalitas formaliter distinguuntur, quomodo sapit Thomistæ præcedens argumentum formanti? tam parùm ergò primæ propositiones sunt contradictoriæ, quàm secundæ; cum non sint *affirmatio, & negatio ejusdem de eodem secundum idem?* sicut enim in posterioribus fit transgressio à suppositione *personali* ad *simplicem*; ita & in prioribus *ab una significatione ad aliam*; haud aliter, ac si dicerem: *canis latrat, canis non latrat; Petrus est nomen, Petrus non est nomen &c.* ubique namque mutatur suppositio. hinc

Respondeo II dō *Cognoscibilitatem* esse nomen æquivocum, nam alia dicitur *cognoscibilitas incomplexa, & absoluta*, quæ sequitur entitatem & veritatem transcendentalem rei absolutè & secundum se consideratam; atque hæc cognoscibilitas ad veram requiritur scientiam, quia propriè competit entibus realibus. alia autem *cognoscibilitas* appellatur *complexa, & respectiva* quæ sequitur entitatem prout connexam cum suis proprietatibus, adeoque *complexè, & respectivè* ad eas se habentem. & secundum hanc cognoscibilitatem ens rationis à nobis cognoscibile est; minimè verò dicta cognoscibilitas ad fundandam scientiam propriè talem sufficit, quia entis rationis cum suis proprietatibus connexio est purum ens rationis à principio

cipio merè contingenti, scilicèt intellectu depen-
dens. *Respondeo III. tio retorquendò argumentum*
scibile, & cognoscibile sunt termini convertibiles
ex mente a. ij atqui calceus e. c. est cognoscibilis,
secus a. ius de eodem non dari scientiam haud
asserere posset: ergò calceus est scibilis: ergò ars
futura est scientia. de reliquo, quamvis a. ius hoc
nomen *Calceus* non timeat, sed plausibiliter re-
spuat, eundem tamen, si rem penitus intraspicere
vellet, credo quòd *Calceus premat*, aut saltèm
premere deberet.

170. *Respondeo ad XVI. Argumentum*
Clar. mi Professoris emeriti: *I. mo retorquendò*
argumentum: habitus, cujus actus sunt certi, &
evidentes, est scientificus; atqui e. c. in arte futura
actus circà sandalium, calceum & ocream sunt certi & e-
videntes: ergò & c. min. prob: actus, quibus as-
sentimur ob causam necessariam sunt certi, & evi-
dentes; sed actibus circà sandalium, calceum, &
ocream assentimur ob causam necessariam: ergò
& c. mai. est ex *I. poster. cap. 3.* & min. patet,
quia impossibile est, ut sandalium regat tantum
pedis, quantum calceus; & calceus id, quod
Ocrea. *Respondeo II. dò prædictos syllogismos*
esse milites *Cataphrastos*, qui sic dicuntur ex hy-
pothesi, quod lorica rigeant, non tamen absolute
ad instar cadmeæ segetis, quam natura armavit;
id est, logicæ analyticæ, Topicæ & Sophisticæ ac-
tus sunt certi & evidentes certitudine & evidentiâ
hypotheticâ non autem certitudine, & evidentiâ *ab-*
solutâ; sicque patet responsio ad totum argu-
mentum.

171 *Urbis*: tales actus sunt certi & evi-
dentes, ac necessarij necessitate *absoluta*, quod sic
proba-

probatur: essentia syllogismi ante existentiam, seu, ut loquuntur in *actu signato*, & intrinsecè est possibilis: ergo in *actu signato* ab intellectu non dependet. ant. prob. essentia syllogismi ante intellectum dicit non repugnantiam; h. e. quandoquique à causa efficiente ponitur *exercitè*, non implicat contradictionem: ergo in illo priori ab intellectu non dependet.

172. *Respondeo I. mo Retorquendo Argumentum*: essentia Sandalij, calcei, & ocrex ante existentiam, & in *actu signato* est intrinsecè possibilis, quia dicit non repugnantium; h. e. quandoquique à causa efficiente ponitur *exercitè*, non implicat contradictionem, aliàs sandalium, calceus, & ocrea non darentur. *Respondeo II dō neg. ant.* cuius probationem disting. essentia syllogismi est intrinsecè possibilis ante intellectum *actualiter operantem* conc. ante intellectum *possibiliter fingentem* neg. ant. & conseq. adeoque seu essentiam syllogismi *signatè*, seu *exercitè* Spectes, semper ab intellectu vel *actualiter* vel *possibiliter* operante dependet; aliàmque necessitatem non habet, nisi *complexam*, ac in *sensu composito*, veluti constat in hac propositione: v: g. *Metaphysicus est sciens*, quandoquidem homini accidat, *esse metaphysicum*.

173. *Instabis*: prædicata essentialia syllogismi gaudent necessitate *incomplexa*, & in *sensu diviso*: ergo &c. ant. probat. si in *sensu diviso* aliter se habere possent, vel maneret eadem essentia syllogismi vel non? non primum: quia tunc simul esset, & non esset; esset ex hypothesis; & non esset, quia aliter se habere posset. non etiam secundum; h. i. enim fieret propositio de subiecto non sup-

ergò *logica est prudentia*, nec dicas esse disparitatem ; nam logicus non *quà*, sed *qui* logicus, est prudens ; logicus tamen *quà* logicus est sciens, *Contra enim est* tacendo, quòd hoc sit respondere per id, quòd est in quæstione. logicus *quà* talis non est sciens, sed vel ut physicus, vel ut metaphysicus ; sin nullam præter logicam calleret facultatem, hæc propositio, *logicus est sciens*, absolute foret falsa, nî velis admittere in sensu lato *improprio & similitudinario*, quòd non nego. Cæterum inter has duas propositiones, *Metaphysicus est sciens*, & *logicus est sciens* hoc intercedit discrimen quòd prima pro objecto agnoscat essentias rerum, quæ fundantur *in naturâ*, secunda verò habeat syllogismum v g. qui est necessarius solum *ex naturâ*, ut alibi visum.

175. *Insultabis* : Essentia rerum sunt ab æterno : ergò & essentia syllogismi, etiam *in sensu diviso*, *in naturâ* est absolute necessaria, quia *ab æterno*.

176. *Respondeo* I. mò *retorquendò argumentum* : essentia rerum sunt ab æterno : ergò essentia calcei est absolute *in naturâ*, ac *in sensu diviso* necessaria, quia ab æterno. *Respondeo* II. dò negandò suppositum, quòd syllogismus sit *Res*. *Respondeo* III. tio disting. ant. essentia rerum sunt ab æterno vel independenter, vel dependenter ab intellectu, con. semper independenter ab intellectu, neg. ant. & conseq.

Remurmurabis ; Essentia syllogismi est absolute independens ab intellectu : ergò &c. ant. prob. syllogismus non potest non esse syllogismus *in sensu composito* iuxta nos : ergò & syllogismus non potest non esse syllogismus *in sensu diviso*, conseq. prob.

eò modò res se habet quo ad prædicata essentialia *in potentia*, quò modò *in actu*; atqui syllogismus *in actu*, seu *in sensu composito* non potest non esse syllogismus, sicquè essentia syllogismi est simpliciter & absolutè necessaria.

Respondeo I. mò retorquendo argumentum: Essentia calcei transit de potentia in actum, & *in actu* manet eadem quæ *in potentia*; atqui calceus *in sensu composito* seu *in actu* juxta aa. os non potest non esse calceus: ergò & *in potentia*, seu *in sensu diviso* non potest non esse calceus, adeòque simpliciter & absolutè est necessarius. *Respondeo II. dò neg. ant. ad huius prob. neg. conseq. ad ulter. prob. transeat totum*, quia nil aliud probatur, quàm quòd, sicuti syllogismus *in sensu composito* non potest non esse syllogismus, si debitis sit vestitus circumstantijs & requisitis ità & *in sensu diviso syllogismus* non potest non esse syllogismus, si postea in factione eiusdem intellectus observet modum trium propositionum secundum universalitatem, & particularitatem, affirmationem & negationem; item secundum figuram terminorum quo ad prædicationem & subjectionem &c. ecce! hypothesin *SI. in sensu compositio*, & *SI. in sensu diviso. declaro ulterius*: quemadmodum in artificialibus duo invenies, unum, quod est materia, v. g. in mensa lignum. alterum, quod est forma, uti forma mensæ quadrata, aut rotunda &c. ita & in syllogismo reperies materiam quæ sunt termini & propositiones; ac formam, quæ est certa iuxta regulas materiæ applicatio & combinatio; atqui non minùs accidit materiæ syllogismi combinatio, & dispositio, quàm ligno formamensæ: ergò sicut essentia mensæ non est simpliciter neces-

faria, ita nec essentia syllogismi.

178. *Dices*: Essentia entis rationis, si dependeat ab intellectu *in actu signato*, posset mutari; atqui implicat essentiam entis rationis posse mutari: ergo *in actu signato* ab intellectu non dependet. min. prob. si essentia entis rationis posset mutari, tunc v. g. syllogismus posset constare pluribus quàm tribus terminis atqui hoc evidenter repugnat: ergo &c.

179. *Respondit* I. mō olim virorum non nemo (acerrimus in utramque partem disceptator) mihi Colendissimus haud dubiè syllogismum quatuor constare posse terminis, si convocatis in toto Imperio Romano Philosophis mandaret Augustus, mus Cæsar, ut novum de syllogismo Systema ederent, publicaque postea fieret decisio sequens: *Syllogismus imposterum quatuor constet terminis*. qui placet hæc responsio? ego hoc placitum baptizarem *imperiale*, syllogismumque indigiterem *Imperialem*, non *universalem*; si enim datur figura *aristotelica* & figura *Galenica*, cur non sit possibilis syllogismus *Imperialis* uti & *aristotelicus*? Ego tamen *Respondeo* II. dō con. mai. neg. min. ad huius prob. neg. min. quæ evidens non est, quod sic ostendo, & explico. Quod album v. g. sit coloratum, habet ex necessariâ naturæ exigentiâ, & Increati naturæ authoris ordinatione; syllogismum autem constare pluribus, quàm tribus terminis absolute impossibile non est; si enim e. c. *blittri*, quod modò est terminus *significativus* (alii dicunt non *significativus*, sed male, ut probabo q. I. Tom. I. phil. Mett.) possit absolute fieri *significans*, cur syllogismus nunc constans *tribus*, absolute non posset constare quatuor termi-

Tom. I. phil. Sophia Metaph.

cunt hanc propositionem, *logica est scientia*, æquè esse impossibilem, ac istas: *hirco-cervus disputat, Vulpanser cantat, Capra est Monialis &c.* cum contrarium teneant viri clarissimi, utique non finè gravi fundamento.

181. *Instabis*: ergò juxta nos non repugnat, logicam esse scientiam? *Respondeo*, concedendò illatum; quid indè? *sic discurras contra*: nos argumentamur: *repugnat logicam esse scientiam: ergò non est* & benè. jam cur non etiam sit bona argumentatio? *non repugnat, logicam esse scientiam; ergò est scientia* *Respondeo* I. mò neg. ant. nos scilicet ità argumentari, ut patet ex §. §. §. §. §. §. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. *Respondeo* II. dò neg. consequ. quia à potentia ad actum *negativè* urget discursus, non autem *affirmativè*. dilucido: *repugnat alter Deus*; benè infert catholicus: *ergò non datur. repugnat scientia media*, benè dicit thomista: *ergò non datur. repugnat pramotio Physica*, rectè discurret Recentior: *ergò non datur. repugnat animalitatem à rationalitate ratione vel virtualiter tantum distinigi*, ordinatè procedit scotista: *ergò realiter formaliter &c.* à contrario tamen malè argumentor: *non repugnat alter Mundus: ergò datur. non repugnat, rusticum esse logicum: ergò rusticus est logicus &c.* consequenter pessimè concludit argumentum: *non repugnat, logicam esse scientiam: ergò est scientia.*

182 *Respondeo ad XVIII.* unum argumentum. rem leviter tangentis: I. mò *retorquendò* ubi est denominatio formalis, ibi est forma denominans; atqui in hoc concreto, *logicus est nesciens*, est denominatio formalis: ergo & forma denominans: maj. & min. prob. per prius argumentum & consequentia

quentia est innegabilis. *Respondeo II.* dō probari idem per idem : qui enim negat *logicam esse scientiam* ; etiam negaturus est *logicum esse scientem*. *Respondeo III.* tid quōd sicuti duplex datur denominatio *proprie & improprie talis*, ita & admitti debeat duplex forma *proprie*, ac *improprie* denominans. in hoc igitur concreto *logicus sciens*, est denominatio *improprie talis*, inde & forma denominans *improprie talis*, ut hactenus demonstratum.

183. *Respondeo ad XIX.* ūni *Argumentum* Virorum gravissimorum neg. ant. ad prob. conc. maj. neg. min. ad cuius probat. reddo disparitatem de substantiis spiritualibus, scilicet angelis, quibus species alienæ accidunt, eō quōd eatenus formantur, quatenus intellectus humanus à phantasmatis intelligit ; item angelus ante sui cognitionem *esse reale* iam habet, econtra de essentia entis rationis est, ut Per species alienas cognoscatur, secus ens rationis non foret.

Respondent alij ad instantiam de peccato omissionis, etiam huic esse per accidens, quōd cognoscatur per species alienas ; & tamen docent, Deum posse facere ens rationis, hāc moti ratione quia privationes & negationes non nisi ad modum entium, seu formarum oppositarum à Deo queunt cognosci. Nunc perpendant ipsimet, qualis doctrinæ consequentia ? ego salvō meliori iudiciō.

184. *Respondeo.* neg. absolutē suppositum, de privatione, quā privatione, dari scientiam, Cū objectum per se scibile debeat esse per se cognoscibile ex § 10 h. q. atqui privatio quā privatio per se non est cognoscibilis, utpotē in se non habens veritatem, quæ est proprietas entis, privatio autem
ens

ens non est : ergò privatio qua privatio per se scibilis non est : ergò de privatione , quà privatione non datur Scientia; consequenter instantia de peccato omissionis potiùs pro nobis , quàm contra nos est.

185. *Respondeo ad XX. Argumentum dilemmaticè argumentantis: hanc propositionem logica non est scientia esse veram; non tamen sequi, ergò scienti logica non est scientia, ita etiam logica non est aut non datur.* quia in dicta propositione verbum *sum* est 3. tiò & non 2. dò *adiacens*. differentia autem inter verbum *sum* 3. tiò & 2. dò *adiacens* ex summulis hæc est , quòd verbum *sum* secundò *adiacens* significet de formali existentiam, v. g. *Deus est, antiChristus erit, adamus fuit*; hoc est *Deus est habens antichristus erit habens, Adamus fuit habens existentiam*. Verbum *sum* autem tertio *adiacens* solum simpliciter significat connexionem prædicati cum subiecto, & non ipsam existentiam v. g. *Petrus est albus Paulus est Doctus &c.* non est sensus : *Petrus est existens albus, Paulus est existens Doctus.* sed : *Petrus est habens albedinem, Paulus est habens doctrinam &c.* ergò potest in hac propositione *logica non est scientia*, de eadem enunciari, *non esse scientiam*, quin dicatur, *logicam non esse aut non dari.* & deinde quomodo saperet retorsio : *ars futura non est scientia? logica non est prudentia? bene trutina!*

186. *Respondeo ad XXI. Argumentum mentem doct; Angel. non bene capientis: I. mo Juxta A. ium (qui ità objicit) logica non est propriè ars: ergò nec propriè scientia in cit. text. (ut ille ait) notentur vera: inter ceteras scientias; & colligit, logicam esse strictè scientiam. ità & ego dico, noten-*

tentur verba: *Dicuntur artes*; & colligo, logicam esse artem rigorosè talem; eòdem siquidem modò loquitur de arte, ac de scientiâ, cum nec dicat *propriè artem*, nec *impropriè scientiam*. unde respondeo II. dò S. Doctorem, logicam vocare scientiam *latè, impropriè, similitudinariè, remissè secundùm quid*. &c. sicut Aristoteles artem scientiam esse docet I. mò met. cap. I &c. ut constet ex §. 6. h. q. *Respondeo III. tiò* notetur hoc vocabulum *alia* in cit. Text. I. e. logica non est tam *propriè rigorosè, ac stricte*, scientia, sicut *alia*; adeoque logica in ratione propriâ scientiæ est *alia*, quàm *aliæ*.

187. *Respondeo ad XXII. Argumentum*, constitutiva rerum parùm intelligentis, *retorquendò illud*: si hæc propositio, *logica non est prudentia* iuxta aa. os vera est: uti esse debet) tunc prædicatum debet esse de intrinseca ratione subiecti; atqui prædicatum, scilicet *non prudentia*, non potest esse de intrinseca ratione subiecti, nempe logicæ; repugnat enim positivum constitui negativo: ergò hæc propositio, *logica non est prudentia* non est vera; consequenter illius opposita, *logica est prudentia*. *Respondeo II. dò* in propositionibus negativis sufficere, ut prædicatum sit extrâ subiectum, hoc est, ut repugnantia identitatis sit indistincta à subiecto.

188. *Respondeo ad XXIII. argumentum* Maximas Philosophicas minùs distinguētis disting. ante: (missa aliorum responsione, quæ sic sonat: nemo dat quod non habet Philosophicè negant. nemo dat, quod non habet juridicè, concedunt. i. e. nemo potest dominium transferre in alium, quod non habet. axioma igitur (inquiunt) in secundo sensu accipiendum est videlicet neminem posse eandem

numero rem transferre in alteram, nisi illam habeat; quis enim dixerit Caium v. g. posse vendere agrum, aut donare, de quo nihil ad ipsum pertinet; & hoc modò verum est tritum axioma; adeoque perperam à juristis mutuatum ad Philosophiam trahitur. quemadmodum ergò principium hoc *nemo dat quod non habet, & nemo habet quod dat*, falsum est; ita & hæc: *nemo dat quod non habet, & nemo habet: quod non dat* verum non est nemo dat, quod non habet *principaliter* con, nemo dat, quod non habet, *instrumentaliter*, neg. ante. & conseq. exemplum habes in calamo, qui dat artificiosam scriptionem; item in penicillo, qui est instrumentum artificiosæ picturæ; & tamen nec penicillus est artificiosa pictura, nec calamus artificiosa scriptio.

189. *Instabis: propter quod unumquodque tale, illud magis tale*; sed propter logicam aliæ scientiæ sunt scientiæ, ergò & logica erit scientia. & ne recantes illud solenne *principaliter & instrumentaliter*, sic urgetur: aliæ scientiæ debent esse certè de bonitate formæ syllogisticæ; atqui bonitas formæ syllogisticæ administratur à logica ergò &c.

190. *Respondeo*, datam respons. esse bonam. deinde dictum axioma nimium probat; probat enim, logicam esse magis scientiam omnibus reliquis, quia propter logicam aliæ scientiæ (ex mente obiectantis) sunt scientiæ: ergò logica erit rigorosior, quod repugnat S. Doctori opus. 70. a. I. ad 2. & Aristoteli I. Topic. cap. 9. quibus in locis apertè docent, logicam non numerari inter principales scientias, uti vir quidam Clar. mus hac in parte nobis contrarius in Theſibus Menſtr. q. un. n. m. i. hæc scribit formalia: *facile concesserim, logicam*,

gicam tam rigorosè scientiam non esse, quales sunt Physica Metaphysica &c. quia non est scientia principalis. ità citatus. Instantiam distinguo: aliæ scientiæ debent esse certæ & bonæ formæ syllogisticæ certitudine hypotheticâ, conc. debent esse certæ certitudine absolutâ, neg. mai. undè certitudo hypothetica ex parte formæ sufficit, modo adsit materia absolutè & simpliciter necessaria, quàm subministrant aliæ scientiæ; concurrente interim logicâ per suas regulas certas certitudine hypotheticâ; nam si juxta aa. os (qui admittunt, logicam esse artem) sufficit, ut, licet non sit talis ex parte materiæ dirigibilis, sit tamen ex parte regularum dirigentium cur non etiam certitudo hypothetica ex parte formæ, & necessitas absoluta ex parte materiæ ad scientiam deberet sufficere?

191. *Respondeo ad XXIV. Argumentum subtiliter incedentis, I. mò illud retorquendò: hæ propositiones non possunt concipi: logica non est sapientia, sapientia non est ars, ars non est scientia. quia possunt sinè his suis quidditatibus concipi; nam hæc tria esse, idem esse & non idem esse non sunt unum & idem. Respondeo II. dō neg. juxtà nos absolutè essentialè esse logicæ non identificari cum scientiâ ex respons. ad argum. 17. huius §. Respondeo III. tio hanc propositionem homo est risibilis, esse veram; & tamen juxtà quosdam D. D. risibilitas nec est proprium quarto modo hominis ex quæst. i. h. Tom de term. multò minùs homini essentialè est, esse risibilem. ulterior solutio huius argumenti habet ex respons. ad argumentum 22.*

192 *Respondeo ad argumentum XXV. absurdissimè inferentis, I. mò retorquendò illud: logica*
K
vel

quatenus ex ipsa natura operationum proveniunt conc. inquantum considerantur secundum artificiosam terminorum dispositionem nego maj. & distinctā min. neg. conseq. primò itaque modò fortè veras esse demonstrationes, fateor, sed physicas, nam ad physicam spectat, considerare naturam operationum secundum rem, & proprietates inde consequentes. Secundo autem modò veras esse demonstrationes, nego, pernego; si enim non sunt ex simpliciter necessariis, sed solum ex suppositione finis, cum in hoc sensu sit artificiatum quoddam, ex principiis artis productum, adeoque nulla absoluta necessitas. hinc etiam ad confirmat: *Respondeo*, actus intellectus, & actus voluntatis fundare scientiam, prout sunt actus egredientes, consideranturque à physica conc. pro ut spectantur *obiectivè*, seu *reflexè*, pertinentque ad logicam neg. min. & conseq.

194. *Respondeo ad XXVII. Argumentum*, curiosum, & ingeniosum *retorquendò illud*: implicat logicam non esse, & non dari ut scientiam: ergò non est, & non datur, ut scientia. conseq. prob. si est, & datur implicantia, logicam non esse, & non dari ut scientiam, hoc ipso logica non est, & non datur, ut scientia; atqui si implicat, logicam non esse & non dari ut scientiam, est, & datur implicantia, logicam non esse, & non dari ut scientiam: ergò si implicat, logicam non esse, & non dari, ut scientiam, logica non est & non datur ut scientia, min. patet. & maj. probò. hoc complexum, *logica non est & non datur ut scientia*, est ipsa implicantia, logicam non esse, & non dari ut scientiam, veluti constat ex terminis, alias h. i. iuxta 22.08 non foret scientia, atqui implicantia logicam non esse, & non dari ut scientiam, est, & datur, ergò

etiam est, & datur hoc complexum, *logica non est, & non datur ut scientia* : ergò *logica non est scientia*, quid ad hoc?

195. *Si Respondeas* I mò esse merè negativa, ac per consequens nihil sequi iuxà communem syllogismi regulam :

Utraque sive negans, nulla sequela valet. Respondeo, idem & ego. circà purè negativa remitto te ad §. 6. tum h. q.

196. *Si Respondeas* II dò solum probari, logicam non esse scientiam *phantasticè chymaricè, negativè, abusivè &c.* non autem *verè, propriè, positivè, strictè, &c.* *Respondeo* idem, & ego. cæterum,

197. hunc argumentandi modum similèsque non - nemo improbat; sed immeritò, audiat talis (plures, qui hunc discurrendi modum, extollunt, taceo) P. Casparum Knittel S. J. in via regl. pag. 26. exempl. 3. ad fin. inquiringem: *quid dicendum sit ad hunc mirabilem argumentandi modum? respondeo, ni fallor, latet Anguis in herba, & hæc eum in finem dicta sunt,*

Ut in Omnibus glorificetur
DEUS.

PAR.

PARERGA

ex

Univerſa Logicâ.

I. Logica artificialis datur. 2. Logica non eſt propriè Virtus intellectualis. 3. neque ſtriçtè ars. 4. nec eſt propriè ſpeculativa: nec 5. practica. 6. objectum materiale logicæ non ſunt voces: nec 7. operationes mentis: nec 8. intellectus humanus; ſed 9. ſunt conceptus objectivi, ſeu res cognitæ. 10. objectum formale logicæ non eſt artificioſa rectitudo operationum mentis; nec 11. intellectivitas intellectûs humani; nec 12. dirigibilitas conceptuum formalium; ſed 13. eſt artificioſa rectitudo

do in conceptibus objectivis, seu
 rebus cognitis, quæ rectitudo 14.
 est Ens rationis. objectum attri-
 butionis logicæ 15 non est solâ de-
 monstratio ; nec 16. solus syllo-
 gismus ; nec 17. modus sciendi
 objectivus latè sumptus ; nec 18.
 termini logici ut termini ; sed est
 19. modus sciendi objectivus stricte
 sumptus, prout includit definit.
 divis. & argument. 20. tam pro-
 babilem ; quam 21. scientificam.
 22. Logica analytica & Topica
 non distinguuntur realiter ; nec 23.
 sophistica ab iisdem : item 24. nec
 docens, & utens. 25. logica non est
 simpliciter necessaria ad alias sci-
 entias ; nec 26. imperfectas ; 27.
 nec perfectas. 28. datur ens rati-
 onis ; tam 29. logicum quam 30.
 chymæricum ; undè 31. rejicimus
 Entia linguæ. 32. Ens rationis non
 solum facit intellectus. humanus,
 sed

sed etiam 33. Divinus ; tam 34.
mediate , quàm 35. immediate uti
quoque sensus internus 36. est fac-
tivus entis rationis ; quod tamen
37. facere nequit voluntas ; nec
38. sensus externus. 39. denomi-
natio extrinseca est formalissimū
Ens rationis. 40. distinctio sco-
tistica probabilius non datur ; dan-
tur tamen 41. præcisiones objec-
tivæ 42. universale metaphysicum
manet in actuali prædicatione ;
uti etiam 43. logicum. 44. genus
non potest salvari in unicâ specie ;
nec 45. species in unico individuo.
46. relatio distinguitur realiter à
fundamento , & termino. 47. de
futuris contingentibus non datur
determinata veritas aut falsitas an-
te decretum DEI. 48 eadem pro-
positio potest transire de verâ in
in falsam ; & 49. de falsa in ver-
am 50. intellectus concessis præ-
missis

missis ad inferendam conclusio-
nem non tantum necessitatur
quoad specificationem; sed eti-
am §1. quoad exercitium. §2. nec
actus, nec §3. habitus, scien-
tiæ & opinionis possunt simul
stare.

I. O. G. D. S. Reg. S. P. B. cap. 57.

A.

S. Angelini dilemma, ad probanda existentiam
huius mundi, ab alia Dei. p. 4. n. 5.

S.

Logistica alicuius apud in dialoiz Platonis
argumentum contra impossibilitatem scientiae. p.
y. n. 23. resp. frag. iz num 25. yf. p. 6. n. 12.

y.

galeni, definitio scientiae, quod sit convenientia
et nunquam a rebus separata forma. p. 17-18.

L.

Caramuelis nova dialectica metaphysica,
ut sum, hoc sit, hoc, exprimat essentiam
sem hoc sit, hoc, exprimat existentiam
hunc hys, hyl hinc, exprimat actum.
hunc hoc sit hoc, exprimat actum phisic.
sem hoc sit, hoc exprimat. Avelionem
refert ad Aristotelm in actus Ethic. 1683.
N. XII. p. 532 seq.

Antaya, Polowick, L. J. Sound
Salomonicus, Wiler wof phil
1652, + 1667. Späze.

Fon Jela Polow, L. J. Anspalen
Sound, Cembria, + 1599. W. J. p. p.

Ampeles, Polow de Mendoza L. J.
Sound, Scholastic per 20. a. Sound
pub, A. Salomonicus, + 1644.

de Benedictus, 7. Sept. L. J. nat. 1644,
Sound, patencia,

Polow, Jean L. J. L. J. Sound
Roma 1650.

de Christos L. J. L. J. Sound,
+ 1664.

Vicary, L. J. L. J. Sound
publica 1686. monach.

